

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก งานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อและนามสกุลผู้วิจัย	นายสมิท รุ่งเรือง -
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์
คณะอาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร. กงต้า ทองขาว 2. รองศาสตราจารย์ ดร. สมประสงค์ วิทย์เกียรติ
ปีการศึกษา	2539

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ตัวแบบ CIPP เป็นกรอบในการศึกษาองค์ประกอบด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของโครงการว่าอยู่ในระดับใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนที่เปิดสอนมาครบ 3 ปี คือ ปีการศึกษา 2534 และปีการศึกษา 2535 อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุบลราชธานีและบุคลากรในโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 21 โรงเรียนคือผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ รวม 289 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาใช้และนำไปทดสอบความเชื่อมั่นรายข้อและพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ ALPHA ทั้งฉบับได้ 0.95 นอกจากนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลยังใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองเห็นความสำคัญเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของการขยายโอกาสทางการศึกษา พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนส่งเสริม ให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นโรงเรียน ควรเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษา ให้เกิดความเชื่อถือศรัทธา แก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน สำหรับความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นและจากการพิจารณาในรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีปัจจัยย่อยบางปัจจัย เช่น บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ดังนั้นรัฐควรสนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมและความเพียงพอในปัจจัยดังกล่าว ความพร้อมในด้านกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผล และจากการพิจารณาในรายกลุ่มตัวอย่างพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การสอนซ่อมเสริม การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและการนิเทศ โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูวิชาการ ควรได้เอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรมีมาตรการควบคุมมาตรฐานทางวิชาการให้เป็นที่มั่นใจของผู้เรียนและประชาชน

และการสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และการทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/pc[†]

ข้อค้นพบ

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในภาพรวม ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ความพร้อมในด้านบริบทหรือสถานะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ มีความต้องการและให้การสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษา ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกเป็นรายข้อและรายกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจัยเบื้องต้นบางปัจจัยมีความพร้อมและความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความเพียงพอในด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านอาคารเรียนอาคารประกอบ สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ ห้องพิเศษหรือห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ในด้านกระบวนการมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดทำตารางสอนและแผนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและการประเมินผล การจัดทำแผนงาน การนิเทศ และด้านผลผลิต ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 และปีการศึกษา 2537 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาอุปสรรค พบว่าปัญหาลำดับที่ 1 ได้แก่ ปัญหาในการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาลำดับที่ 2 ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนอาคารเรียนอาคารประกอบ และปัญหาลำดับที่ 3 เป็นปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ครุภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอน

Title : An Evaluation of the Expansion of Basic Education Opportunity Project Under the Jurisdiction of the Office of Ubon-ratchathani Provincial Primary Education

By : Mr. Sanit Rungruang,

Degree : Master of Education

Major Field : Educational Administration

Thesis Advisers : 1. Associate Professor Dr. Kla Thongkow
2. Associate Professor Dr. Somprasong Withayagiat

Academic Year : 1996

A b s t r a c t

This research was aimed at evaluating the expansion of basic education opportunity project under the jurisdiction of the office of Ubon-ratchathani Provincial Primary Education. The researcher used the CIPP as a frame of analysis to deal with the context or the environment, input, process and product to determine the level of the output of the project as well as to identify the problems in the implementation of the project of the expansion of basic education opportunity of the schools which had been functioning for three years, the academic years 1992 and 1993. The samples were ones who involved in the project of the expansion of basic education opportunity project under the jurisdiction of the Ubon-ratchathani Provincial Primary Education they were drawn by means of simple random sampling. Among these people, they were school executives, assistants executives and teachers, educational committee, or student guardian, the provincial or district inspectors, the heads of

the office of primary education of the districts or sub-districts, totalling 289. The research instrument used was a questionnaire developed by the researcher and was tested for the confidence by items. The alpha coefficient of the entire questionnaire was 0.95. The statistics employed were percentage, arithmetic means (\bar{x}), the standard deviation (SD.), t-test and the one-way analysis of variance by using SPSS/pc⁺.

The findings

This research revealed that the readiness in implementing the project of the expansion of basic education opportunity project with regard to the context and the environment was high which can be observed by the fact that the parents who saw importance was willing to give their support to the project. Inputs were moderate level. When we considered each item, we found that some inputs indicated readiness and sufficiency at a low level. These inputs were number of effective personal teaching media, budget, special equipment and laboratory. Concerning the process, the readiness is of a medium level. Such process includes the time-table making, course planning class-room activities, parasyllabus activities, assessment and evaluation, and orientation planning. Furthermore, the budget regarding the audio-visual aids should be increased would have so that we concerning sufficient equipment to meet the demand in this field. the product, learning achievement of the students who graduated Mattayom 3 (Grade 9) in the academic years 1993-1994 scored average at a moderate level.

The most obvious obstacle was the lack of personnel. The second one was the lack of building. The third obstacle was the lack of materials, equipment and such special units

as laboratories and teaching media.

The suggestions

The result of the research revealed that the readiness of the context, When the parents who saw the importance and the usefulness of education, were ready to provide support to their children so that they could go to schools where there was an opportunity of education extension. Therefore, in administration and various activities of the school, we should uplift the effectiveness and the quality of the education administration to create an atmosphere of faith and confidence among the public and parents.

According to the readiness and sufficiency in inputs, they were at a moderate level. Therefore, the government should support more inputs such as individual learning materials, and build more facilities.

According to the teaching learning and supervision process, they were at a moderate level. However when considered separately according to the samples, it was founded that their supplementary curricular activities, lesson plans, remedial classes, curricular adjustment to the need of the local people and the supervision were low. Therefore the administrators, and teachers should provide more effort with regard to improvement and development of the teaching learning, administration and the supervision process.

According to the learning achievement of the students who graduated M.3 level (grade 9), their achievement were at a moderate level. The government or the authorities concerned should have measures to control the academic standard to ensure the public and the learners' continence.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กงดำ ทองขาว ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมประสงค์ วิทยเกียรติ และ อาจารย์ ดร. ประมวล เสนาฤทธิ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. วรรมวิภา โพธิ์น้อย อาจารย์ ดร. นิราศ จันทร์จิตร อาจารย์ ดร. วิฑูรย์ ราตรี อาจารย์ศักดา กุบแก้ว อาจารย์ชัยรัตน์ ฤกษ์พันธ์ และอาจารย์ ดร. รังสรรค์ สิงหเลิศ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือแนะนำตรวจพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทองสุข คำเลิศ คณะครูอาจารย์โรงเรียนชุมชนกลางแก้ง ตำบลป้อ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา คุณอ้าไพ รุ่งเรือง ตลอดจนบุตรธิดาญาติพี่น้องทุกคน ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณตา คุณป้าและความคิดอันดีมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแก่พระคุณแห่งบิดา มารดาและบูรพาจารย์ของผู้วิจัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัยให้มีภูมิปัญญา มีความรู้ความสามารถและศึกษาจนบรรลุความสำเร็จมาได้ ณ บัดนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
ความสำคัญของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	7
ประเด็นปัญหาการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการแบบ CIPP	12
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยทั่วไป	20
แนวคิดเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	34
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงาน	
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	66

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
ความสำคัญของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	7
ประเด็นปัญหาการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการแบบ CIPP	12
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยทั่วไป	20
แนวคิดเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	34
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงาน	
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	66

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น	67
เกณฑ์มาตรฐานห้องพิเศษ อาคารประกอบ ครุภัณฑ์	70
สรุปแนวคิดการศึกษา เอกสารและงานวิจัย	70
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	78
วิธีสร้างเครื่องมือ	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	86
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม	91
การวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน	93
การวิเคราะห์ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	101
การวิเคราะห์ในด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากร	109
การวิเคราะห์ในด้านกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร	124
การวิเคราะห์ผลผลิต	140
การวิเคราะห์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	148
การวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการ	
ขยายโอกาสทางการศึกษา	150
ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	152

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ^B สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	157
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	157
วิธีดำเนินการวิจัย	158
การเก็บรวบรวมข้อมูล	159
การวิเคราะห์ข้อมูล	159
สรุปผลการวิจัย	160
การอภิปรายผลการวิจัย	169
ข้อเสนอแนะ	173
 บรรณานุกรม	 179
 ภาคผนวก ก	
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย	186
ข	
หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	188
ค	
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	190
ง	
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้านและค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	204
จ	
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	206
 ประวัติผู้วิจัย	 227

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2535	75
2 รายชื่อโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2534	75
3 กลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด	76
4 กลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	77
5 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนหรือกรรมการศึกษา	77
6 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุน	78
7 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	91
8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในภาพรวม	94
9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	95
10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้ช่วยผู้บริหาร	96
11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ม. 1-3	97
12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของกรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง	98
13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด	99
14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ตามความคิดเห็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือ กิ่งอำเภอ	100

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพจำแนกตามเพศชายและหญิง	102
16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพ จำแนกตามกลุ่มอายุ	104
17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพ จำแนกตามตำแหน่งฯ	106
18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพ จำแนกตามตำแหน่ง	108
19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพเบ้องต้น จำแนกตามเพศชายและหญิงฯ	111
20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพเบ้องต้น จำแนกตามกลุ่มอายุ	114
21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพเบ้องต้น จำแนกตามตำแหน่ง	117
22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพเบ้องต้น จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน	121
23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพการ จำแนกตามเพศชายและหญิง	126
24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพการ จำแนกตามกลุ่มอายุ	129
25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในค้ำฉรภพการ จำแนกตามตำแหน่ง	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
26	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านกระบวนการ จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน	137
27	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านผลผลิต จำแนกตามเพศชายและหญิง	141
28	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านผลผลิต จำแนกตามกลุ่มอายุ	143
29	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านผลผลิต จำแนกตามตำแหน่ง	145
30	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านผลผลิต จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน	147
31	แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	149
32	แสดงระดับปัญหาจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม	154

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงแบบจำลองของการประเมินรวมทั้งหมด	15
2	แสดงกระบวนการประเมินแบบ CIPP	19
3	แสดงการประเมินโครงการ	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ความเป็นมาและความสำคัญของ โครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

การศึกษานับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการดำรงชีวิต และ
ประกอบอาชีพของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ สภาพเศรษฐกิจ
และสังคมของประเทศได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็วความเจริญก้าวหน้า
ทางด้านทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาท มีอิทธิพลต่อการ
ดำรงชีวิตอย่างมากมาย ระดับพื้นฐานการศึกษาถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งถึงความเป็น
อารยะประเทศ ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้มีการจัดการศึกษาพื้นฐานแก่ประชาชนโดยใช้
เวลาในการจัด 9-12 ปี ส่วนในประเทศที่กำลังพัฒนานั้นส่วนมากจะจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐานอายุประมาณ 4-6 ปี ประเทศไทยก็อยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาการจัดการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เป็นเวลา 4-6 ปีเท่านั้น ใน
ปัจจุบันแนวโน้มของการพัฒนาประเทศเข้าสู่ประเทศพัฒนา เศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรม
ชีวิตและพื้นฐานสำคัญของคนที่ จะเข้าสู่ตลาดแรงงานนั้นจะต้องมีวุฒิทางการศึกษา ไม่ต่ำ
กว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีอายุ 13 ปีขึ้นไปตามที่กฎหมายแรงงานกำหนดทำให้เกิด
ปัญหาในด้านแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ไม่สามารถจะพัฒนาในด้านทักษะความ
ชำนาญของแรงงานเป็นการใช้แรงงานเด็ก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและปริมาณการผลิต
การขาดช่างฝีมือแรงงานนับเป็นปัญหาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
ในนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวภายในประเทศ จากสภาพดังกล่าวรัฐได้ตระหนักถึงความ
สำคัญและจำเป็นที่ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนให้สูงขึ้นสอดคล้องกับสภาพ

สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงให้เป็นที่ยอมรับของสังคมอุตสาหกรรมโลกและผู้ลงทุนต่างประเทศ ที่เข้ามาลงทุนในด้านอุตสาหกรรมและโรงงานในประเทศ นอกจากนี้ในด้านอัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน มีอัตราการเรียนต่อต่ำ กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2532 นักเรียนที่จบชั้นป.6 เรียนต่อคิดเป็นร้อยละ 50.87 นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ 49.13 หรือประมาณ 517,600 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535: 4) ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการจะได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมของกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 แล้วก็ตาม ดังนั้นในส่วนที่รับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับความเห็นชอบตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2533 ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ โดยมีมติดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2534: 9)

1. ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับ 3 ปีในโรงเรียนประถมศึกษาในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นสี ๆ ไป ทั้งนี้ให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
 2. ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยยังไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้หน่วยงานดังกล่าวสามารถใช้งบประมาณที่ได้รับตามปกติได้และอนุมัติให้มีการดำเนินการต่อไปได้ในพื้นที่เขตชนบทซึ่งการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา มีอัตราค่อนข้างต่ำ ให้ดำเนินการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับในความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2533 จำนวน 119 โรงเรียน
- ต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2534 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535: 10)

"เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ) ส่วนภูมิภาคลักษณะการกระจายอย่างทั่วถึงโดยมีเงื่อนไขดังนี้ ให้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่แล้วและมีห้องเรียนเพียงพอโดยไม่ต้องจัดสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่" จากมติดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานและสอดคล้องตามนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

ตามนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมานี้กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปีเป็น 9 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เริ่มดำเนินการตามแผน และโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยโครงการนำร่องปีการศึกษา 2533 จำนวน 1 โรงเรียน ปีการศึกษา 2534 จำนวน 41 โรงเรียน ปีการศึกษา 2535 จำนวน 42 โรงเรียน และเปิดขยายเพิ่มขึ้นตามความพร้อมในโรงเรียนประถมศึกษาในปีการศึกษาต่อมาตามลำดับ

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่เปิดดำเนินการตามโครงการนำร่องในปีการศึกษา 2533 จำนวน 1 โรงเรียนและเปิดเพิ่มมากขึ้นในปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา ซึ่งมีนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนหนึ่งจบจากโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ในการศึกษาวิจัยประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญดังนี้

1. เพื่อให้ทราบผลของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านบริบทภาวะแวดล้อมในด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินการตามโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของ โครงการอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในวงการศึกษา ในการช่วยแก้ไข สนับสนุนส่งเสริม โรงเรียนในด้านทรัพยากร ในการดำเนินโครงการอย่างเพียงพอ รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนา ในด้านบริบทภาวะแวดล้อมให้สามารถเอื้อต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ดีขึ้น

2. เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีที่เปิดสอนมาครบ 3 ปี เพื่อให้เป็นแนวทางของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตามโครงการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อเป็นข้อสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามโครงการ และพัฒนา โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้บริหารการศึกษาจะได้ทราบ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ควรรับผิดชอบในอันที่จะติดตามผลให้ความช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งแก้ไขอุปสรรคในการปฏิบัติงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

4. เพื่อที่จะได้ทราบความสำเร็จของ โครงการ ผลกระทบต่อโครงการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อที่จะได้นำ ไปปรับปรุงแก้ไขและให้ประโยชน์ในการวางแผน จัดทำโครงการต่อเนื่องต่อไปในอนาคต ขจัดข้อผิดพลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระยะเวลาในการดำเนินการ การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการสนับสนุนอัตราค่าสิ่งบุคลากร ให้สามารถให้ทรัพยากรที่มีอยู่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นในด้านทรัพยากรในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินกระบวนการในการดำเนินการตามโครงการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่เปิดทำการสอนมาครบ 3 ปี คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่โรงเรียนที่เปิดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 41 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 42 โรงเรียนทั้งสิ้น 83 โรงเรียน
2. ในการประเมินครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาวิจัยตัวแปร 4 ด้านดังนี้
 - 1) ศึกษาเกี่ยวกับบริบทหรือสภาวะแวดล้อมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาดังนี้
 - (1) สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน
 - (2) วัตถุประสงค์ของโครงการ
 - 2) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นในด้านการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ประการ

- (1) บุคลากร
- (2) งบประมาณ
- (3) อาคารสถานที่
- (4) วัสดุอุปกรณ์

3) ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการในการดำเนินงานโครงการขยายโอกาส

ทางการศึกษา

- (1) กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- (2) กระบวนการบริหาร
- (3) การนิเทศติดตามประเมินผล
- (4) ปัญหาและอุปสรรค

4) การศึกษาเกี่ยวกับผลสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- (2) การบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (3) ปัญหาและอุปสรรค

ตามสถานการณ์วิจัย

ผู้ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ ระยะเวลาผู้ปฏิบัติงาน และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามโครงการในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตแตกต่างกัน

ประเด็นปัญหาในการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีรับทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับใด
2. โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัจจัยเบื้องต้นในการใช้ทรัพยากรอยู่ในระดับใด
3. โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติงานตามโครงการตลอดจนปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับใด
4. โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โครงการที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยเป็นโรงเรียนตามโครงการนำร่องในปีการศึกษา 2533 และเปิดดำเนินการตามโครงการ ในโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกจังหวัด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา
2. ประชาชนหรือกรรมการศึกษา หมายถึง ประชาชนและกรรมการศึกษาที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนหมวดวิชาต่าง ๆ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และนักเรียนใน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
อุบลราชธานี

5. ผู้ให้การสนับสนุนและรับผิดชอบโครงการ หมายถึง หัวหน้าการประถมศึกษา
ศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ
ศึกษานิเทศก์หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และ
ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี ที่เป็น
ผู้รับผิดชอบในการนิเทศโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการ หมายถึงความสำเร็จในการดำเนินการตาม
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

7. ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จของโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาพิจารณาเปรียบเทียบกับความคาดหวังหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ

8. ประสิทธิภาพ หมายถึงผลอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการ
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรลุตามเป้าหมาย ความคาดหวัง
ที่กำหนดไว้โดยการใช้ทรัพยากรการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัด และคุ้มค่า
ที่ลงทุน

9 การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบผลของการดำเนินการตาม
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของ
โครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่
เพียงใด

10. ผลการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลที่ได้รับอันเกิดจากการปฏิบัติงานตาม
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ผลจากการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของโครงการ

11. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความหมายเดียวกับกับ
คำว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หรือโรงเรียนขยายการศึกษา กล่าวคือ เป็น
โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา ใช้ในความ

หมายเหตุเดียวกันในเอกสารงานวิจัยในครั้งนี้

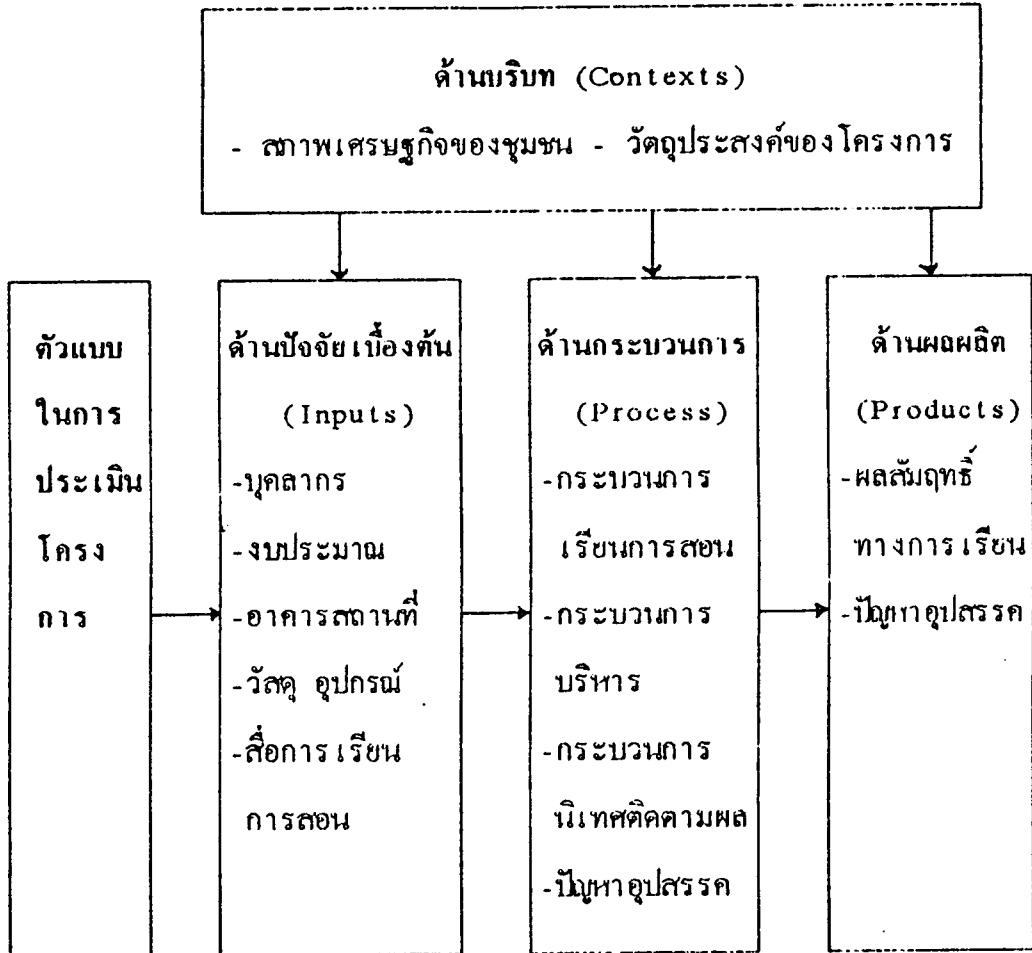
12. โชนเร่งคุณภาพ หมายถึง การแบ่งเขตการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เขตหรือโชน ประกอบด้วยอำเภอต่าง ๆ รวมกันประมาณ 3-5 อำเภอ เพื่อประโยชน์ในการเร่งคุณภาพศึกษานิเทศ และการจัดกลุ่มกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยหลักการในการแบ่งใช้พื้นที่ที่มีอาณาเขตใกล้เคียงและติดต่อกัน มีจำนวนครู นักเรียนจำนวนโรงเรียนโดยเฉลี่ยในเขตแต่ละเขตใกล้เคียงกันโดยแบ่งออกเป็น 6 โชนหรือเขต

13. ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้อง หมายถึงผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม.1-3 กรรมการศึกษา ผู้ปกครอง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอศึกษานิเทศก์จังหวัดหรืออำเภอผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ใช้กรอบแนวคิดของดีแอล สตัฟเฟิลบีม (D.L. Stufflebeam) ที่ได้เสนอรูปแบบของการประเมินโครงการคือรูปแบบ (CIPP) ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาสำหรับเก็บกรอบความคิดสำหรับใช้ ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

กรอบความคิดสำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
สำนักบรรณสารสนเทศ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสาร
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดัง ได้รวบรวมตามลำดับต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดของการประเมินโครงการของ Daniel L. Stufflebeam
ในรูปแบบของการประเมินที่เรียกว่า CIPP Model
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการโดยทั่ว ๆ ไปของนักวิชาการและ
นักการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักวิชาการ
นักการศึกษา
4. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนวนโยบายตามแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, คำแถลงนโยบายของรัฐบาล,
มติของคณะรัฐมนตรี และนโยบายในการขยายโอกาสทางการศึกษา ฉบับต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยใช้กรอบความคิดของ
D.L Stufflebeam ของโครงการต่าง ๆ และโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
7. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
8. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

9. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องพิเศษในอาคารเรียน อาคารประกอบและครุภัณฑ์
10. การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้กรอบความคิดของ Daniel L. Stufflebeam ที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการวิจัยครั้งนี้
- กรอบในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้เสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. กรอบความคิดในการประเมินโครงการแบบ (CIPP)

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการของ Daniel L. Stufflebeam โดยได้กำหนดรูปแบบในการประเมินโครงการ เป็นที่มาสนใจที่เรียกว่า CIPP Model เป็นรูปแบบที่สามารถใช้เป็นกรอบแนวคิด สำหรับการประเมินโครงการได้วิธีหนึ่ง และเคยเป็นที่นิยมใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร บทความ คำรา เกี่ยวกับแนวคิดในการประเมินโครงการ โดยใช้ CIPP ที่ได้รวบรวมและเขียนไว้ ผู้วิจัยจึงได้สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ และรวบรวมเพื่อประกอบในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

รูปแบบของการประเมินแบบ (CIPP Model)

D.L. Stufflebeam ได้เสนอแบบจำลองโดยใช้ CIPP (Context-Input-Process-Product Model) เพื่อเป็นการประเมินผลโครงการจากแนวคิดดังต่อไปนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2528: 183-195)

ความหมายของการประเมิน

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model

แบบจำลองนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ อีกด้วย แบบประเมินนี้จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งเป็นการช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงสร้าง
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจและคุณภาพสำเร็จของโครงการ

การประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสถานะแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขความเป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

- 1.1 การประเมินค่านิยมของชุมชน
- 1.2 การสำรวจความคิดเห็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 การประเมินทางด้านเศรษฐกิจและประชากร
- 1.4 ข้อเสนออื่น ๆ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจในความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ที่จัดขึ้นเพื่อดูว่า

ข้อมูลนั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือช่วยในการบรรลุจุดหมายของโครงการหรือไม่ ประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- 2.2 ยุทธวิธีในการใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 2.3 การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา เงินทุน

อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ อัตราค่าจ้าง การมีศักยภาพ

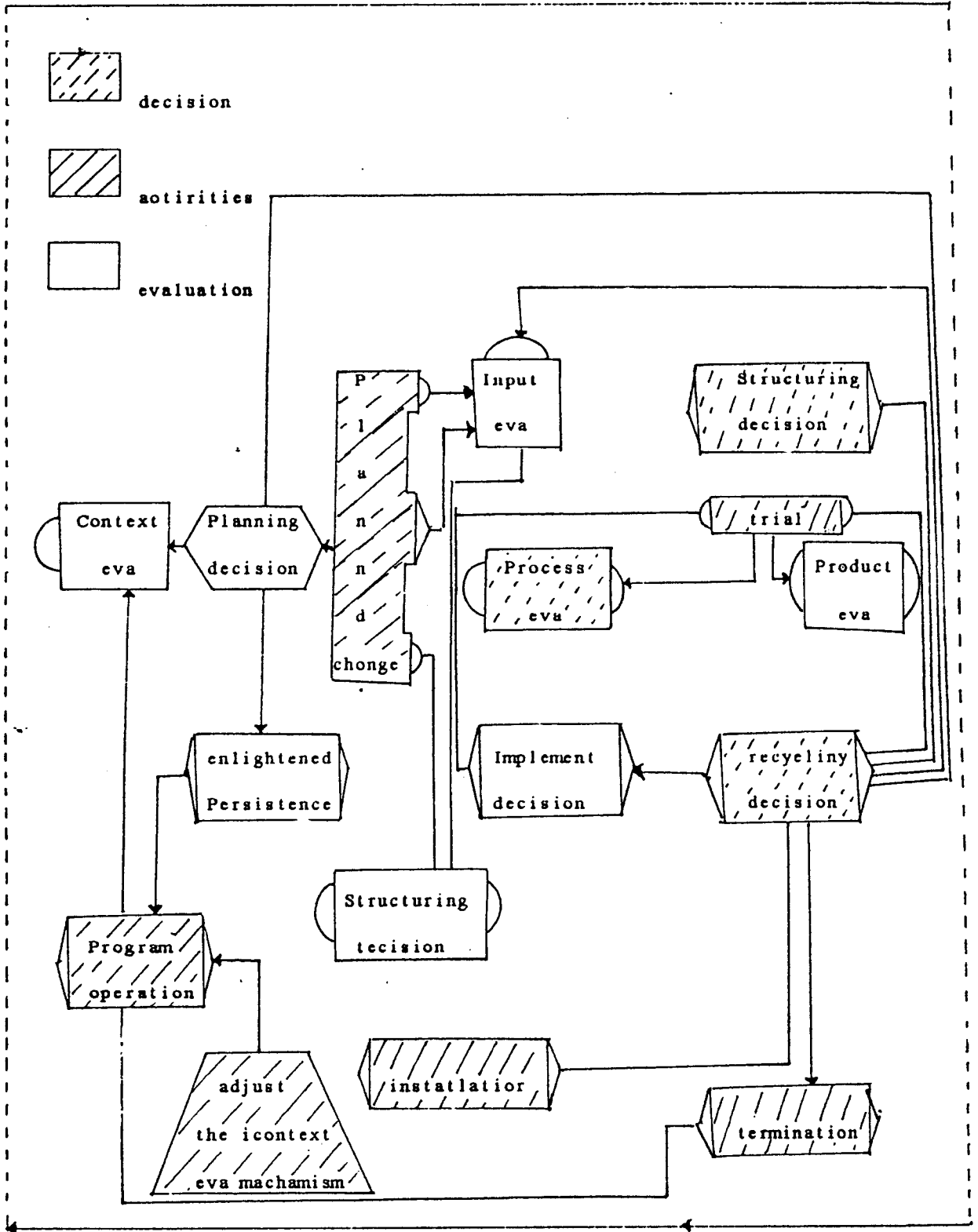
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินกระบวนการจำเป็นจะต้องได้รับการเตรียมเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบ และผู้ดำเนินการทุกระดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ 4 ประการ คือ

- 3.1 เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ
- 3.2 เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน
- 3.3 เพื่อช่วยเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน

การประเมินกระบวนการซึ่งอาจจะประเมินในสิ่งต่อไปนี้ การเลือกโรงเรียนเข้าโครงการ กระบวนการเรียนการสอน หรือระเบียบปฏิบัติในกระบวนการใหม่

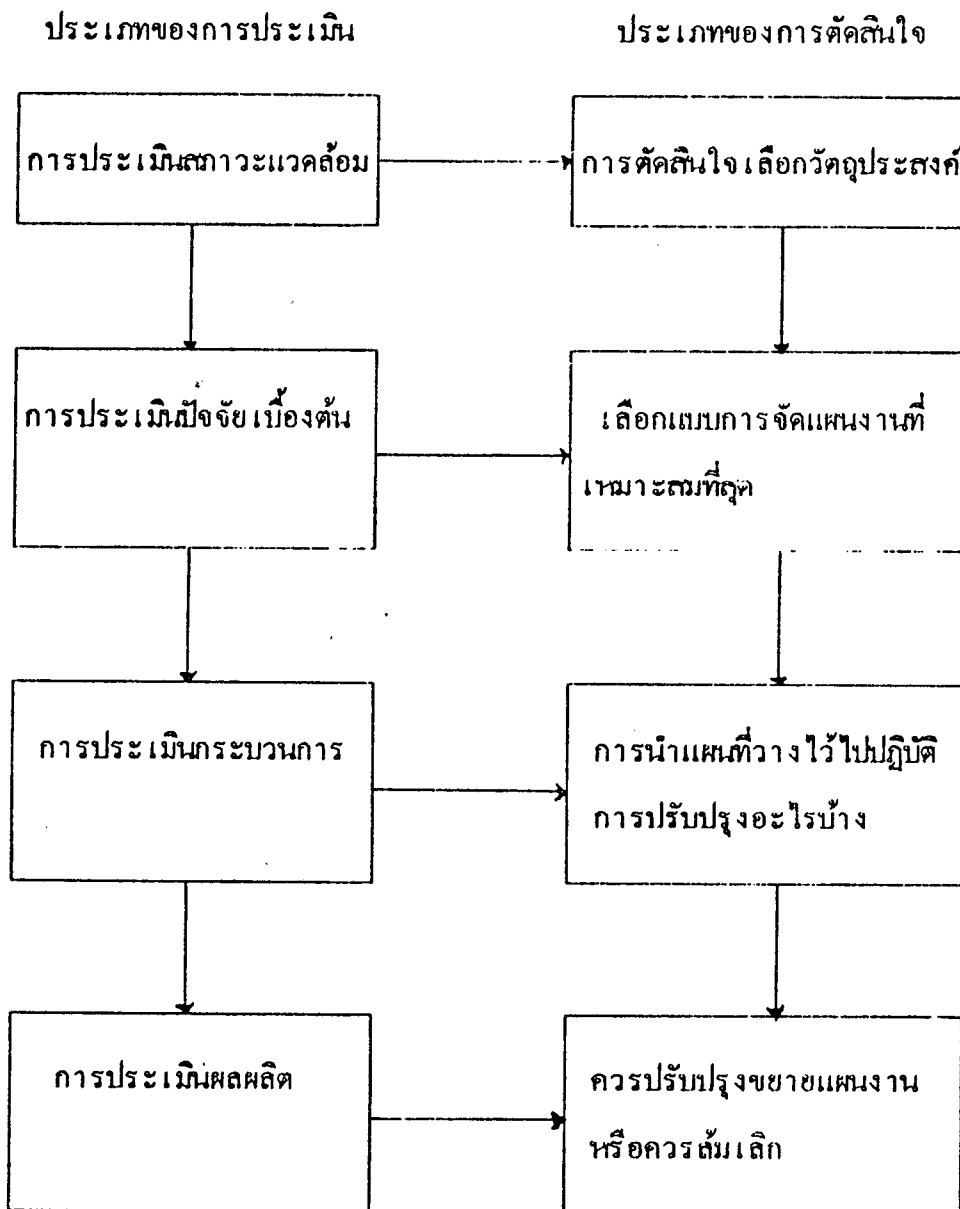
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างปฏิบัติตามโครงการด้วย เป็นการประเมินที่สืบสาวสิ่งที่มีอยู่ว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ มีผลสัมฤทธิ์เท่ากันหรือไม่

แผนภูมิที่ 1 แสดงแบบจำลองของการประเมินรวมทั้งหมด

แบบจำลองที่ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการตัดสินใจ

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2528: 194)

แบบจำลองของการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการต้องเลือกแบบจำลองประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะของโครงการที่จะประเมิน จึงขอเสนอแบบจำลองซิป (CIPP Model) ของ Stufflebeam (1971) อย่างย่อ ๆ (เขาวคี วิบูลย์ศรี 2528: 79) ประกอบด้วย การประเมินผล 4 ประเภท อันเป็นโครงสร้างของโครงการศึกษาทั่ว ๆ ไป

การประเมินผลโครงการของซิป (CIPP Model) มี 4 ประเภท

1. Context Evaluation เป็นการประเมินผลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้นหาข่าวสารอันจะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายของโครงการ เป็นต้นว่าข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 2. Input Evaluation เป็นการประเมินตัวป้อนเป็นการประเมินผล เพื่อค้นหาตัวประกอบ แนวทางที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพที่จะอำนวยให้โครงการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือบรรลุเป้าหมายโครงการ เช่น เงินทุน บุคลากร ครู นักเรียน หลักสูตร
 3. Process Evaluation เป็นการประเมินต่อจาก Context และ Input Evaluation เป็นการประเมินเพื่อค้นหาข่าวสารที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หรือวิธีการปฏิบัติ สำหรับโครงการว่าจะดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างไร เช่น วิธีการจัดการเรียนการสอน
 4. Product Evaluation เป็นการประเมินผลิตผลเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของโครงการกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร
- บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการศึกษา เช่น สภาพทางสังคม ความต้องการทางสังคม ภาวะทางเศรษฐกิจ บรรยากาศทางการเมืองแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ลักษณะของท้องถิ่น ชนชั้นทางสังคม ระดับชั้นกลุ่มชนระดับรายได้ การอบรมเลี้ยงดู สภาพห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียน
- ปัจจัยเบื้องต้น (Input) คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะนำเข้าสู่ระบบการศึกษา ได้แก่ เงินทุนต่าง ๆ ครู บุคลากรทางการศึกษา
1. ครูแยกย่อยออกไปอีกเช่น วุฒิ ประสบการณ์ ทักษะคติ สติปัญญา

2. นักเรียนอาจแยกเป็น เพศ ทัศนคติ บุคลิกภาพ ระดับสติปัญญา
3. หลักสูตร ได้แก่ สื่อการสอน ตำราเรียน วิธีสอน อุปกรณ์
เครื่องมือเครื่องใช้

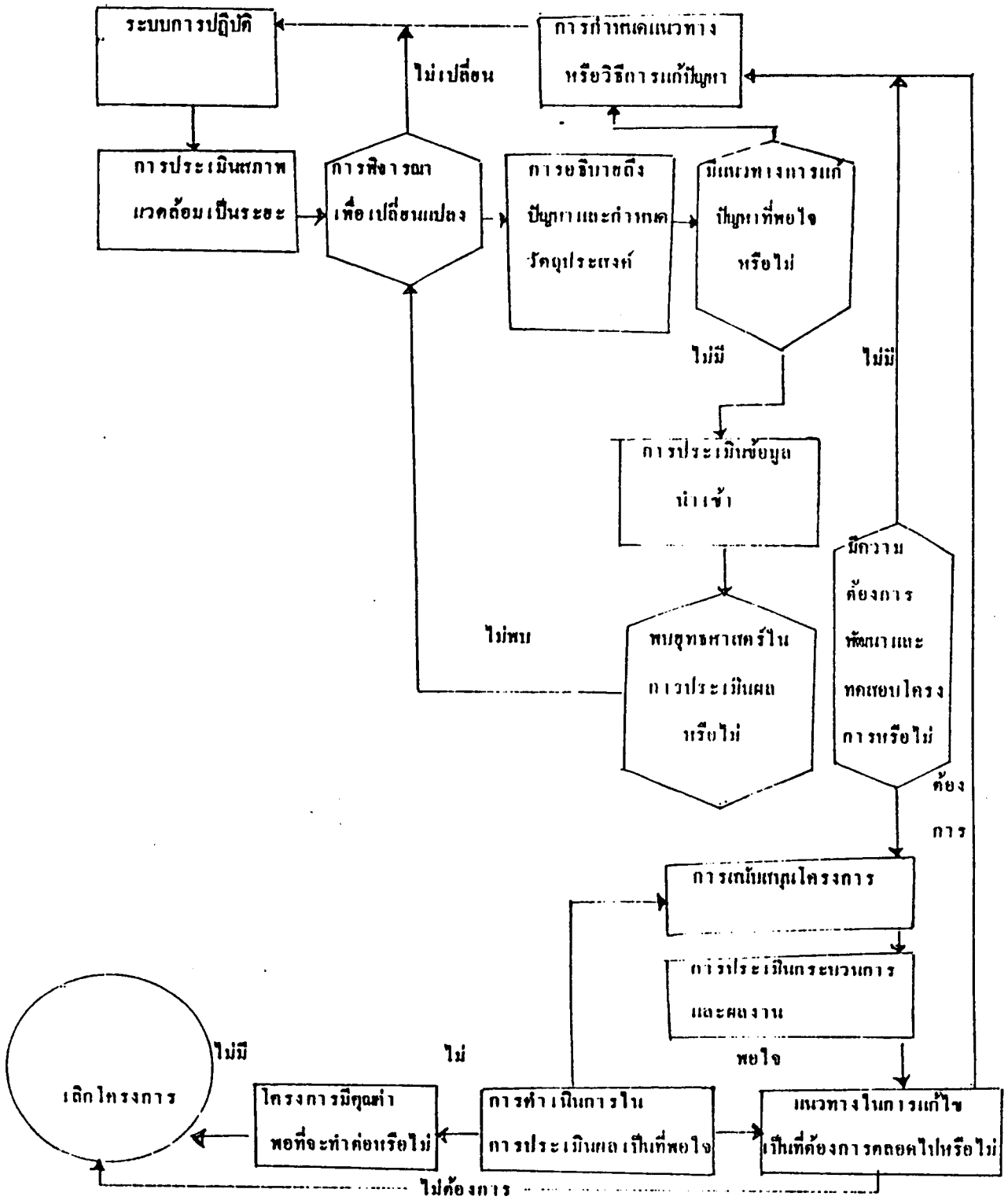
กระบวนการ (Process) คือกระบวนการของพฤติกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนที่จะทำให้เกิดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด เช่น พฤติกรรมการสอน การจัดห้องเรียน การเสริมแรง แรงจูงใจ

ผลผลิต (Product) คือ คุณภาพของมนุษย์ที่เป็นผลผลิตทางการศึกษา ในแง่ของ สติปัญญา จริยธรรม คุณธรรม พฤติกรรมทักษะต่าง ๆ

กระบวนการประเมินแบบจิป

สตีฟ เฟิลบีม (Daniel D. Stufflebeam) ได้กำหนดรูปแบบการประเมินโครงการที่เรียกว่า CIPP Model ซึ่งเป็นการประเมินทั้งสถานะแวดล้อม (Context) ข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) และเป็นรูปแบบการประเมินโครงการที่คณะกรรมการสมาคมเกียรตินิยมทางการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา การประเมินโครงการแบบ CIPP Model ให้ภาพที่ง่ายต่อการนำไปประยุกต์ใช้ของผู้ประเมินโครงการ ดังแผนภูมิที่ 2 (ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 80)

แผนภูมิที่ 2 แสดงกระบวนการประเมินโครงการแบบ CIPP

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการโดยทั่ว ๆ ไป

ในการจะใช้กรอบความคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการนั้น ผู้ประเมินโครงการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน รูปแบบของการประเมินโครงการต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เพื่อที่จะได้ตัดสินใจ เลือกรูปแบบการประเมิน ให้ถูกต้องเหมาะสมตามความคิดของการประเมิน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารเกี่ยวกับการประเมินโครงการมาสรุปรวมเพื่อให้เห็นแนวทางที่จะประเมินโครงการดังต่อไปนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 73-81)

2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินหรือการประเมินผล มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Evaluation ซึ่งหมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจค่า เนิมการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีความหมายเกี่ยวเนื่องกับคำอื่น ๆ เช่น การวิจัย (Research) การวัดผล (Measurement) การตรวจสอบรายงาน (Appraisal) การควบคุมดูแล (Monitoring) การประมาณการ (Assessment) และพิจารณาตัดสิน (Judgment) ซึ่งคำดังกล่าวแล้วอาจสรุปเป็นความหมายหรือคำจำกัดความรวมกันได้ว่า การประเมินค่าหรือการประมาณผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยอาศัยข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกตและวิธีอื่น ๆ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินว่าการดำเนินงานนั้นมีคุณค่าหรือบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานนั้นมากน้อยเพียงใด

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความของ "โครงการ" ว่า หมายถึงแผนหรือเค้าโครงที่กำหนดไว้ โครงการเป็นคำศัพท์ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Project ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง หรือระดับหนึ่งของแผนงาน Plan และในบางตำราถือว่ามี ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Program ซึ่งหมายถึงแผนงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานชัดเจน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า โครงการคือ

Project หรือ Program ในภาษาอังกฤษนั่นเอง ความหมายของโครงการ Project และรายการปฏิบัติงาน Program

การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และบรรลุถึงเป้าหมายนั้นด้วยควมมากน้อยเพียงใด

การประเมินโครงการ หมายถึง เป็นกระบวนการในการพิจารณา วิเคราะห์ถึงคุณลักษณะ และคุณภาพของโครงการ

การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการใช้วิธีการวิจัยเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริง และมีความเชื่อถือได้ของ โครงการ แล้วพิจารณาคัดสินว่าโครงการนั้นบรรลุ ถึงวัตถุประสงค์หรือไม่ และด้วยคุณภาพของความสำเร็จนั้นเป็นเช่นใด

การประเมินโครงการ หมายถึง การประมาณค่าการดำเนินงานของกิจกรรมใด ๆ อย่างมีระบบ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันกับสมัยปัจจุบันและอนาคต

จากความหมายดังกล่าวแล้วอาจสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินงานโครงการ และพิจารณาংশชี้ให้ทราบถึง จุดเด่น หรือจุดด้อย ของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายและความสำคัญตามความคิดเห็นของนักวิชาการในหลายแง่หลายมุมดังต่อไปนี้

มิตเชล (Harold E Mitzel) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ (อ้างใน ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 74)

- 1) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
- 2) เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น

3) เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย
 คณ็อก (Alan B.Knox) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมาย
 เฉพาะดังต่อไปนี้ (อ้างใน ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 74)

- 1) เพื่อแสดงให้เห็นถึง เหตุผลที่ชัดเจนของ โครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญ
 ของการตัดสินใจว่าลักษณะใดของ โครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการ
 ประเมินเพื่อหาประสิทธิผล และข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้ เพื่อการวิเคราะห์
- 2) เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำ ไปสู่
 การพัฒนาถึงประสิทธิผลของ โครงการ
- 3) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำ ไปสู่การ
 สรุปผล
- 4) เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ใดที่สามารถนำเอา ไปใช้ได้
- 5) เพื่อศึกษาสมมุติฐานการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุง โครงการ ให้มี
 ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มอร์ซันด์ (Jonnet P.Moursund) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการ
 ประเมินโครงการไว้ดังนี้ (อ้างใน ประชุม รอดประเสริฐ 2529: 74)

- 1) เพื่อที่จะทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุตามเป้าหมายของ
 โครงการที่ได้กำหนดไว้หรือไม่
- 2) เพื่อที่จะทราบว่า เป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติได้จริง
 หรือไม่และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด

รอสซีและฟรีแมน (Peter H.Rossi and Haward E. Freeman)
 กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายตามเหตุผลดังต่อไปนี้ (อ้างใน ประชุม
 รอดประเสริฐ 2529: 74)

- 1) เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของ โครงการ
- 2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร โครงการ
- 3) เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ

4) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียหรือข้อจำกัดของโครงการ เพื่อเป็นการตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ

5) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ตรวจสอบว่า การดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.2 ประเภทของการประเมินผลโครงการ

การประเมินผล มีหลายประเภท ในที่นี้จะแบ่งออกเป็น 2 นัย

การประเมินตามรูปแบบ (Models) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2532: 10) มี 2 ประเภทดังนี้

1) การประเมินผลที่เน้นวัตถุประสงค์ (Goal Attainment Model) คือการประเมินแผน/โครงการ โดยพิจารณาเฉพาะวัตถุประสงค์ของแผน หรือโครงการ ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ การดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์จะกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ไว้ โดยรับกิจกรรมอะไรบ้าง ปริมาณเท่าใด เมื่อดำเนินงานตามแผนโครงการสำเร็จแล้ว เราพิจารณาว่าผลผลิตที่ได้จากโครงการบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่

2) การประเมินผลที่เน้นระบบ (System Model) คือการพิจารณาประเมินผลตามตัวแบบทุกส่วนของโครงการ โดยพิจารณาจาก ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ นโยบาย กระบวนการ (Process) ได้แก่ระบบที่เปลี่ยนแปลงทรัพยากรไปสู่ผลผลิต เช่น การบริหารโครงการ ผลผลิต (Output) คือผลงานที่ออกมา

2.3 ความสำคัญหรือประโยชน์ของประเมินโครงการ

(วีระพล สุวรรณภักดิ์ 2524: 40)

1) การประเมินโครงการมีส่วนช่วยทำให้โครงการมีความชัดเจน และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติอย่างได้ผลมากกว่า โครงการที่ไม่ได้รับการประเมิน

2) การประเมินโครงการมีส่วนทำให้การใช้ทรัพยากรของโครงการเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

3) การประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้ โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพย่อมหมายถึง การประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้แผนงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และดำเนินงานไปด้วยดีเช่นกัน

4) การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการมีข้อกำหนดที่ทำให้เกิดความเสียหายลดน้อยลง

5) การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงานทุกส่วนของโครงการและปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด กล่าวคือ ทั้งข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Outputs) จะได้รับการตรวจสอบประเมินผลทุกขั้นตอน ส่วนใดที่เป็นปัญหาหรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเห็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการประเมินผลเป็นการควบคุมคุณภาพของโครงการ

6) การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญ และกำลังใจให้ ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุม บังคับบัญชา หรือสั่งการตามโครงการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการ อันยอมนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง

7) การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการที่ทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหา หรือข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการโครงการ

2.4 กระบวนการของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น กระบวนการในการประเมินโครงการอาจมีขั้นตอนและรายละเอียด

ของขั้นตอนแตกต่างกันไป ตามแนวความคิดของนักวิชาการประเมินโครงการแต่ละบุคคล หรืออาจมีรายละเอียดที่แตกต่าง เพราะรูปแบบหรือประเภทของการประเมิน หรือ ประเมินไปตามแต่ละประเภทของโครงการ อย่างไรก็ตาม การประเมินผลโครงการ นอกจากจะประเมินโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวมแล้ว แต่ละส่วนของโครงการจะต้อง ได้รับการประเมินควบคู่ไปด้วยกันเสมอคือ การประเมินข้อมูลนำเข้า (Inputs) การ ประเมินตัวกระบวนการ (Process) และการประเมินผลงาน (Outputs) ซึ่งแต่ละ ส่วนและโดยทั้งหมดของโครงการจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้ (ประจุม รอดประเสริฐ 2529: 77)

1) การศึกษาและพิจารณาถึงรายละเอียดของวัตถุประสงค์โครงการซึ่ง เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่า โครงการที่กำหนดให้ มีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่ จะมีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ใหม่เฉพาะ เจาะจง และปฏิบัติได้โดยลักษณะใด การประเมินผลโครงการในขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็น การประเมินก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง เป็นการตรวจสอบและทบทวนความเรียบร้อย ของวัตถุประสงค์โครงการ เป็นสำคัญ

2) การศึกษาความเป็นไปได้ของข้อมูล ซึ่ง เป็นการประเมินข้อมูลและ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ดำเนินการว่ายังมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะใช้ปฏิบัติ งานหรือไม่ ข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่สามารถที่จะสนองตอบวัตถุประสงค์ได้มากน้อย เพียงใดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นยังจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้หรือไม่ การประเมิน ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบ ทบทวนความเหมาะสมของทรัพยากรที่จะต้องใช้เพื่อการ บริหารโครงการนั้น

3) การเก็บรวบรวมและการกระทำกับข้อมูลและทรัพยากร ซึ่ง เป็นการ วิเคราะห์ถึง กระบวนการในการดำเนินการในลักษณะ เป็นการเก็บรวบรวมและ จำแนกของข้อมูลให้เป็นสัดส่วน เป็นหมวดหมู่ และใหม่ความเป็นจริงมากที่สุด เพราะ หากการดำเนินการในขั้นตอนนี้มีปัญหาข้อมทำให้ผลงานที่เกิดขึ้นมีปัญหาตามไปด้วย การ ประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบกระบวนการว่าเหมาะสมกับข้อมูลหรือทรัพยากร ที่นำ เข้าหรือไม่

4) การวิเคราะห์ การแปลความหมาย และการสรุปผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อยแล้ว และผู้ประเมินจะต้องทำการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นว่าเป็นเช่นใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ จะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในลักษณะใดและผลที่ได้เกิดขึ้นจะมีแนวโน้มไปลักษณะใด การประเมินผลในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลงานโครงการที่เกิดขึ้น และรวมไปถึงการประเมินโครงการ โดยทั้งหมดว่าด้วยทรัพยากร หรือข้อมูลที่มีอยู่ด้วยกระบวนการที่ใช้และด้วยผลงานที่ปรากฏนั้น โครงการ โดยทั้งหมด โดยรวมเป็นเช่นใดเป็นโครงการที่ให้ผลประโยชน์คุ้มค่ากับการดำเนินงานหรือไม่ ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นแล้ว ค่าเงินลงทุนต่อไปหรือจะล้มเลิกยุติโครงการนี้เสีย

2.5 รูปแบบในการประเมินโครงการ

มีผู้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการประเมินไว้มากมายหลายแบบ แต่ละแบบมีแนวความคิด ทฤษฎี เหตุผล และวิธีการประเมินที่มีผู้นิยมสนับสนุนนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการประเมินตามความเชื่อของแต่ละบุคคล และกลุ่มอาชีพตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของปัญหาต่าง ๆ กันไป

นิตา ชูโต (2527: 15-22) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินที่สำคัญ ๆ และนิยมใช้สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) แบบการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Approach) มุ่งถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและพยายามหาความเกี่ยวข้องกับรูปแบบแผนงานที่วางในโครงการกับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ข้อมูลต่าง ๆ ผลที่เกิดจากโครงการ จะต้องวัดให้ได้ในเชิงปริมาณ และหาสาเหตุที่เป็นเรื่องของเหตุผลและผลได้ นิยมใช้ในการวัดโครงการทางด้านบริการสังคม

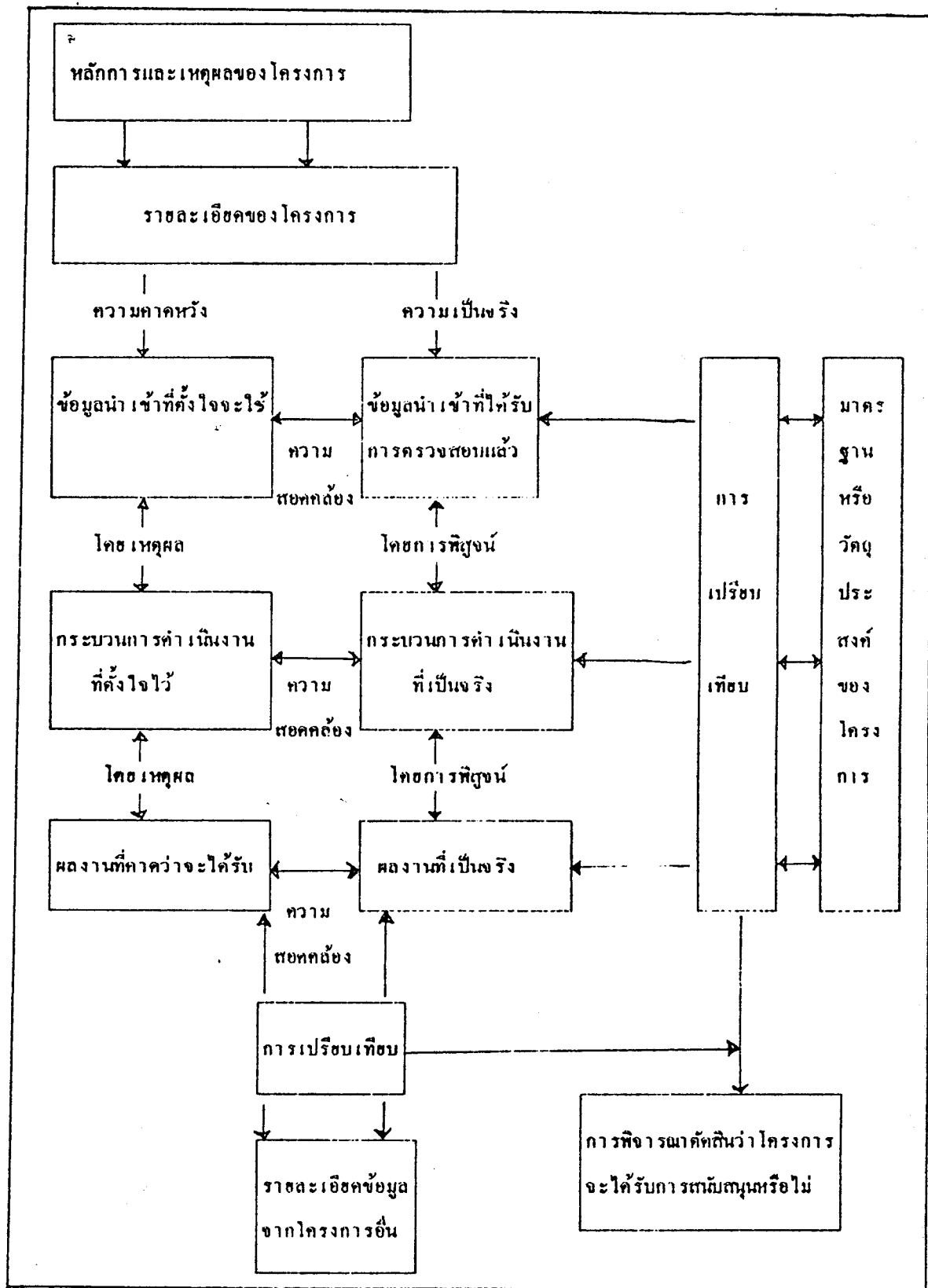
2) แบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือวัตถุประสงค์เป็นพื้นฐาน (The Behavioral Objective or goal-Based Approach) ถือว่าวัตถุประสงค์ของโครงการ ถือเป็นเกณฑ์ในการวัดของโครงการ ผู้ประเมินจะเอาวัตถุประสงค์ของโครงการตั้งไว้เป็นเกณฑ์ ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์ที่วางไว้ กับสิ่งที่โครงการ

ทำได้จริงคือ ไม่มีความแตกต่างกันหรือแตกต่างกันน้อยมากระหว่างวัตถุประสงค์กับสิ่งที่ทำได้จริง

3) แบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Making Approach)

ให้ความสำคัญและสนใจตรงจุดระดับการตัดสินใจ และการสร้างภาพของสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าถ้าตัดสินใจแบบนั้นแบบนี้ โอกาสอะไรน่าจะเกิดขึ้นบ้าง จากนั้นก็จะเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์และเสนอผลให้แก่ผู้ตัดสินใจ ผู้ประเมินจะต้องสรรหาทางเลือกให้แก่ผู้ตัดสินใจหลาย ๆ ทาง ซึ่งท้ายที่สุดผู้บริหารเท่านั้นจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าจะใช้ทางเลือกใด

แผนภูมิที่ 3 แสดงกระบวนการประเมินโครงการ

4) แบบอิสระจากวัตถุประสงค์ (Goal - Free Approach) เป็นการประเมินทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งหมด และเปรียบเทียบความสำคัญของผลเหล่านั้นว่าตรงกับความต้องการหรือไม่

5) แบบศิลปวิจารณ์ (Art Criticism Approach) กระบวนการวิจารณ์เป็นแบบอย่างการประเมินที่ทำโดยผู้เชี่ยวชาญ มีแบบแผนและหลักเกณฑ์ เกณฑ์เหล่านี้มีพื้นฐานทางความคิด มีทฤษฎีที่เชื่อถือได้และมีส่วนเห็นพ้องกันแม้ว่าจะไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิงในกลุ่มของผู้ชำนาญในศาสตร์สาขาต่าง ๆ

6) การตรวจสอบทางวิชาชีพ (The Professional review Approach) คือ การประเมินที่อาศัยกลุ่มของบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐาน และคุณค่าของคนในอาชีพเดียวกันนั่นเอง

7) แบบกึ่งกฎหมาย (Quasi-Legal Approach) นำกระบวนการชักฟอกและการพิจารณาคดีของศาลและระบบถูกนำมาใช้ในวิธีการประเมินปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคม

8) แบบศึกษาเฉพาะกรณี (The Case-Study Approach) มุ่งสร้างความเข้าใจแก่ผู้รับฟังเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้าน จึงสนใจศึกษาประเด็นว่า "บุคคลอื่นที่รู้จักโครงการมีความเห็นเกี่ยวกับโครงการอย่างไรบ้าง" จึงใช้ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการในสภาพปกติ ตามธรรมชาติ การสัมภาษณ์บุคคลอื่นเป็นกระบวนการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative) นั่นเอง

อินทร์ ศรีคุณ (2522: 30) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินสามารถจัดหมวดหมู่ได้ 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันดังนี้

1) กลุ่มที่นักประเมินแสดงบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Judgemental Role) ได้แก่ รูปแบบการประเมินผลของครอนบาค สตรีฟเวน และสแตค (Cronbach, Scriven and Stake)

1.1 แจกแจงวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของโครงการทางการศึกษา หรือหลักสูตรที่จะทำการประเมินให้ชัดเจน

1.2 กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของโครงการหรือหลักสูตร

1.3 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการ

1.4 กำหนดเทคนิคและกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1.5 รวบรวมข้อมูล

1.6 เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้อีกกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การพิจารณาตัดสินในเรื่องคุณค่า หรือประโยชน์ของโครงการ หรือหลักสูตร

2. Responsive Model

รูปแบบการประเมินโครงการลักษณะนี้ พัฒนามาจากรูปแบบการประเมินของสคริเวน (Scriven) ซึ่งประเมินโดยชี้จุดมุ่งหมายและวัดผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลัก สเตค (Stake) ได้พัฒนา รูปแบบการประเมินโครงการขึ้นมาจากของ สคริเวน เรียกว่า Responsive Model โดยมีนักประเมินโครงการหลายคนได้สนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น Guba, Lincoln การประเมินตามลักษณะนี้เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการและนอกจากนี้ยังใช้ความสนใจในปัญหาและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ใช้บริการโครงการนี้ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การประเมินตามรูปแบบ Responsive Model ก็เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของผู้ร่วมโครงการนั่นเอง

การประเมินแบบ Responsive Model มีขั้นตอนการประเมินดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ หรือร่วมกิจกรรมของโครงการ ผู้ดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้อง

2.2 กำหนดขอบข่ายของโครงการ

2.3 สสำรวจกิจกรรมของโครงการ

2.4 สํารวจความมุ่งหมายที่แท้จริงของ โครงการและเรื่องอื่น ๆ จาก
ผู้ร่วมโครงการ

2.5 รวบรวมปัญหาและข้อโต้แย้ง เกี่ยวกับโครงการ

2.6 กำหนดข้อมูลที่ต้องการจากปัญหาและข้อโต้แย้ง

2.7 เลือกผู้สังเกตการณ์และผู้พิจารณาตัดสิน

2.8 รวบรวมข้อมูล

2.9 จัดเตรียมการศึกษาเฉพาะกรณีเฉพาะเรื่อง

2.10 สรุปปัญหาและข้อโต้แย้ง

2.11 เสนอผลการประเมิน

3. Connoisseurship Model

การประเมินโครงการตามรูปแบบนี้ มีความแตกต่างจากรูปแบบการ
ประเมินทั้งสองแบบที่กล่าวมาแล้ว Hisner เป็นผู้เสนอแนวคิดการประเมินรูปแบบนี้
ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นิยมนำไปใช้เป็นปฏิบัติในการประเมินโครงการทางการ
ศึกษาหรือหลักสูตรกันมาก การประเมินตามรูปแบบนี้เน้นที่บทบาทของผู้ประเมิน ซึ่งจะ
เป็นผู้ชำนาญ หรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการนั้น นอกจากนี้ยังมีข้อแตกต่างจากสอง
รูปแบบที่กล่าวมา คือ

3.1 การประเมินตามรูปแบบนี้ไม่ได้ยึดจุดมุ่งหมาย ไม่ได้คำนึงถึงปัญหา
หรือข้อโต้แย้งใด ๆ และไม่ได้จัดประเมินโดยอาศัยการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ แต่
เป็นการประเมินโดยผู้ชำนาญ

3.2 การประเมินตามรูปแบบนี้ใช้ผู้ชำนาญเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวัด
รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุปผลการประเมินจะเกิดขึ้นอยู่กับผู้ชำนาญ

3.3 การประเมินตามรูปแบบนี้จะเป็นการแสดงแนวคิด ที่มีต่อโครงการ
ผู้ประเมิน ซึ่งก็คือผู้ชำนาญนั่นเอง

การประเมินแบบ Connoisseurship Model ผู้ชำนาญเป็นผู้กำหนดแนว
ทางในการประเมินด้วยตนเอง นับตั้งแต่กระบวนการรวบรวมเอกสารเพื่อศึกษาหรือ

การสังเกต หลังจากนี้ผู้ชำนาญก็จะพิจารณาตัดสินใจด้วยความเข้าใจ "ลักษณะ" และคุณภาพ ของโครงการจากเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ การสรุปผล การประเมินจะเป็นแนวคิดของผู้ชำนาญเองทั้งสิ้น

4. Decision- Making Model

เป็นการประเมินโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมายของโครงการหรือปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการต้นแบบของ Decision Making Model มีอยู่ 2 รูปแบบคือ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และ CSE Model ของ อัลคิน (Alkin) ทั้งสองรูปแบบมีจุดสนใจคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ

อธิบายความหมายของการประเมินว่า "การประเมิน หมายถึง กระบวนการ จำแนกรวบรวม และเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของความหมาย การวางแผน การดำเนินงานและผลของโครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทาง ในการตัดสินใจ และเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น" ส่วน CSE Model นั้น ให้นิยามของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เลือกข่าวสาร ที่เหมาะสม รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผล อันจะเห็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ ได้พิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

จึงสรุปได้ว่าการประเมินโครงการตามรูปแบบ Decision-Making Model เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจ และแสดงถึงความรับผิดชอบของโครงการ การประเมิน ตามแบบ CIPP Model เป็นการประเมินที่มั่นใจว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินนั้น จะเป็นประโยชน์ ต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และกิจกรรมการประเมิน CIPP Model ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ กล่าวคือ

4.1 Context Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์รวม ๆ ของโครงการทั้งหมด รวมทั้ง เรื่องความมุ่งหมาย ปัญหาและอุปสรรค ข้อดี และข้อจำกัด (จุดเด่นและจุดด้อย) และสภาพแวดล้อมของ โครงการ

4.2 Input Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสมรรถนะ

ของโครงการและแนวทางดำเนินโครงการ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนั้นในเรื่องนี้จึงประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ของโครงการ

4.3 Process Evaluation จะช่วยให้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เพียงใด

4.4 Product Evaluation จะช่วยวัดและพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการว่าได้บรรลุตามความต้องการหรือไม่ ควรจะดำเนินโครงการต่อไปหรือปรับปรุงแก้ไข หรือยุติการดำเนินการ

ดังนั้นในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาค้นคว้า รูปแบบของการประเมินโครงการแล้ว รูปแบบ CIPP Model จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงการ ได้คืออีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามแบบ CIPP Model มาใช้ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในครั้งนี้

3. แนวคิดเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวคิดของนักการศึกษาไทย นักวิชาการที่ได้แสดงแนวคิดนั้น นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สร้างแรงผลักดันให้เกิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดขึ้น จุดเริ่มต้นจากแนวคิด หลักการและเหตุผล ปรัชญาทางการศึกษานำ ไปสู่การกำหนดเป็นแนวทาง แผนนโยบาย และสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม นับเป็นสิ่งที่น่าจะได้ศึกษาของความเป็นมาตามแนวคิดดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาค้นคว้านำมารวบรวมดังต่อไปนี้

แนวคิดด้านการศึกษา "การศึกษาที่พึงประสงค์จะต้อง เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม

และสิ่งแวดล้อมอันตมามีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างชีวิตให้ดีขึ้นโดยกลมกลืนธรรมชาติ" (สิรินทร์ เกตุทัต อ่างใน กระทรวงศึกษาธิการ 2535: 315)

ภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2520: 1) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนให้กับพลเมือง เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมือง โดยสามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคมโดยเน้นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมเป็นประการสำคัญ

2. รัฐต้องจัดการศึกษาเพื่อสร้างความสำนึก ในการเป็นคนไทยร่วมกับความเป็นครอบครัว และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ ช่วยกันพัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปกป้องการผดุงความสุจริตยุติธรรม และเสมอภาคในสังคม เสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากรและแก่กลุ่มชน สามารถสื่อสารเข้าใจกัน มีสุขภาพทั้งกายและใจ มีศีลธรรม มีความสนใจตนเอง มีความรู้ความสามารถ ทักษะที่ดีในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเข้าใจตนเอง ครอบครัว ชุมชนชาติ สังคม วัฒนธรรม และวิทยาการต่าง ๆ รักอิสระภาพและแสวงหาความเป็นจริงเพื่อชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดจนชีวิต (คณะกรรมการการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร 2531: 12) หลักการพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิตนั้น อาจมีบุคคลจำนวนหนึ่งนักการศึกษาไว้ในระบบชั่วคราว แล้วกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็นในโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ในทศวรรษใหม่นี้ จึงจำเป็นที่ปวงชนจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวให้ทันกับเหตุการณ์ เพื่อพัฒนาการดำรงชีวิตที่ถูกต้องและปลอดภัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ บางคนอาจประสงค์จะเปลี่ยนวิถีชีวิต หรือแนวในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องได้รับการ

ศึกษาอบรมเพิ่มเติมหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ปรับตัวได้ดีขึ้น และเนื่องจากการศึกษา ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะทำให้ผู้เรียน สามารถใช้ความรู้ทักษะเท่าที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง และสังคมได้อย่างไม่มีขีดจำกัด บุคคลและสังคมไทยอาจยึดมั่นและพึ่งพาอาศัยองค์ความรู้ ทักษะเก่าได้ตลอดไป จึงจำเป็นจะต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อปวงชน (ประเวศ วะสี อ้างใน กระทรวงศึกษาธิการ 2535: 319) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "การศึกษาเป็นการพัฒนาทุกชีวิตและทุกด้าน ถ้าขาดการศึกษาการพัฒนาทุกอย่างจะชะงัก โดยแท้จริง แล้วการศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ การรู้จักวิเคราะห์และสังเคราะห์ ปัญหาจะทำให้มองเห็นช่องทางที่จะแก้ไข ค้นหาทางเลือกที่ถูกต้องเหมาะสมอันจะนำไปสู่ การมีราย ได้ที่ดีขึ้น การยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น การปรับโครงสร้าง การศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในระดับกลางและระดับสูง ให้ผู้จบการศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมที่จะ ไปประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ

ความเสมอภาคทางการศึกษารัฐควรวางแนวทางการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งผู้ที่อยู่ในชนบทได้มีโอกาส ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นพร้อมทั้งปรับปรุงการศึกษา ให้มีความเสมอภาคในด้านโอกาสและคุณภาพการศึกษา

ก๋อ สวัสดิพานิชย์ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการศึกษาในทศวรรษหน้าว่า กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แพร่หลายและทั่วถึง คน พลาดโอกาสคือ คนยากจนในชนบท ถ้าการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน ต้องถึงมัธยม 3 เราก็ควร เปิดสอน ม.3 ทุกตำบลในชนบท เราคงสร้างโรงเรียนมัธยมได้ไม่ครบควร ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการร่วมกัน ปัจจุบันเรา ทำแล้ว ปีต่อไปก็คงต้องทำเช่นนี้อีก และทำ 1000 โรงเรียน เป็นงานท้าทาย ต้อง ออกแรง ถ้า ไม่มีใครบุกก็ไม่มีใครริเริ่มเราต้องคิดต่อไปว่าเมื่อเด็กจบมัธยมปีที่ 3 แล้ว เด็กต้องไปทำงานหรือเรียนต่อ ดังนั้นจึงต้อง เร่ง ให้มัธยมเปิดมัธยมตำบลให้มากยิ่งขึ้น

ก่อน สวัสดิพานิชย์ ให้ทรศนะเกี่ยวกับการขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า ถ้าจะขยายโรงเรียนมัธยมให้แพร่หลายให้คนได้เรียนอย่างทั่วถึงอย่างน้อยต้อง เปิดโรงเรียนมัธยมใหม่ 5,000 โรงเรียนจะครบ ตำบลต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เมื่อเห็นอย่างนี้ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ขณะนี้สวีเดนทำแล้วก็เหมือนกับโรงเรียนราษฎรในปัจจุบัน "ผมขอใช้คำของ ดร. ปิวย ะไรก็ตามถ้ารอให้พร้อมก็ไม่ต้องทำมันคือว่าแล้วทำเลยแก่ใจอย่าหยุดนิ่ง" (นสพ.สยามรัฐ อังใน กระทรวงศึกษาธิการ 2535: 319)

พนอม แก้วกำเนิด ให้ความเห็นในการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความพร้อมที่จะเสนอหลักสูตรมัธยมได้ เพราะครูเคยเรียนด้านการศึกษามาแล้ว การสอนเพียงแต่ปรับมาใช้เท่านั้น ผู้บริหารส่วนมากปรารถนาดีกันทั้งนี้ ถ้ามีความตั้งใจจริงก็ทำได้ไม่ได้มุ่งมาอย่างคนคิด

มานะ รัตนโกเศศ ให้ความเห็นว่า ในปีที่หนึ่ง ๆ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณ 1 ล้านคน หากจะสร้างโรงเรียนมัธยมจะต้องใช้งบประมาณกันอีกมากมาย วิธีการดำเนินการให้ประหยัดที่สุดและมีนักเรียนเรียนต่อให้มากที่สุด คือเปิดมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้ปกครองไม่ต้องเคียดคร่อน

เดโช สวานานนท์ เห็นด้วยในหลักการขยายโอกาสศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี หากโรงเรียนประถมจัด ควรแยกบริเวณประถมกับมัธยม ตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ครบ

จรรยา สุวรรณทัต ให้ความเห็นว่า ประเทศไทยถึงเวลาจะขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ทั้งนี้เพราะว่ามันเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ แต่จะต้องทำด้วยความรอบคอบอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในแง่มุมของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและจิตวิทยา และผลการประเมินสัมฤทธิ์ผลของจัดการศึกษาภาคบังคับในปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2535: 315-321)

ธีรรงค์ อุดมไพจิตรกุล ได้ให้ความเห็นว่าการศึกษาภาคบังคับถึงระดับมัธยมศึกษาควรจะดำเนินการมานานแล้ว ถ้าหากรัฐและประชาชนมีความพร้อม ในส่วนของ

รัฐบาลนั้นคุณภาพทั่วไปน่าจะพร้อมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ครู ผู้สอน ครูประถมสามารถสอนระดับมัธยมได้ เพราะการผลิตครูระดับปริญญาตรีส่วนมากผลิตครูสอนระดับมัธยม แต่สามารถรองรับเป็นระดับประถมศึกษาจะนำครูที่อยู่ในโรงเรียนประถม สามารถที่จะสอนในระดับมัธยมได้

จากแนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษา นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประเทศไทยถึงเวลาที่ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชนให้สูงขึ้น จากการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานสูงขึ้นไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นความเห็นที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบันเป็นอย่างมากทีเดียว ประชาคมโลกในปัจจุบันที่ส่วนใหญ่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเวลา 12 ปี แต่ประเทศไทยจัดการศึกษาเพียง 6 ปี ถ้าไม่มีการแก้ไขปรับปรุงการศึกษาให้สูงขึ้นแล้วก็จะมีความล้าหลังทางการศึกษา ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมโลก ที่มีการแข่งขันกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมภายในประเทศ การศึกษาจึง เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง จากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้ส่งผลต่อแนวคิดหลักของนักวิชาการ นักการศึกษา และบุคคลสำคัญของรัฐ มีความเห็นร่วมกันที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น จากแนวคิดหลักการดังกล่าวนำไปสู่แผนนโยบายดำเนินการในขั้นปฏิบัติในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นต่อไป

4. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, การแถลงนโยบายของรัฐบาล, มติของคณะรัฐมนตรี และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการฉบับต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลังจากที่เกิดแนวคิดพื้นฐานหลักสำคัญของการศึกษาต่อการศึกษาของไทยดัง

ที่กล่าวมาข้างต้นได้มีการนำเอาแนวคิดดังกล่าว และผลที่กระทบจากการพัฒนาในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม กำหนดเป็น นโยบายมาตรการแนวปฏิบัติ กำหนดเป็นแผนโครงการจึงเกิดขึ้น จากการศึกษาของผู้วิจัย ในครั้งนี้ได้สรุปนำ เนื้อหาสาระที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสรุปจากแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ฉบับที่ 6 (2530-2534) ฉบับที่ 7 (2535-2539) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ กำหนดนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง มติของคณะรัฐมนตรีในการ กำหนดเป็นนโยบายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำมารวบรวมสาระสำคัญ เพื่อให้มองเห็นถึงจุดที่ได้ตระหนักในอันที่จะ ได้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการจัดการศึกษา อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การกำหนดนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้มีการ กำหนดไว้เป็นนโยบายตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 5-9)

4.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

ภาคที่ 2 ส่วนที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างและกระจายบริการทางสังคม

บทที่ 3 แผนนโยบายและเป้าหมาย การกระจายบริการสังคม

ก. การพัฒนาสังคม

2. เป้าหมาย

...2.1 ด้านบริการ เพื่อให้บรรลุตามนโยบายอาจกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาในช่วงปี 2525 - 2529 ในลักษณะก่อนประถมศึกษา จะขยายการศึกษาให้ ได้ร้อยละ 35.4 ของประชากรในกลุ่มอายุ และการประถมศึกษาจะให้กลุ่มประชากร ในกลุ่มอายุทุกคน ส่วนมัธยมต้น มัธยมปลาย และอุดมศึกษาจะขยายให้ได้อย่าง 48.3, 30.9 และ 4.8 ของกลุ่มประชากรในกลุ่มอายุ ตามลำดับ สำหรับการศึกษานอก โรงเรียนจะให้บริการโดยเฉลี่ยปีละประมาณ 1.5 ล้านคน (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2535: 5)

2.2 ด้านความเสมอภาค

...2 กระจายโรงเรียนมัธยมตอนต้นออกสู่ชนบทจากจมนและ
ทุรกันดาร โดยจะมีโรงเรียนหนึ่งโรงต่อห้าตำบลใหญ่ และจะตั้งโรงเรียนเพิ่มขึ้น
ประมาณ 130 โรงเรียนในระหว่างแผน

อนึ่ง หากสถานะทางการเงินและทรัพยากรอำนวยให้ในระหว่างแผน
จะพิจารณาขยายเป้าหมายการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมตอนต้นเพิ่มอีก 120 โรงเรียน
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536 : 5)

3. แผนนโยบายและมาตรการ

3.1 แผนนโยบายรวม

...1 นโยบายด้านปริมาณ จะจัดและส่งเสริมการศึกษาให้ในทุก
ลักษณะงานทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ให้มีสัดส่วนสอดคล้องกับการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยจะเน้นให้ความสำคัญด้านประถมศึกษาให้สามารถ
คลุมกลุ่มประชากรในวัยเรียน โดยจะเน้นให้เด็กที่มีอายุ 6 ปีบริบูรณ์ ได้มีโอกาสเข้า
เรียนทุกคน จะขยายการศึกษามัธยมต้นในชนบทที่ห่างไกลและทุรกันดาร โดยกลุ่มพื้นที่
ตำบลขนาดใหญ่จะส่งผล และขยายการพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียนให้กว้างไกลกว้าง
ขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประชากรในพื้นที่ที่มีความล้าหลัง ในด้านเศรษฐกิจและสังคม 37
จังหวัด ตามประกาศของสำนักงานนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ 2536 : 5)

หมายเหตุ ต่อมาสำนักงานนายกรัฐมนตรีได้ประกาศเพิ่มอีกสำหรับจังหวัดที่มี
ความล้าหลังด้านเศรษฐกิจและสังคม 1 จังหวัด

4.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

แผนงานที่ 2 การปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษา

บทที่ 3 แผนพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน

3.1 แผนงานการพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรม

4) มาตรการ

...(4.1.1) (ก) ใช้ทรัพยากรที่เหลือในโรงเรียนประถมศึกษา ในชนบท มาใช้จัดการศึกษาชั้นก่อนประถมศึกษาในชนบท และมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 6)

...(4.2.3) มุ่งพัฒนาส่งเสริมให้เด็กในชนบทได้รับการ ศึกษาสูงกว่าภาคบังคับโดยเฉพาะเด็กในพื้นที่ที่มีการเรียนต่อในอัตราต่ำ โดยศึกษาหา ความเป็นไปได้และวิธีการขยายการมัธยมศึกษาในจังหวัดที่มีการเรียนต่ำ (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 7)

4.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม สังคม บทที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและสาธารณสุข

3. แนวทางและมาตรการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและ สาธารณสุข

3.2 การศึกษาและการอบรม

3) การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี อย่าง เป็นขั้นตอนเน้นให้ความสำคัญทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ โดยเฉพาะพื้นที่ชนบทห่างไกลที่มี อัตราการเรียนต่อต่ำ

(3.1) ให้สิ่งจูงใจแก่ผู้ประกอบการที่ด้อยฐานะทาง เศรษฐกิจ เพื่อส่งเด็กเข้าเรียนต่อมากขึ้น โดยการให้เงินอุดหนุนเพื่อทดแทนค่าเสียโอกาส หรือ การนำระบบอุปถัมภ์การศึกษามาใช้

(3.2) ปรับปรุงหลักสูตรทางด้านการศึกษทักษะและเพิ่มพูน ความรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและให้มีการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์เข้ากับ กระบวนการเรียนการสอน

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 5-7 ได้กำหนดสาระวัตถุประสงค์และนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ดังต่อไปนี้ บทที่ 4 แผนพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์

... 2. เพื่อกระจายความเสมอภาคทางโอกาสของการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 7)

นโยบาย

... 9. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากท้องถิ่น เอกชน องค์กรระหว่างประเทศเพื่อลงทุนในการจัดตั้งและขยายโรงเรียน

... 10. ปรับปรุงค่าเล่าเรียนและค่าบำรุงการศึกษาต่าง ๆ ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เหมาะสมกับการลงทุน เพื่อการจัดการศึกษาในระดับนี้ และในขณะเดียวกันจะเพิ่มทุนและแสวงหาทุนการศึกษาให้แก่ผู้ยากไร้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 7)

4.4 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

บทที่ 4 วัตถุประสงค์และนโยบายในการพัฒนาการศึกษาระดับ/ประเภทต่าง ๆ ระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์

... 1. เพื่อขยายการมัธยมศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาในระดับนี้มากขึ้น โดยเน้นให้มีการกระจายโอกาสในการเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไปยังพื้นที่ที่ด้อย

โอกาสเป็นพิเศษ เพื่อลดความแตกต่างในเรื่องโอกาสทางการศึกษาระหว่างพื้นที่และระหว่างเด็กที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 8)

นโยบาย

... 1. เร่งขยายมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น ทั้งให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและเน้นการขยายบริการมัธยมศึกษาในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 8)

4.5 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

บทที่ 3 วัตถุประสงค์นโยบาย มาตรการ เป้าหมายและค่าใช้จ่ายนโยบาย และมาตรการในการพัฒนาการศึกษา

4. นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

... เร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานและขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้ผู้จบการศึกษาได้เข้าเรียนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 8)

มาตรการ

1) ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามรูปแบบ และวิธีการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นลดความแตกต่างระหว่างบุคคลและให้สนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยให้มีโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชาใหญ่ ๆ คือ กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน กลุ่มวิชาการและกลุ่มประสบการณ์อาชีพโดย

กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐานนี้ต้องจัดให้เด็กทุกคนได้เรียน และได้รับประสบการณ์จากการเรียนอย่างเดียวกัน ส่วนกลุ่มวิชาการ และกลุ่มประสบการณ์อาชีพ จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนได้ในสัดส่วนมากหรือน้อยแตกต่างกันไประหว่าง เด็กที่เรียนในเมืองกับเด็กที่เรียนในชนบท

2) เร่งขยายบริการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย จัดให้มีระบบการถ่ายโอนหน่วยการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากการทำงานมาประกอบอาชีพมาเทียบเป็นหน่วยการเรียนได้และให้มีระบบการถ่ายโอนหน่วยการเรียนระหว่างสถานศึกษาในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัดและระหว่าง การเรียนในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน

3) จัดให้มีระบบประชาสัมพันธ์และณรงค์ให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ของการ เรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในลักษณะที่เป็นรูปแบบอย่างกว้างขวาง

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป็นนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

4.6 แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ระยะที่ 5 (พ.ศ.2525-2529)
บทที่ 2 สาระสำคัญของแผน

9. เป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาโดยส่วนรวม

9.1 การศึกษาในระบบโรงเรียน

1) ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

(1) เป้าหมายจำนวนนักเรียนตามแผนงานโครงการ

จำนวนนักเรียนในระดับนี้เทียบเท่ากับประชากรในกลุ่มอายุ 12-14 ปี ในปีแรกของแผน

เป็นร้อยละ 32.5 และในปีสุดท้ายของแผนเป็นร้อยละ 44.0

4.7 แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6

(พ.ศ. 2530-2534)

บทที่ 3 วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย

ค. เป้าหมาย

... 3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นชนบท ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับสูงขึ้นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากขึ้น โดยมีเป้าหมายรวมทั้งประเทศประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 6 เพื่อเตรียมการให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาของมวลชน หรือการศึกษาภาคบังคับในทศวรรษหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 9)

4.8 แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 7

(พ.ศ. 2534-2539)

บทที่ 3 วัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการ นโยบายข้อที่ 1 โอกาสทางการศึกษา

... เร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกโรงเรียนให้เป็นการศึกษาระดับพื้นฐานที่ผู้จบชั้นประถมศึกษาได้เข้าเรียนต่อเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 9)

4. เร่งขยายการบริการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนให้เป็นการศึกษาระดับพื้นฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้มีโอกาสเข้าเรียนทุกคน

5. ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น

4.9 นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาและมติดณะรัฐมนตรี

นโยบายเกี่ยวกับการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 6-12) ที่กล่าวถึงการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นโดยได้ระบุว่า เร่งขยายมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อยกระดับของประชาชนให้สูงขึ้นทั้งให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และแก้ไขขยายโอกาสการศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำเป็นพิเศษจากนโยบายดังกล่าวจึงได้มีมติของคณะรัฐมนตรีสมัยสามัญนโยบายดังกล่าว ในการดำเนินงานดังนี้

วันที่ 31 มีนาคม 2530 มีมติให้กรมสามัญศึกษาดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบททยากจน 38 จังหวัด

วันที่ 1 กันยายน 2530 มีมติเห็นชอบให้หลักการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานโดยมีสาระสำคัญในระยะที่ 5 ปีตั้งแต่ปี 2532 รัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีการไม่บังคับ ซึ่งเป็นผลให้กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายขอบเขตการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ออกไปครอบคลุมพื้นที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตทุรกันดาร

วันที่ 30 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเสนอ โดยได้มีมติเป็นผู้จัดโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 (กองการวิจัยทางการศึกษา 2535: 38)

1) เห็นชอบในหลักการให้ขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี โดยประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไปโดยให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

2) ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับโดยยังไม่บังคับอีก 3 ปี และไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

จากมติดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนิน

โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดละ 3 โรงเรียนในปีการศึกษา 2533 ค่าเงินการได้ทั่วประเทศ 119 โรง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 56)
ดังนี้

วันที่ 14 พฤษภาคม 2534 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดนโยบายเร่งรัดขยาย
โอกาสทางการศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 56) ดังนี้

1) เห็นชอบในกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนภูมิภาคลักษณะการกระจาย
อย่างทั่วถึงได้โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) ให้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่
3 ได้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่แล้วและมีห้องเรียนเพียงพอโดยไม่ต้องจัดสร้าง
โรงเรียนขึ้นใหม่และไม่มีโรงเรียนที่เปิดในระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาตั้งอยู่
แล้วในท้องถิ่นนั้น

(2) ให้จัดการเรียนการสอนได้ในโรงเรียนที่มีบุคลากรเพียงพอ

(3) ให้เปิดการเรียนการสอนได้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนแต่ให้ตั้ง

งบประมาณอุดหนุนนักเรียนเป็นรายหัวให้ครอบคลุมค่าเล่าเรียนที่ไม่เก็บค่าแบบเรียน
เพื่อให้นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกับนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาของกรมสามัญ

2) สำหรับงบประมาณดำเนินการตามข้อ 1 ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับ
สำนักงานประมาณรับพิจารณาในรายละเอียดร่วมกัน

3) ให้กระทรวงศึกษาธิการ

(1) รับข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวนโยบายไปดำเนินการ

(2) เน้นการดำเนินงานในพื้นที่ชนบทยากจนและพื้นที่ที่มีประชากร

ประกอบอาชีพนึ่งบริการพิเศษเป็นจำนวนมากเป็นอันดับแรก

(3) คำเนิการให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้มากขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องควบคุมมาตรฐาน ทั้งนี้จะได้นำงบประมาณมาใช้ในพื้นที่ชนบทยากจนได้มากยิ่งขึ้น

จากนโยบายและมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีได้ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา เป็นโครงการที่บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับแผนโครงการและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ

5. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

หลังจากที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี การกำหนดนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการดังที่กล่าวมาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดทำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวง ที่ได้กำหนดแนวทางที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกันโดยการกำหนดเป็นมาตรการแนวปฏิบัติต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแผนงานจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือกองนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามโครงการที่ได้นำประกอบการศึกษาและประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแห่งชาติ 2536: 177-183)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน ด้วยหลักการและเหตุผลที่ว่า เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สอดคล้องกับความจริงก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐานการจัดการศึกษาของต่างประเทศที่จัดการศึกษาตั้งแต่ 9-12 ปี แต่ประเทศ

ไทยจัดการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปีเท่านั้น ความสอดคล้องของความต้องการของ ตลาดแรงงานที่ต้องการแรงงานที่จบการศึกษาอย่างต่ำชั้น ม.3 ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ กำหนดนโยบายโดยได้แถลงไว้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 ความว่า " เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาใหม่และนอกกระแสมให้กว้างขวางและ ทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ" ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึง ได้จัดทำโครงการขึ้น โดยเริ่มทำเป็นโครงการนำร่องมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานใหม่ปีการศึกษา 2534 ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาจน ถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีโอกาสศึกษาต่อ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปีเป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถและทักษะวิชาชีพ เพียงพอแก่การออกไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิต

เป้าหมาย

1. ปีการศึกษา 2535 เปิดขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) รวม 2500 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนเพิ่ม 1134 โรงเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้รับความรู้พื้นฐานมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

นอกจากนี้ยังได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินงาน ได้แก่ การเปิดโรงเรียน การผลิตสื่อ จัดทำเอกสารแผนการสอน การจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร ครูผู้สอน การ นิเทศและติดตามผล รวมทั้งการทำปฏิทินการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโครงการ ซึ่งได้ กำหนดรายละเอียดไว้ในโครงการ (โปรดดูรายละเอียดโครงการในภาคผนวก ง)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการโดยใช้กรอบแนวคิดของ CIPP หลังจากทีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกำหนดเป็นแนวปฏิบัติบรรจุในแผนปฏิบัติงานประจำปี ตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา ซึ่งโครงการได้มีเพิ่มโครงการใหม่ โรงเรียนเปิดครบ 3 ปี คือนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2536 เป็นปีแรก (ยกเว้นโรงเรียนโครงการนำร่อง) และปีการศึกษา 2537 เป็นปีการศึกษาที่ 2 ที่จะมีนักเรียนจบ ม.3 ดังนั้นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามโครงการมีมากมาย มีปัญหาทั้งในระดับที่เกิดแนวแปลกแยกแตกต่างกันไปที่เห็นด้วยกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงอย่างไรก็ตามแม้การดำเนินการตามโครงการจะมีปัญหาอุปสรรคอย่างมากมาย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ผู้เกี่ยวข้องในการสนับสนุน รวมทั้งโรงเรียน ผู้ปฏิบัติโดยตรงตามโครงการก็ได้ให้ความสนใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวทางมาตรการ ตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถตลอดมาและได้มีนักวิจัยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในระหว่างโครงการงานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่เน้นเรื่องงานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการวิจัยการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดของ CIPP นั้นมีน้อย ดังนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ และงานวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาครั้งนี้ด้วย ได้รวบรวมงานวิจัยดังต่อไปนี้

รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2533: 67-68) ได้ศึกษาสภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ ต่อจากระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี การจัดการเรียนการสอนในระยะแรกมีความไม่คล่องตัวอยู่บ้าง เนื่องจากระยะเวลาเตรียมการมีน้อย และหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนนำร่องฯ เป็นหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างทดลอง

ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่ง ทั้งครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยงและครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่สอนในโรงเรียนนาร่องฯ ซึ่งคัดมาจากครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และยังไม่เคยได้รับการอบรมเพื่อสอนในชั้นมัธยมศึกษาชั้นต้น ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา และยังไม่มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรชัดเจน และยังคงรับภาระสอนมากเกินไปเหล่านี้อาจมีผลถึงคุณภาพการเรียนการสอน ถ้าไม่รีบหาทางแก้ไขปรับปรุง ในด้านการเรียนการสอนวิชาชีพขณะนี้ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ตามความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งยังไม่เป็นไปตามหลักการของโครงการที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาชีพได้มากขึ้น ทั้งสามารถจัดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการพัฒนาประเทศได้ความที่ท้องถิ่นต้องการ ขณะนี้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องยังไม่ทราบถึงแนวปฏิบัติในการอนุมัติการสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการรับรองการจบชั้นมัธยมศึกษาแต่ละปี เพื่อโอนผลการเรียนของนักเรียนในโครงการนาร่องฯ ซึ่งตามระเบียบเดิมนี้ต้องให้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษารับรองการเรียนและถ่ายโอนวิชาและหน่วยการเรียนระหว่างโรงเรียนในโครงการนาร่องฯกับโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา หลักสูตร อศ. กช. ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับเด็กที่ต้องการมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ

ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลกพบว่า สภาพทั่วไป ได้แก่ สภาพครูโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูสอนระหว่าง 10-20 คน มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน และมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ 30 คน โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากกว่า 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากถนนใหญ่หลักหมู่บ้าน ระหว่าง 0-1 กิโลเมตร มีประชากรในเขตบริการน้อยกว่า 500ครัวเรือน สภาพอาคาร มีอาคารเรียนและอาคารประกอบไม่เพียงพอ สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามที่สุุด ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอน ด้านเอกสารหลักสูตรและวัสดุการ เรียนการสอน ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากร ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรและวัสดุการเรียนการสอนไม่หาคือ ความไม่เหมาะสมของหนังสือประกอบการค้นคว้า ในห้องสมุด ด้านระดับการศึกษาของ นักเรียนไม่เพียงพอ ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากรมีไม่หาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของ ครูผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอน

เจียร ทองนุ่น (2532: 147-148) ได้ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงาน รุการและการเงิน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงาน รุการและการเงิน รวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อจัดลำดับปัญหาโดยเรียงคะแนนสูงไปต่ำ ได้ดังนี้ อันดับแรกคือ งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่รองลงมาตามลำดับ งานสารบรรณ งานพัสดุ งานประชาสัมพันธ์ งานทะเบียนและรายงาน และลำดับสุดท้าย คือ งานการเงินและบัญชี

ประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) ได้ศึกษาสภาพค่าเงินงานในโรงเรียน นำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับเขตการศึกษา 9 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาในเทศก์จังหวัด ศึกษา- นิเทศก์อื่น, เกอ ผลการวิจัย พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การจัดการระบบ การเรียนการสอนของโรงเรียนค่อนข้างน้อย ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติ ได้ระดับน้อยคือ นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้านงานเองน้อย การได้คิดวิเคราะห์วิจารณ์ ผู้เรียน ได้ประเมินผลงานเป็นระยะ และให้โอกาสผู้เรียนได้แสวงหาทางเลือกและ แก้ปัญหาอย่างหลากหลาย จึงเห็นการสอนเน้นทักษะกระบวนการปัญหาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สื่อยังไม่เพียงพอ ขาดแหล่งทรัพยากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ กำกับ ยังปฏิบัติไม่ได้ผลดี

สมควร ปันราช (2534: 106) ทำการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สุโขทัยพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้านคือ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านบริหาร การเรียนการสอน และด้านบริหารและประเมินผลการศึกษา และสรุปว่าอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็น งานหลักของโรงเรียนที่จะต้อง เร่งรัดปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและคำนึงถึงประสิทธิภาพของ การบริหารงาน

ประพนธ์ ศรีสุข (2534: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจปัญหาและความต้อง- การของครูระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษา ประชากรที่ใช้เป็นครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ให้หลักสูตรมัธยม ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 10 โรงเรียน แบ่งเป็นครูชาย 88 คน ครูหญิง 67 คน พบว่า ครูระดับประถมศึกษามีปัญหาด้าน คุณลักษณะของครู ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านการใช้วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ เจลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการด้านคุณลักษณะของครูและ บรรยากาศการเรียนการสอนเจลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อ หาความสัมพันธ์ของปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูระดับประถมศึกษาที่ เพศ อายุ และ ประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน มีปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนไม่แตกต่างกัน

ปรีชาญ เวชกามา (2536: 68-69) ได้ศึกษาปัญหาของการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดยโสธร สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร พบว่าระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมมี

ปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า งานอาคารสถานที่และงานบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนงานธุรการและการเงิน งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 งาน โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาคำดังนี้ คือ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานวิชาการ งานกิจการนักเรียนและงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร

2.1 ข้าราชการครูฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานธุรการและงานการเงินและงานอาคารสถานที่ มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่เริ่มรับราชการถึง 10 ปีและเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานอาคารสถานที่ที่มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนแบบ 2 (นักเรียน

121-300 คน) และโรงเรียนแบบ 3 (นักเรียน 301-600 คน) มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ และการเงิน และงานอาคารสถานที่ มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เลข ปรีดี (2535: 69-83) ได้ศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ : กรณีโรงเรียนยอดแก่งสูง เตราหะห์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนม และโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอร่องคำ ผลการวิจัย พบว่า

1. การเตรียมการมีปัญหในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอ และมีขนาดไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 - 1.2 วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่มีคุณภาพ เก่าล้าสมัย ทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องตัวเท่าที่ควร
 - 1.3 ด้านอาคารสถานที่ ขาดผู้รับผิดชอบ การดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง
 - 1.4 จังหวัดและอำเภอ ไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านบุคลากร เพื่อตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้
 - 1.5 การจัดครูเข้าสอน ในรายวิชาต่าง ๆ มีปัญหาทางวิชาขาดครู รับผิดชอบโดยตรง ครูสอนไม่ตรงตามความถนัดและสาขาที่สำเร็จการศึกษา
 - 1.6 วิทยากรท้องถิ่น มีภารกิจต้องประกอบสัมมาอาชีพของตนเอง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลา และให้ความสนใจในการช่วยเหลือเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร และขาดงบประมาณจ้างวิทยากรพิเศษ

- 1.7 การสำรวจความต้องการ ความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้ข้อมูลทางโรงเรียนได้รับกลับคืนมา ไม่สอดคล้องกับความจริง
2. การวางแผนปฏิบัติงานในระยะต้น ๆ
 - 2.1 การไม่เข้าใจแผนปฏิบัติงานในระยะต้น
 - 2.2 การทำแบบทดสอบไม่ได้มาตรฐาน การจัดสรรอัตรากำลังครูค่อนข้างล่าช้า
 - 2.3 แม้จะได้มีการวางแผนการเรียนการสอนแต่ไม่เกินไปตามแผน เพราะมีข้อจำกัดด้านบุคลากร
 - 2.4 การนิเทศติดตาม กำกับ ของฝ่ายนิเทศค่อนข้างน้อยงบประมาณจำกัด บุคลากรไม่เพียงพอ
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล มีปัญหา คือ
 - 3.1 สอนไม่ทันตามหลักสูตร อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ
 - 3.2 ครู อาจารย์ ไม่มีความชำนาญในการประเมินผลตามหลักสูตร และขาดทักษะในการจัดทำแบบทดสอบ
 - 3.3 การประสานงานระหว่างกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ดีพอ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล
4. การประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีปัญหา คือ
 - 4.1 โรงเรียนที่เลี้ยงอยู่ห่างไกล ทำให้การประสานงานไม่สะดวกเท่าที่ควรและบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ของกลุ่มโรงเรียนเองมีจำกัดการหมุนเวียนไม่ทั่วถึง
 - 4.2 มีข้อจำกัดในการยืม วัสดุ อุปกรณ์ เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาเองก็จำเป็นต้องใช้ ขาดห้องเฉพาะในการเรียนการสอนเฉพาะ ขาดหนังสือและมือผู้ก็เก่าไม่ทันสมัย

4.3 การดำเนินงาน ทะเบียนและวัดผล ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

5. การประชาสัมพันธ์ มีปัญหาคือ

5.1 ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสาร บุคลากรมีภาระรับผิดชอบมากจึงกระทำไม่ได้เต็มที่

5.2 ชุมชนไม่แน่ใจคุณภาพการศึกษาที่จัดขึ้น เพราะเกิดการเปรียบเทียบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดอยู่ก่อนแล้ว

6. การพัฒนาปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน มีปัญหา คือ

6.1 ขาดสื่อการเรียนวิชาเฉพาะ โดยเฉพาะวิชาทางวิทยาศาสตร์ ขาดงบประมาณการจัดกิจกรรม

6.2 การอบรมครู ไม่ตรงกับที่จะต้องปฏิบัติงานในโรงเรียน เวลาเตรียมการสอนมีน้อย เพราะมีภาระงานสอนมาก ขาดบุคลากรวิชาเฉพาะ

6.3 ครูยังไม่มีความมั่นใจในการสอนเท่าที่ควร

7. การรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ ยังมีปัญหา คือ การสะท้อนกลับของผลที่ไม่รายงานไปไม่เต็มรรคเป็นผลเท่าที่ควรทำให้คุณค่าที่จะเกิดขึ้น จากการรายงานที่ไม่มากพอ

วิเลศ เวียงแสง (2535: 152-154) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีระดับปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นมีระดับปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ เป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพของ

ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละด้าน สรุปผล ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 1 และมีระดับปัญหาด้านงานอาชีพหารายได้ระหว่าง เรียงอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 2 นอกนั้นมีระดับปัญหาอยู่ในระดับกลาง ยกเว้นงานด้านทะเบียนและด้านข้อมูลทางการศึกษามีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ด้านงานทะเบียนอยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก และด้านงานทะเบียนมีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น และด้านงานอาชีพหารายได้ระหว่าง เรียงมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านงานทะเบียน ด้านข้อมูลทางการศึกษา และด้านปฏิทินปฏิบัติงานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อเปรียบเทียบกันเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามกับขนาดโรงเรียน

สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 10 (2531: 59) ได้ศึกษาสภาพ การเรียนการสอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2531 สิ่งที่ครูผู้สอน ได้ทำระดับมาก คือ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดกิจกรรม เตรียมสื่อ และเครื่องมือประเมินผล ที่ปฏิบัติระดับน้อยคือ การจัดทำใบงาน เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือทำงานเป็นกลุ่ม ในด้านอายุของนักเรียน อายุระหว่าง 13-14 ปี เป็นส่วนมาก เหตุที่นักเรียนเข้าเรียนเพราะมีความตั้งใจเรียนอยู่แล้ว ผู้ปกครองให้การสนับสนุนเพราะไม่เสียค่าเล่าเรียน โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้านและวิชาชีพที่โรงเรียนเปิดสอนตรงตามความต้องการของท้องถิ่น

อุดม ภูประคินธุ์ (2531: 160) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกัน ได้เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประเภท ต่าง ๆ ไม่เท่ากัน

บัณฑิต เกตุช้าง (2533: 98) ได้ศึกษากรณีเฉพาะโรงเรียนนาบัววิทยา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการ

ศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 19 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ 1 การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการล่าช้า ไม่ทันกำหนดเวลา ครูใหม่บางคนไม่เข้าใจการเขียนแผน เพราะงบประมาณน้อย กิจกรรมที่สองการสอนวิชาชีพท้องถิ่นมีปัญหาคือ นักเรียนและผู้ปกครองไม่สนใจให้บุตรหลานของตนเรียนวิชาชีพหลักของบิดามารดา คือ การทำไร่ ทำนา ประชาชนยังไม่ยอมรับผลผลิตของนักเรียน และตลาดท้องถิ่นยังไม่กว้างขวางพอเนื่องจากขาดความชำนาญในการผลิตและโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนเล็ก กิจกรรมที่ 10 การผลิตสื่อ บทเรียนสำเร็จรูป ปัญหาคือ ครู-อาจารย์ ไม่มีเวลาพอที่จะผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป และครูอาจารย์ผู้ใช้สื่อชิ้นเองไม่แน่ใจเรื่องคุณภาพ อาจารย์ไม่มีความรู้ขาดความเข้าใจเรื่องการจัดทำสื่อ ขาดทักษะในการเขียนภาพ

กนกรัตน์ อิศรทัตม์ (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มมีเทศบาลโครงการจาก 9 เขตการศึกษา กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มครู ไลศทัศน์ศึกษา พบว่า ประเภทของนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในโครงการฯ มากที่สุด ได้แก่ การทดสอบอิงเกณฑ์ และที่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้โทรทัศน์เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางการศึกษา ประเภทของนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่กลุ่มเห็นว่า เหมาะสมและต้องการให้นำมาใช้ในโครงการฯ มากที่สุด ได้แก่ การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนและที่เห็นว่าเหมาะสมหรือต้องการนำมาเอามาใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การสอนแบบแมจจอร์ สภาพปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่ทุกกลุ่มประสบการณ์ประสบมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการขาดงบประมาณ และปัญหาที่ประสบน้อยที่สุด ได้แก่ ปัญหาการขาดความมั่นใจในการใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอน ความคิดเห็นต่าง ๆ โดยทั่วไปกับปัจจัยที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดคือ นวัตกรรมทางการเรียนการสอนนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีผลต่อการใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอนน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารไม่สนับสนุนและไม่เห็นความสำคัญในการใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535: 115-117) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

1.1 โครงสร้างการบริหารยังไม่พร้อมและสมบูรณ์ เพราะขาดองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ครู วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ยังไม่สามารถจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ไขว้ ความพร้อมและเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นต้น

1.3 จำนวนครูยังไม่เพียงพอ และขาดแคลนครูในบางสาขา เช่น พลศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทำให้ครูมีภาระมากบางโรงเรียนต้องให้ครูสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

1.4 การจัดตารางเรียน ตารางสอน ไม่เป็นไปตามโครงสร้างของหลักสูตร โรงเรียนปรับโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเอื้อต่อการสอนของครูที่ต้องสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งยังเป็นปัญหาในเรื่องโครงสร้างของการบริหารโรงเรียนอยู่ เช่น การพัก การเลิกเรียน และการปิดภาคเรียน

2. ด้านทรัพยากร

2.1 อาคาร สถานที่ ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอ และยังไม่เหมาะสมกับสภาพที่ควรจะเป็น ถ้าเปิดถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจมีปัญหามากกว่านี้ ส่วนใหญ่เก้าอี้และโต๊ะที่ใช้เหมาะสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา ไม่เหมาะกับเด็กระดับมัธยมศึกษา

2.2 งบประมาณ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรายหัวไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่จำเป็นต้องซื้อ เช่น อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์

แม้ว่าจะได้รับเงินจัดสรรเป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์การ เรียนการสอนก็ตาม

2.3 บุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูยังไม่พอกับความต้องการที่จะจัดการ เรียนการสอนให้มีคุณภาพ และที่มืออยู่บางคนก็ยังมีภาระหนักต้องสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด

3. ด้านการเรียนการสอน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูยังไม่เข้าใจหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงคือพอ โดยเฉพาะการสอนเป็นทักษะกระบวนการ ครูยังไม่แน่ใจว่าจัดได้ตรงตามเป้าหมาย

3.2 ครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างข้อสอบซึ่ง โรงเรียนจะต้องเป็นผู้วัดผลเองด้วย

3.3 โรงเรียนและครูขาดประสบการณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะคู่มือครูและแผนการสอนตามแนวทางหลักสูตรฉบับปรับปรุง และการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น

3.4 โรงเรียนยังไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรมอิสระและกิจกรรมแนะแนว

3.5 ขาดเอกสาร ค้นคว้า อ่านประกอบ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

3.6 เด็กนักเรียนส่วนหนึ่งมีความพร้อมน้อย เพราะฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน

บรรจบ คำคุณ (2532: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9 พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานตามโครงการใน 5 ด้าน ได้แก่ มาตรการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนและมาตรการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน ส่วนปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า มีปัญหาครู อาจารย์ ไม่เข้าใจโครงการและไม่เข้าใจบทบาท

อาหวัง ต่าฮู่ (2529: บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่าการประเมินผลโครงการ ประชากรศึกษาภาคใต้ ศึกษาเฉพาะกรณีฝึกอบรมผู้นำศาสนาอิสลาม โดยใช้แบบจำลอง ซิป ผลการประเมินพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของ โครงการมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับ สภาพปัญหาด้านประชากรจังหวัดชายแดนภาคใต้-ในสภาพปัจจุบัน ดังนั้นโครงการ ประชากรศึกษาภาคใต้จึงควรดำเนินงานต่อด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า ในการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมในการดำเนินงานปัจจัยที่ควรปรับปรุงคือ การจัด ที่พักและบริการ การจัดอาหารและเครื่องดื่ม หรือทาง โครงการต้องประสานงานกับ เจ้าของสถานที่และชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทราบในวันแรก ปัจจัยด้านเอกสาร ประกอบการฝึกอบรมเนื้อหาความรู้ที่ใช้ฝึกอบรมทราบในวันแรก ปัจจัยด้านเอกสาร ประกอบการฝึกอบรมเนื้อหา ความรู้ที่ใช้ฝึกอบรมควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ด้านกระบวนการฝึกอบรมพบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้านการ ดำเนินการ สามารถดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ต่อไปได้ ยกเว้นการประเมินผลในรุ่น 6-7 แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ รุ่น 8 โดยการให้วิทยากรอธิบายสลับระหว่าง ภาษาไทยกับภาษาอาหรับ ด้านผลผลิตการฝึกอบรม พบว่า ผู้นำศาสนาอิสลามมีความรู้เพิ่ม ขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้นำศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.37) ได้เผยแพร่ความรู้ ประชากรศึกษาให้กับประชาชนโดย เผยแพร่ให้กับคนในครอบครัว กลุ่มประชากรที่แต่งงานแล้วและยังอยู่ด้วยกันมากที่สุด ขนาดของครอบครัวกลุ่มประชากร ที่แต่งงานแล้ว และที่รับฟังการเผยแพร่มีจำนวน 11-50 คนคนมากที่สุด การเผยแพร่ ในสถานที่ คือ มัสยิด และเผยแพร่ในวันศุกร์มากที่สุด เนื้อหาที่เผยแพร่มากที่สุด คือ เรื่องการย้ายถิ่นและความพร้อมในการแต่งงาน

ควัน ขาวหนู (2529: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการประเมินโครงการศึกษาศาสตร์ พหุภาษาชุมชนเบ็ดเสร็จภาคใต้ (ศษ.บช.) โดยได้ทำการวิจัยประเมินโครงการแบบซิป (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานสอนของ โครงการ ศษ.บช. ยังไม่ ประสพผลสำเร็จตามที่ต้องการ และในการศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม ปัจจัย

เบื้องต้นกรรมวิธีดำเนินการ และผลผลิตหลังเริ่มโครงการ ศบ.บช. ระหว่างโรงเรียน คือ 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนท่าขามวิทาศาคร โรงเรียนชุมชนตาแกะ โรงเรียนชุมชนวัดป่าศรีและโรงเรียนบ้านกาหยี่ กรรมวิธีดำเนินการและผลผลิตของทุกโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

อภิชาติ ชัยบาดาล (2529: บทคัดย่อ) ได้วิจัย การประเมินผลโครงการจัดการประชุมกิจกรรมชุมชนเกษตรในขนาดแม่ิ่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) ระดับเขตการศึกษา 8 โดยประยุกต์รูปแบบการประเมินของจรัล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษา ช.ก.ท. 29 คน นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกมาร่วมจัดงาน ช.ก.ท. 192 คน และผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 8 ที่มาร่วมงาน 71 คน ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมของแผนงานกับทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร วัสดุ-อุปกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและงบประมาณ โดยมีความเหมาะสมดี มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมงานอาคารสถานที่สำหรับการจัดงานครั้งนี้ ด้านกระบวนการได้ดำเนินการไปตามแผนขั้นตอนที่วางไว้ทุกประการ ส่วนด้านผลผลิตได้ดำเนินการไปตามแผนขั้นตอนที่วางไว้ทุกประการ และได้ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าได้รับความรู้ความเข้าใจไม่มากนักเกี่ยวกับนโยบาย และความร่วมมือในแง่การส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสหศึกษ และไม่อาจนำความรู้ที่ได้รับในครั้งนี้ไปใช้ในการสอนโรงเรียนการรายงานการประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2534 - 2535 ของ กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กองวิจัยการศึกษา 2536: 11) ได้สรุปเสนอประเด็นต่าง ๆ ในการประเมินโรงเรียนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนส่วนหนึ่งได้ดำเนินการประเมิน คือ การประเมินเกี่ยวกับอาชีพ เศรษฐกิจ แหล่งทุน สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน

2. การประเมินความพร้อมของโรงเรียน ในด้านปัจจัยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เอกสาร คู่มือหนังสือเรียน

3. การประเมินความพร้อมของโรงเรียน ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัด
ประชุม อบรม การเตรียมการจัดแผนการเรียนการสอน คือ

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2 การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อ
การเรียนรู้

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี

3.4 การนิเทศของผู้บริหาร

4. การประเมินเกี่ยวกับผลผลิต นักเรียนที่จบ ม.3 ควรได้รับการพัฒนา 3
ประการ คือ

4.1 การพัฒนาด้านสติปัญญา ให้เจริญงอกงาม เพื่อเพิ่มพื้นฐานในการรับ
ความรู้ต่อไปโดยไม่หยุดยั้งและการนำความรู้ไปใช้

4.2 พัฒนาลักษณะนิสัยอันดีงาม เช่น ความเปี่ยมพลเมืองดีของชาติ

4.3 พัฒนาลักษณะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

7. เพื่อตอบสนองโครงการ/โครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ที่ได้กำหนดไว้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้จัดทำ
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นตอบสนองแผนงานของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการวางแผนการดำเนินการตามหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กล่าวโดยสรุปคือ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินการตามโครงการเพื่อสนองนโยบายของกระทรวง
ศึกษาธิการ เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบ
ป.6 มีโอกาสเรียนต่อเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี และกำหนดเป้าหมายในการเปิดขยายโอกาส
ทางการศึกษาเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2534-2537 เฉลี่ยปีละ 46 ห้องเรียน
(โปรดดูรายละเอียดของโครงการ ในภาคผนวก จ)

8. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 37-40)

1. โครงการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดไว้ 2 ส่วนและรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2536: 35-40)

1.1 วิชาเรียน

- 1) วิชาบังคับ - บังคับแกน
- บังคับเลือก
- 2) วิชาเลือกเสรี

1.2 กิจกรรม หลักสูตรกำหนดเวลาเรียนประมาณ 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียนดังนี้

1) วิชาเรียน

(1) วิชาบังคับ 57 หน่วยการเรียนประกอบด้วยรายวิชาใน บังคับแกนและวิชาเลือกบังคับดังต่อไปนี้

วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนเป็นวิชาที่ทุกคนต้องเรียน เหมือนกันหมดดังนี้

ภาษาไทย	12	หน่วยการเรียน
วิทยาศาสตร์	9	หน่วยการเรียน
คณิตศาสตร์	6	หน่วยการเรียน
สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียน
พลานามัย	3	หน่วยการเรียน
ศิลปะศึกษา	3	หน่วยการเรียน

วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียน เป็นวิชาเลือกเรียน ตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่นดังนี้

สังคมศึกษา	6	หน่วยการเรียน
------------	---	---------------

พลาแกมัย	6 หน่วยการเรียนรู้
การงาน	6 หน่วยการเรียนรู้

(2) วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ เป็นวิชาที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาคำต่างประเทศ (เลือกเรียนเพียง 1 ภาษา) วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ พลศึกษา สุขศึกษา ศิลปศึกษา และวิชาชีพ สำหรับผู้เรียนที่มถัดศาสนาพุทธต้องเลือกเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ (ภาคเรียนละ 1 รายวิชาตลอด 3 ปี)

2) กิจกรรม จำนวน 5 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนซึ่งประกอบด้วย

(1) กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการคือ

1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวภาษาหรือผู้นำเพื่อประโยชน์จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

2 กิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมกลุ่มสนใจ และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

(2) กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ไข้เก หรือกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้อ จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

(3) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน เช่น ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค

2. เอกสารหลักสูตรที่โรงเรียนจะต้องศึกษาในการ เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา

เอกสารหลักสูตร เริ่มเอกสารที่โรงเรียนต้องการศึกษาและใช้เป็นแนวปฏิบัติในการนำหลักสูตร ไปใช้ได้แก่

2.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2533)

- 2.3 คู่มือประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตร พ.ศ.2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
- 2.4 คู่มือครูประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533
- 2.5 คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการใน
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2533
- 2.6 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดหนังสือสำหรับเลือก
ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและบัญชีรายชื่อหนังสือและสื่อการเรียนอื่น ๆ ตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521
- 2.7 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เพิ่มเติมรายชื่อหนังสือเรียนและ
สื่อการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
- 2.8 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่วก. 132/2534 เรื่อง ปรับปรุง
วิชาพุทธศาสนาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
- 2.9 คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่วก. 419/2522 เรื่องให้ใช้แนว
ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้และควบคุมการใช้หนังสือ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยม
ศึกษา
- 2.10 หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533
- 2.11 ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ
- 2.12 แนวการจัดทำแผนการสอน
- 2.13 เอกสารแนะนำหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533
- 2.14 คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ม.1-3
- 2.15 คู่มือการจัดกิจกรรมชวกาชาด ม.1-3
- 2.16 คู่มือการจัดกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ม.1-3
- 2.17 คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับมัธยมศึกษา
- 2.18 คู่มือการสอนภาษาไทย ม.1-3
- 2.19 คู่มือการสอนสังคมศึกษา (พุทธศาสนา) ม.1-3

- 2.20 คู่มือการสอนศิลปศึกษา ม. ต้น
- 2.21 คู่มือการสอนคณิตศาสตร์ ม.1-3
- 2.22 คู่มือการสอนวิทยาศาสตร์ ม.1-3
- 2.23 คู่มือการสอนพลานามัย ม.1-3
- 2.24 คู่มือการสอนวิชาการงาน งามบ้าน การจัดการในบ้าน
งานช่างพื้นฐาน งานเกษตรพื้นฐาน
- 2.25 หลักการและแนวปฏิบัติในการ เทียบโอนการเรียน
ระหว่างหลักสูตร

9. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำห้องพิเศษในอาคารเรียน อาคารประกอบการและครุภัณฑ์

การจัดห้องเรียนพิเศษมีความจำเป็นมากสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติจริง โรงเรียนจึงต้องจัดห้องพิเศษสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังต้องมีห้องประกอบต่าง ๆ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ที่จำเป็นที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 95-99) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (โปรดดูรายละเอียดใน ภาคผนวก ก)

10. สรุปแนวคิดการศึกษาเอกสารแต่งงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้ประเมินเห็นว่าในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี นั้น กรอบแนวความคิดของ Daniel L. Stufflebeam ที่ใช้เป็นกรอบในการประเมิน

โครงการ เรียกว่า CIPP Model เป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในครั้งนี้ โดยมีรายการที่จะประเมินใน 4 ด้าน โดยสรุปดังนี้

1. บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context)
2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input)
3. กระบวนการ (Process)
4. ผลผลิต (Product)

ซึ่งแต่ละด้านมีปัจจัยประเมินรายละเอียดต่าง ๆ ตามขอบเขตของการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กรอบการประเมินโครงการ CIPP Model

ครูผู้สอน ม. 1 - 3 จำนวน 498 คน

1.2 ประชากรกลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา

ผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา จำนวน 432 คน

1.3 ประชากรกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ให้การสนับสนุน ดังนี้

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา

อำเภอ/กิ่งอำเภอ 21 คน

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้รับผิดชอบโครงการ

จำนวน 3 คน

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอผู้รับผิดชอบ

โครงการจำนวน 21 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 1,006 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบร้อยละของ Kerlinger ดังนี้

(อ้างในนิภา ศรีไพโรจน์ 2531: 79)

ประชากรจำนวน 100 ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ของประชากร

ประชากรจำนวน 1,000 ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของประชากร

ประชากรจำนวน 10,000 ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1-2 ของประชากร

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สุ่ม

แบบหลายขั้นตอน โดยวิธี (Multi Stage Stratified Sampling) ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นเขต

ตามโซนแรงคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่แบ่ง

พื้นที่ออกเป็น 6 กลุ่มตามหลักภูมิศาสตร์อาณาเขตของพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดต่อกันมีจำนวน

โรงเรียน นักเรียน จำนวนอัตราค่าจ้างครุมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ในการ

เร่งรัดคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 โซนดังต่อไปนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

อุบลราชธานี 2536: 23)

โซนที่ 1 ประกอบด้วยอำเภอเมืองอุบลราชธานี, กิ่งอำเภอคอนคาแดง
อำเภอตาลชุม, กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก

โซนที่ 2 ประกอบด้วยอำเภอม่วงสามสิบ, อำเภอเขื่องใน
อำเภอตระการพืชผล

โซนที่ 3 ประกอบด้วยอำเภอเขมราฐ, อำเภอภูซำไห้
อำเภอโพธิ์ไทร, อำเภอศรีเมืองใหม่, กิ่งอำเภอนาตาล

โซนที่ 4 ประกอบด้วยอำเภวารินชำราบ, อำเภอสำโรง
กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม, กิ่งอำเภอนาเขี้ยว

โซนที่ 5 ประกอบด้วยอำเภอพิบูลมังสาหาร, อำเภอสิรินธร
อำเภออุบลศรี, อำเภอโขงเจียม

โซนที่ 6 ประกอบด้วยอำเภอเดชอุดม, อำเภอน้ำยืน
อำเภอนาจะหลวย

ขั้นที่ 2 ในแต่ละโซนเร่งคุณภาพการศึกษา 6 โซน กลุ่มโรงเรียนออกมารีหนึ่ง
หนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละโซนและแต่ละปีการศึกษา โดยวิธีจับสลาก
จำนวนโรงเรียนที่สุ่มปีการศึกษา 2534 จำนวน 20 โรงเรียน ปีการศึกษา 2535 จำนวน
21 โรงเรียน รวม 41 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ในแต่ละโซนแต่ละปีการศึกษาสุ่มออกมารีหนึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียน
ในขั้นที่สองก็จะได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ในปี
การศึกษา 2534 จำนวน 10 โรงเรียน ปีการศึกษา 2535 จำนวน 11 โรงเรียน รวมโรงเรียน
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 21 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 กลุ่มผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์จังหวัด ใช้เป็น
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มครูผู้สอน ผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา ศึกษานิเทศก์อำเภอ
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ สุ่มอย่างง่ายจากขั้นที่ 3 ได้กลุ่มตัวอย่าง
ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2535

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด สปอ./ก
1.	โรงเรียนบ้านผาเมือง	สปอ. เมืองอุบลราชธานี
2.	โรงเรียนชุมชนบ้านเจียด	สปอ. เขมราฐ
3.	โรงเรียนบ้านธาตุน้อย	สปอ. เขื่องใน
4.	โรงเรียนบ้านผาเรือง	สปอ. เฉลิมสุข
5.	โรงเรียนบ้านโพนเมือง	สปอ. ตระการพืชผล
6.	โรงเรียนบ้านสำโรง	สปอ. ตาลชุม
7.	โรงเรียนบ้านยางใหญ่	สปอ. น้ำยืน
8.	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองสะโน	สปอ. พ่วงศรีชุม
9.	โรงเรียนชุมชนบ้านระเว	สปอ. พิบูลมังสาหาร
10.	โรงเรียนบ้านป่ากุงน้อย	สปอ. ศรีเมืองใหม่
11.	โรงเรียนบ้านโพนเมือง	สปอ. สำโรง

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2534

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด สปอ./ก
1.	โรงเรียนบ้านหมากหนองพันน้ำ	สปอ. กุดข้าวปุ้น
2.	โรงเรียนบ้านหนองผือ	สปอ. เขมราฐ
3.	โรงเรียนบ้านขามเปี้ย	สปอ. ตระการพืชผล
4.	โรงเรียนชุมชนบ้านโนนแดง	สปอ. นาจะหลวย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	สังกัด สปอ./ก
5.	โรงเรียนบ้านหนองเม็ก	สปอ. บุศกริก
6.	โรงเรียนบ้านหนองฮาง	สปอ. ม่วงสามสิบ
7.	โรงเรียนบ้านท่าช้าง	สปอ. วารินชำราบ
8.	โรงเรียนบ้านคชมดแดง	สปก. คชมดแดง
9.	โรงเรียนบ้านคันไร่	สปอ. ตีรินทร
10.	โรงเรียนบ้านมุเปือย	สปอ. น้ำขุ่น

ตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
ผู้บริหาร	21
ผู้ช่วยผู้บริหาร	21
ครูผู้สอน	126
ผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา	108
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	3
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ	5
รวมทั้งสิ้น	289

ตารางที่ 4 กลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนโรงเรียน		จำนวนผู้บริหารโรงเรียน		จำนวนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน		จำนวนครูผู้สอน	
	ประจำ	กลุ่มตัวอย่าง	ประจำ	กลุ่มตัวอย่าง	ประจำ	กลุ่มตัวอย่าง	ประจำ	กลุ่มตัวอย่าง
	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง	กร	อย่าง
2534	41	10	41	10	41	10	249	63
2535	42	11	42	11	42	11	249	63
รวม	83	21	83	21	83	21	498	126

ตารางที่ 5 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนหรือกรรมการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
2534	200	50
2535	232	58
รวม	432	108

ตารางที่ 6 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้อง

ปีการ ศึกษา	หน.ปอ./ก		ศึกษานิเทศก์สพจ.		ศึกษานิเทศก์สพอ./ก	
	ประชากร อย่าง	กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร อย่าง	กลุ่มตัว อย่าง	ประชากร อย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
2534-35	21	5	3	3	21	5
รวม	21	5	3	3	21	5

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สุ่มสัมภาษณ์เจาะลึกหัวหน้าการประดม
ศึกษาอำเภอที่เป็นหัวหน้าโซนเร่งคุณภาพการศึกษาจำนวน 3 คน ประธานกลุ่มโรงเรียน
ขยายโอกาส 3 คน และผู้นำชุมชนตามโซนเร่งคุณภาพจำนวน 3 คน รวม 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบ
สอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนที่ดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามกรอบความคิดของดี แอล สตีฟเฟลบลิม ตามรูปแบบ
CIPP Model แบบสอบถามมี 2 ตอน โดยถามกลุ่มผู้บริหาร ครู หัวหน้าการประดม-
ศึกษา ศึกษานิเทศก์ คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะแวดล้อมหรือบริบทของโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับทรัพยากรในโครงการโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการตามโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับผลสำเร็จของโครงการขยายโอกาส

ทางการศึกษา

แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีเกี่ยวกับ

ปัญหาอุปสรรค

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด 2532: 110) กำหนดค่าเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียน มีการปฏิบัติดำเนินการตามโครงการในแต่ละข้อมากน้อยอยู่ในระดับใด

ตัวอย่างลักษณะแบบสอบถาม ตอนที่ 1-2

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติงาน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้ท่านพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา การศึกษาด้านต่างๆ ของรายการประเมินตามความเห็นของท่าน โดยการกาเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความจริงมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็น ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	ได้รับเอกสารหลักสูตร เอกสาร ค้นคว้าคู่มือสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหารสำหรับโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา				/	
00	ได้รับการจัดสรรค่าวัสดุการ ศึกษา ค่าวัสดุต่างๆ ทันตามกำหนด ก่อนเปิดเรียน				/	

จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่าได้รับเอกสารหลักสูตร เอกสารการค้นคว้าคู่มือครู สำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร ในการขยายโอกาสทางการศึกษาน้อย

จากตัวอย่างข้อ 00 แสดงว่าได้รับการจัดสรรค่าวัสดุการศึกษา ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทันตามกำหนดเวลาก่อนเปิดภาคเรียน

2. แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้น ป.6 ในแต่ละปีการศึกษา เข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และแบบสำรวจข้อมูลคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 ในหมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ในปีการศึกษา 2536 และปีการศึกษา 2537

3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมปัจจัยความพร้อมที่ให้การสนับสนุนโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ ความสำเร็จของโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค โดยสัมภาษณ์หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนกลุ่มในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ หลักเกณฑ์และวิธีสร้างเครื่องมือจากตำรา เอกสารต่างๆ
2. ศึกษาและค้นคว้าจากเอกสาร วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินโครงการต่าง ๆ เพื่อ เป็นแนวทางในการกำหนดปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยตัวป้อนกระบวนการดำเนินการตามโครงการและผลสำเร็จของ โครงการตามกรอบแนวคิดและข้อตกลงเบื้องต้นที่กำหนดไว้

3. ผู้วิจัยนำแนวคิดจาก CIPP Model มากำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการตามกรอบ 4 ด้าน ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดของนิยามเชิงปฏิบัติการดังต่อไปนี้

นิยามปฏิบัติการ หมายถึงคำจำกัดความ แนวคิด ที่มุ่งให้ความหมายระดับมุ่งสังเกตการณ์มากกว่าเชิงทฤษฎี มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะสามารถสังเกตได้และ

สามารถวัดได้ ในเรื่องนี้ กล้า ทองขาว (2534: 159) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ
 นิยามปฏิบัติการไว้ว่า หากปราศจากนิยามเชิงปฏิบัติการ ย่อมทำให้ทฤษฎีทั้งหลายเป็น
 นามธรรมอยู่ตลอดไป ไม่สามารถทดสอบได้

ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการ
 ประเมินโดยใช้กรอบแนวคิดของ Daniel L. Stufflebeam ที่เรียกว่า CIPP Model
 โดยการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ

- 1) ประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม
- 2) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น
- 3) ประเมินกระบวนการ
- 4) ประเมินผลผลิต

รายการประเมินตามกรอบแนวคิดดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ให้นิยามเชิงปฏิบัติการ
 การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

- 1) คำบริบทหรือสภาวะแวดล้อม หมายถึงการประเมินตามปัจจัยดังต่อไปนี้
 - (1) ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสทาง
 การศึกษา
 - (2) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการ
 ศึกษาในชุมชนนี้
 - (3) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในความรับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา
 - (4) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยาย
 โอกาสทางการศึกษา
 - (5) ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของ
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 - (6) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน
 - (7) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความ

ต้องการของท้องถิ่น

(8) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้

(9) โครงการได้ระบุกลุ่มเป้าหมาย ในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน

2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น หมายถึงการประเมินปัจจัยทางด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และงบประมาณดังนี้

(1) บุคลากรมีความเพียงพอ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

(2) บุคลากรมีวุฒिवิชา เอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร

(3) บุคลากรได้รับการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน

(4) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ

(5) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านงบประมาณในการปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์ของอาคาร

(6) การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารสถานที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ

(7) ความพร้อมในด้านการ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้อง เรียนก่อนเปิดเรียน

(8) มีการจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์ และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

(9) มีความเพียงพอของวัสดุครุภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอน เมื่อเทียบกับ เกณฑ์ที่กำหนด

(10) วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรร มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

(11) โรงเรียนได้รับค่าวัสดุฝึกวิชาชีพตาม เกณฑ์ที่กำหนดอย่าง เพียงพอ

(12) โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการ

คำเนิงาน

(13) ความครบถ้วนของ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร

3) กระบวนการ หมายถึงการประเมินกระบวนการดำเนินงานโดยการประเมินปัจจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศติดตามผลดังนี้

(1) โรงเรียนมีการจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียน

(2) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น

(3) โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลได้ถูกต้องครบถ้วน

(4) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ

(5) โรงเรียนมีการจัดหา และจัดทำสื่อการเรียนการสอน

(6) โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพทุกกิจกรรม

(7) โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่ักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

(8) โรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของท้องถิ่น

(9) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา

(10) มีห้อง โสตทัศนูปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน

(11) มีการวางแผนดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

(12) จัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา

(13) ได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิบัติการปฏิบัติ

งานและรับผิดชอบที่เหมาะสม

(14) มีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม

(15) จัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในตามโครงการขยายโอกาสทาง

การศึกษา

(16) มีการปฏิบัติกิจกรรมนิเทศสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

(17) ผู้นิเทศก์ใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง

(18) ผู้นิเทศก์สรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4) ผลผลิต หมายถึงการประเมินผล ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ การบรรลุวัตถุประสงค์ของ โครงการ ดังนี้

(1) นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี

(2) นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

(3) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ

(4) นักเรียนมีความรู้ความฉลาด และทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ

(5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา

4) สร้างแบบสอบถามปลายเปิดถามผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ให้การสนับสนุนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คนเกี่ยวกับการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม จากนิยามเชิงปฏิบัติการต่อไป

5) สร้างแบบสอบถามขึ้นตามกรอบของการประเมินโครงการดังกล่าวมาในข้อ 1-4 นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง

6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาแล้วเสร็จแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข ให้คำปรึกษา เสนอแนะ คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไข

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เสนอแนะ ปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 6 ท่าน (โปรดดูภาคผนวก ก)

8) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

9) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

10) หากค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมในแต่ละตอน แล้วพิจารณาเลือกใช้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติ

11) หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนแบรค ผลการหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่น = .95 (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ง)

12) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจครั้งสุดท้ายและนำไปพิมพ์ เป็นแบบสอบถามจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือรับรองเพื่อขออนุญาต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตทำการวิจัย
2. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ทำการวิจัย
3. ส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครู ผู้ปกครอง กรรมการศึกษา ผู้ให้การสนับสนุนและเกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยส่งทางไปรษณีย์
4. เดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5. การจัดการกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดการกระทำข้อมูล การดำเนินการจัดการกระทำข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาทุกฉบับ โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด
- 2) นำแบบสอบถามที่ได้คัดเลือกสมบูรณ์แล้ว มาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน
- 3) นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) ดำเนินการวิเคราะห์หามูลค่าดัชนีต่อไปนี้

- 1) จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรแล้วหาค่าร้อยละ
- 2) วิเคราะห์ระดับปฏิบัติในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) การแปลความหมาย เกณฑ์การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีใช้เกณฑ์ในการประเมินการแปลความหมายค่าของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด 2533: 11)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายความว่าปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายความว่าปฏิบัติน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายความว่าปฏิบัติปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายความว่าปฏิบัติมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายความว่าปฏิบัติมากที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประการดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

- 1) สถิติที่ใช้ในการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient Method) ตามแนวของครอนบาค (Cronbach)

(บุญชม ศรีสะอาด 2532: 107)

- 2) การวิเคราะห์แบบสำรวจรายการ วิเคราะห์โดยการแจกแจง

ความถี่ หาค่าร้อยละ

- 3) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้

- 1) ค่าร้อยละ
- 2) ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
- 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)
- 4) การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ
- 5) การทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test และ F-test แบบ

One-way Analysis of Variance โดยใช้สูตรดังนี้

t-test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

F-test

$$F = \frac{MSA}{MSW}$$

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม แบบสำรวจและการสัมภาษณ์ ของกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนผู้รับศึคชอบและเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏผลการวิเคราะห์ เสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน
3. การวิเคราะห์ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม
4. การวิเคราะห์ในด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากร
5. การวิเคราะห์ในด้านกระบวนการ เรียนการสอน กระบวนการบริหาร

โครงการ

6. การวิเคราะห์ผลผลิตหรือผลของการดำเนินการตามโครงการ ได้แก่ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน

7. การวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

8. ความคิดเห็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ จากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย เสนอตามลำดับดังนี้

1. สถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้มีหลายกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง
นักเรียน ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอที่เกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งได้ระบุนายละเอียด
เป็นข้อ ๆ ดังนี้

ตารางที่ 7 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
(1) ชาย	150	58.37
(2) หญิง	107	41.63
รวม	257	100
2) อายุ		
(1) 20-30 ปี	41	15.95
(2) 31-40 ปี	116	45.14
(3) 41-50 ปี	81	31.52
(4) 51 ปีขึ้นไป	19	7.39
รวม	257	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
3) ตำแหน่งที่ทำงานดำรงอยู่ในขณะนี้		
(1) ผู้บริหารโรงเรียน	18	7.01
(2) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	21	8.17
(3) ครูผู้สอน	137	53.31
(4)ศึกษานิเทศก์อำเภอ	5	1.95
(5) ศึกษานิเทศก์จังหวัด	3	1.16
(6) กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง	68	26.45
(7) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	5	1.95
รวม	257	100
4) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
(1) 1-2 ปี	82	31.91
(2) 3-4 ปี	124	48.25
(3) มากกว่า 4 ปี	51	19.84
รวม	257	100

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 7 จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 150 คน ร้อยละ 58.37 เพศหญิงจำนวน 107 คน ร้อยละ 41.63

สถานภาพอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 41 คน ร้อยละ 15.95 อายุระหว่าง 31-40 ปีจำนวน 116 คนร้อยละ 45.14 อายุระหว่าง 41-50 ปีจำนวน 81 คน ร้อยละ 31.52 อายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปมีจำนวน 19 คน ร้อยละ 7.39

สถานภาพตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน ร้อยละ 7.01 ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 21 คน ร้อยละ 8.17 ผู้สอน ม.1-3 จำนวน 137 คน ร้อยละ 53.31 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองจำนวน 68 คน ร้อยละ 26.45ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 5 คน ร้อยละ 1.95 ศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน 3 คน ร้อยละ 1.16 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จำนวน 5 คน ร้อยละ 1.95

สำหรับระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 82 คน ร้อยละ 31.91 ระยะเวลา 3-4 ปี จำนวน 124 คน ร้อยละ 48.25 และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไปจำนวน 51 คน ร้อยละ 19.84

2. การวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

การประเมินในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นกระบวนการและผลผลิต ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม.1 - 3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ โดยนำเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปพร้อมทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านบริบท หรือด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ตารางที่ 8)

2. ระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปัจจัยการประเมินทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน ม.1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองศึกษานิเทศก์ อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ตารางที่ 9 - 15)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต ในภาพรวม จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (N = 257)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	3.91	0.69	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.56	0.85	ปานกลาง	4
ด้านกระบวนการ	3.07	0.77	ปานกลาง	3
ด้านผลผลิต	3.14	0.62	ปานกลาง	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) กล่าวคือ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือ ผู้ปกครองมีความพร้อม วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเป็นไปได้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ใน

ด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$) กล่าวคือความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ งบประมาณ ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) ได้แก่กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ กระบวนการบริหาร การวัดผลและประเมินผล และปัจจัยด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้าน บริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน (N = 18)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	4.04	0.79	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.70	0.87	ปานกลาง	4
ด้านกระบวนการ	3.44	0.76	ปานกลาง	2
ด้านผลผลิต	3.37	0.77	ปานกลาง	3

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) ด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.70$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้าน บริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน (N = 21)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	4.03	0.75	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.72	1.03	ปานกลาง	3
ด้านกระบวนการ	3.51	0.86	มาก	2
ด้านผลผลิต	3.51	0.69	มาก	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) ด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ม.1-3 (N = 137)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	3.78	0.84	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.63	0.91	ปานกลาง	4
ด้านกระบวนการ	3.15	0.92	ปานกลาง	3
ด้านผลผลิต	3.34	0.80	ปานกลาง	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน ม.1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของกรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง (N = 68)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	3.81	0.92	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.48	0.86	ปานกลาง	4
ด้านกระบวนการ	2.99	0.80	ปานกลาง	3
ด้านผลผลิต	3.03	0.77	ปานกลาง	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ กรรมการศึกษา หรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.48$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$)

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด (N = 8)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	3.80	0.46	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.23	0.58	น้อย	4
ด้านกระบวนการ	2.60	0.57	ปานกลาง	3
ด้านผลผลิต	2.76	0.44	ปานกลาง	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือ ศึกษานิเทศก์-อำเภอหรือจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.23$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.76$)

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ด้านบริหารหรือสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ (N = 5)

ปัจจัยการประเมิน	\bar{x}	SD	ระดับ	ลำดับที่
ด้านบริหารหรือสภาวะแวดล้อม	4.08	0.65	มาก	1
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	2.92	1.13	ปานกลาง	4
ด้านกระบวนการ	3.15	0.90	ปานกลาง	3
ด้านผลผลิต	3.18	0.48	ปานกลาง	2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคือหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริหารหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.92$) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$) และด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$)

3. การประเมินในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมในการดำเนินการ

ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการประเมินเกี่ยวกับผู้ปกครอง เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ความต้องการของผู้ปกครอง การให้การสนับสนุนของผู้ปกครอง การให้ความร่วมมือ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์สนองความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งทางด้านการกำหนดเป้าหมายใน ด้านปริมาณและคุณภาพ โดยนำเสนอเป็น 4 ประเด็น

1. ระดับความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมตามความคิดเห็น จำแนกตามเพศ ชาย-หญิง และสรุปรวมทั้งชายหญิง (ตารางที่ 15)
2. ระดับความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุ 20-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ อายุ 51 ปี ขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ (ตารางที่ 16)
3. ระดับความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ศึกษานิเทศก์อำเภอ, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, กรรมการศึกษาและผู้ปกครอง และหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ และสรุปรวมทั้งตำแหน่ง (ตารางที่ 17)
4. ระดับความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ 1-2 ปี ระยะเวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม (ตารางที่ 18)

ในการวิเคราะห์ระดับความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมในการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 15-18) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวนคาบเทศชาย-หญิง และครูรวมชายหญิง

ลำดับ	รายการประเมิน	ครูรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ลำดับที่	
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1.	ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.98	.82	มาก	4.12	.80	มาก	3.88	.83	มาก	.025	2
2.	ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้	4.15	.74	มาก	4.24	.77	มาก	4.05	.71	มาก	.045	1
3.	ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในครัวเรือนที่ขอมอบให้เรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.95	.82	มาก	3.92	.86	มาก	3.98	.77	มาก	.601	3
4.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.81	.87	มาก	3.83	.90	มาก	3.79	.84	มาก	.726	5
5.	ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส	3.78	.91	มาก	3.74	.96	มาก	3.82	.85	มาก	.480	6
6.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน	3.81	.86	มาก	3.73	.95	มาก	3.89	.77	มาก	.144	6
7.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น	3.84	.92	มาก	3.82	.96	มาก	3.86	.88	มาก	.676	4
8.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.62	.87	มาก	3.56	.89	มาก	3.68	.85	มาก	.298	7
9.	โครงการได้ระดมผู้เกี่ยวข้องในตำบลในปริมาณและคุณภาพชัดเจน	3.58	.84	มาก	3.56	.82	มาก	3.60	.85	มาก	.700	8
	รวม	3.84	.85	มาก	3.84	.88	มาก	3.84	.82	มาก	.411	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการจำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสถานะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ($\bar{x} = 3.98$) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้ ($\bar{x} = 4.15$) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในควม รับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.95$) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.81$) ผู้ปกครองมีความพร้อม และเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุก โอกาส ($\bar{x} = 3.78$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความ ชัดเจน ($\bar{x} = 3.81$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนอง ความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.84$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.62$) และโครงการได้ระบุงุ่ม เป้าหมายในคำปริมาณและคุณภาพชัดเจน ($\bar{x} = 3.58$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ด้านผู้ปกครอง เห็นคุณค่าและประโยชน์ของ โครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษากับความต้องการของผู้ปกครองให้โรงเรียนดำเนินการขยาย โอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้ กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านสภาพแวดล้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ 20-30 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี, อายุ 51 ปีขึ้นไป และรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ												F	ลำดับที่			
		อายุ 20-30 ปี			อายุ 31-40 ปี			อายุ 41-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป							
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	Prob				
1.	ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	4.02	.81	มาก	3.70	.81	มาก	3.93	.88	มาก	4.28	.63	มาก	4.15	.89	มาก	.000*	2
2.	ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้	4.18	.75	มาก	3.92	.78	มาก	4.08	.78	มาก	4.35	.61	มาก	4.36	.83	มาก	.006*	1
3.	ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในครอบครัวมีความรับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.97	.80	มาก	3.65	.79	มาก	3.89	.86	มาก	4.11	.74	มาก	4.21	.78	มาก	.013*	3
4.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.80	.85	มาก	3.53	.74	มาก	3.74	.92	มาก	4.04	.80	มาก	3.89	.93	มาก	.011*	6
5.	ผู้ปกครองมีความพร้อมและระดมเงินสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส	3.77	.91	มาก	3.48	.81	กลาง	3.73	.93	มาก	3.93	.91	มาก	3.94	.97	มาก	.057	7
6.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน	3.85	.89	มาก	3.63	.96	มาก	3.78	.86	มาก	3.85	.85	มาก	4.15	.89	มาก	.173	5
7.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตนเองความต้องการของท้องถิ่น	3.88	.95	มาก	3.85	1.06	มาก	3.77	.90	มาก	3.88	.89	มาก	4.00	.94	มาก	.719	4
8.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามารองนำไปปฏิบัติได้	3.68	.91	มาก	3.58	.94	มาก	3.59	.85	มาก	3.58	.83	มาก	3.94	1.02	มาก	.398	8
9.	โครงการได้ระดมผู้มาช่วยในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน	3.64	.82	มาก	3.39	.77	กลาง	3.62	.84	มาก	3.53	.83	มาก	4.00	.81	มาก	.057	9
	รวม	3.86	.85	มาก	3.63	.85	มาก	3.79	.86	มาก	3.95	.78	มาก	4.07	.89	มาก	.150	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการจำแนกตามกลุ่มอายุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ($\bar{x} = 4.02$) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้ ($\bar{x} = 4.18$) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในความรับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.97$) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.80$) ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส ($\bar{x} = 3.77$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.85$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.88$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.68$) และโครงการได้ระบูกุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน ($\bar{x} = 3.64$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น และวัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินงาน ในด้านสภาพแวดล้อมและสังคมของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์
 ศึกษาคณะผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน น.1-3, คน.ศบ., คน.ศบ., การบริหารศึกษาหรือผู้ปกครอง, คน.บอ. และสรุปรวมทุกตัวชี้วัด

ลำดับ	รายการประเมิน	ครูรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ		ผู้บริหาร ร.ร.			ผ.อ.ผู้บริหาร ร.ร.			ครูผู้สอน น.1-3			คน.ศบ.			คน.ศบ.			การบริหารศึกษา/ผู้ปกครอง			F	ลำดับที่				
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.			ระดับ	Prob		
		1	ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	4.18	.63	มาก	4.12	.95	มาก	4.23	.70	มาก	3.91	.84	มาก	4.48	.54	มาก	4.00	.30	มาก			4.10	.81	มาก	4.58
2	ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชน	4.24	.58	มาก	4.37	.80	มาก	4.28	.71	มาก	4.09	.75	มาก	4.28	.44	มาก	4.00	.00	มาก	4.22	.78	มาก	4.58	.57	มาก	.631	1
3	ผู้ปกครองสนับสนุนให้ศึกษาความเข้มแข็งของนิตีโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.93	.64	มาก	4.25	.68	มาก	4.04	.80	มาก	3.89	.82	มาก	4.00	.70	มาก	3.33	.57	ปาน	3.98	.88	มาก	4.38	.30	มาก	559	4
4	ผู้ปกครองบริหารความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.73	.70	มาก	4.00	.86	มาก	3.93	.86	มาก	3.77	.88	มาก	4.00	.70	มาก	3.00	.00	ปาน	3.86	.87	มาก	3.58	.57	มาก	.527	6
5	ผู้ปกครองมีความพร้อมที่จะสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส	3.88	.79	มาก	4.12	.80	มาก	3.95	.80	มาก	3.68	.92	มาก	4.88	.44	มาก	3.33	.57	ปาน	3.77	.95	มาก	3.58	1.30	มาก	.067	5
6	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน	3.93	.81	มาก	4.06	.77	มาก	4.04	.80	มาก	3.73	.87	มาก	4.00	.70	มาก	3.66	.57	มาก	3.76	.97	มาก	4.25	.95	มาก	516	4
7	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความสอดคล้องกัน	3.98	.74	มาก	4.00	.73	มาก	4.09	.76	มาก	3.82	.89	มาก	4.40	.54	มาก	3.33	.57	ปาน	3.69	1.08	มาก	4.58	.57	มาก	.198	3
8	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.70	.80	มาก	3.81	.75	มาก	3.80	.74	มาก	3.63	.84	มาก	3.80	.83	มาก	3.33	.57	ปาน	3.44	1.01	มาก	4.00	.81	มาก	.437	7
9	โครงการได้ระดมทุกฝ่ายให้มาช่วยกันดำเนินงาน	3.67	.66	มาก	3.68	.70	มาก	3.90	.62	มาก	3.54	.81	มาก	4.00	.70	มาก	3.00	.00	ปาน	3.51	.95	มาก	4.00	.81	มาก	.249	8
	รวม	3.91	.70	มาก	4.04	.79	มาก	4.03	.75	มาก	3.78	.84	มาก	4.17	.62	มาก	3.44	.31	มาก	3.81	.92	มาก	4.08	.65	มาก	.388	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการจำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ($\bar{x} = 4.18$) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้ ($\bar{x} = 4.24$) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในความรับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียน ขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.93$) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.73$) ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส ($\bar{x} = 3.88$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.93$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.98$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.70$) และโครงการได้ระบุกลุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน ($\bar{x} = 3.67$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม. 1-3 ศึกษาในเทศก์อำเภอ/จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านสภาพแวดล้อมในการดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระยะเวลาหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ ระยะเวลา 1-2 ปี,
เวลา 3-4 ปี, เวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุป รวมทั้ง 3 กลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม		เวลา 1-2 ปี		เวลา 3-4 ปี		ระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป		F ลำดับที่	Prob				
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.			ระดับ			
1.	ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	4.02	.78	มาก	3.68	.81	มาก	4.16	.81	มาก	4.21	.70	มาก	.000*	2
2.	ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้	4.17	.72	มาก	3.90	.79	มาก	4.27	.72	มาก	4.33	.65	มาก	.000*	1
3.	ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในครัวเรือนสมัครเข้าเรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.94	.80	มาก	3.62	.86	มาก	4.11	.75	มาก	4.07	.77	มาก	.000*	3
4.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.82	.86	มาก	3.57	.90	มาก	3.91	.85	มาก	3.96	.82	มาก	.008*	5
5.	ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส	3.78	.92	มาก	3.53	.90	มาก	3.87	.87	มาก	3.92	.99	มาก	.016*	7
6.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน	3.79	.88	มาก	3.56	.84	มาก	3.92	.85	มาก	3.88	.95	มาก	.010*	6
7.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น	3.85	.90	มาก	3.69	1.03	มาก	3.87	.89	มาก	3.98	.78	มาก	.184	4
8.	วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.62	.86	มาก	3.37	.96	ปานกลาง	3.70	.82	มาก	3.78	.78	มาก	.010*	8
9.	โครงการให้ระดับกลุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน	3.59	.83	มาก	3.39	.85	ปานกลาง	3.64	.79	มาก	3.74	.84	มาก	.028*	9
	รวม	3.84	.84	มาก	3.59	.89	มาก	3.94	.82	มาก	3.99	.81	มาก	.030*	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ($\bar{x} = 4.02$) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนนี้ ($\bar{x} = 4.15$) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กใน ความรับผิดชอบได้เรียนต่อในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.94$) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.82$) ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโอกาส ($\bar{x} = 3.78$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจน ($\bar{x} = 3.79$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.85$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{x} = 3.62$) และโครงการได้ระบุกลุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน ($\bar{x} = 3.59$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เวลา 1-2 ปี เวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์ในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น

ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมิต์เกี่ยวกับ ความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณ เอกสาร

หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน รวมปัจจัยรายละเอียดต่าง ๆ ที่ประเมิน 13 ปัจจัย จากลำดับที่ 10-22 ในการวิเคราะห์ได้นำเสนอ 4 ประเด็นดังนี้

1. ระดับความเพียงพอ ในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศชาย-หญิง และสรุปรวมทั้งชาย-หญิง (ตารางที่ 19)

2. ระดับความเพียงพอในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่มอายุ 20-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปี ขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ (ตารางที่ 20)

3. ระดับความเพียงพอในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องโครงการจากตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ศึกษานิเทศก์อำเภอ, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และสรุปรวมทั้งตำแหน่ง (ตารางที่ 21)

4. ระดับความเพียงพอในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้อง โครงการ 1-2 ปี, ระยะเวลา 3-4 ปี และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม (ตารางที่ 22)

ในการวิเคราะห์ความเพียงพอในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 19-22)

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการในโรงเรียน
ชายาโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนก
ตามเพศชาย-หญิง และสรุปรวมชายหญิง

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ลำดับที่	
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
10.	บุคลากรมีความพึงพอใจเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด	2.30	.92	น้อย	2.28	.97	น้อย	2.31	.86	น้อย	.091	10
11.	บุคลากรมีวุฒิวิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร	2.57	.96	ปานกลาง	2.56	.97	ปานกลาง	2.57	.94	ปานกลาง	.873	9
12.	บุคลากรได้รับการอบรมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน	3.10	.98	ปานกลาง	3.08	.94	ปานกลาง	3.12	1.02	ปานกลาง	.738	1
13.	โรงเรียนมีความพึงพอใจด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ	2.29	.98	น้อย	2.25	.92	น้อย	2.33	1.03	น้อย	.499	11
14.	โรงเรียนมีความพึงพอใจด้านงบประมาณในการปรับปรุงแก้ไขประโยชน์ของอาคาร	2.29	.88	น้อย	2.21	.87	น้อย	2.37	.88	น้อย	.149	11
15.	การจัดสรรงบประมาณต่อครุภัณฑ์จากแหล่งอื่นได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ	2.13	.94	น้อย	2.09	.95	น้อย	2.16	.92	น้อย	.529	12
16.	ความพร้อมในด้านครุภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ที่ห้องใช้ในห้องเรียน	2.63	.96	ปานกลาง	2.56	.99	ปานกลาง	2.70	.93	ปานกลาง	.253	7
17.	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.95	.91	ปานกลาง	2.88	.94	ปานกลาง	3.02	.88	ปานกลาง	.225	2
18.	มีความพึงพอใจของวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด	2.60	.84	ปานกลาง	2.52	.91	ปานกลาง	2.67	.76	ปานกลาง	.178	8

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ระดับ	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
19.	วัตถุประสงค์ที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการ ใช้งานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.79	.89	ปาน กลาง	2.79	.94	ปาน กลาง	2.79	.84	ปาน กลาง	.992	4
20.	โรงเรียนได้รับคำวิเศษณ์วิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ	2.74	.91	ปาน กลาง	2.65	.96	ปาน กลาง	2.82	.86	ปาน กลาง	.149	5
21.	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับ ดำเนินงาน	2.72	.83	ปาน กลาง	2.58	.87	ปาน กลาง	2.86	.77	ปาน กลาง	.009*	6
22.	ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	2.83	.88	ปาน กลาง	2.80	.93	ปาน กลาง	2.85	.82	ปาน กลาง	.654	3
	รวม	2.60	.91	ปาน กลาง	2.55	.93	ปาน กลาง	2.65	.88	ปาน กลาง	.460	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศชาย-หญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น หรือทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ บุคลากรมีวุฒิ วิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร ($\bar{x} = 2.37$) บุคลากร ได้รับการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.10$) ความพร้อมในด้านการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้องเรียนก่อนเปิด เรียน ($\bar{x} = 2.63$) มีการจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการ ใช้ในโครงการ ($\bar{x} = 2.95$) มีความเพียงพอของวัสดุ ครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.60$) วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรรมีความ พอเหมาะและสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการ ($\bar{x} = 2.79$) โรงเรียนได้รับวัสดุ ฝึกอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 2.740$) โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.72$) ความครบถ้วนของ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ($\bar{x} = 2.83$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ บุคลากรมีความเพียงพอเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.30$) โรงเรียน มีความ เพียงพอด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ ($\bar{x} = 2.29$) โรงเรียน มีความเพียง- พอด้านงบประมาณในการปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์ของอาคาร ($\bar{x} = 2.29$) การจัดสรร งบประมาณก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ ($\bar{x} = 2.13$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอ สำหรับการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ												F	ลำดับที่			
		อายุ 20-30 ปี			อายุ 31-40 ปี			อายุ 41-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป							
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	Prob				
19.	วัตถุประสงค์ที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.81	.92	ปานกลาง	2.87	.95	ปานกลาง	2.81	.90	ปานกลาง	2.70	.87	ปานกลาง	2.84	.95	ปานกลาง	.728	4
20.	โรงเรียนได้รับคำวิเทศศึกษาศาสตร์ตามที่กำหนดอย่างเพียงพอ	2.77	.95	ปานกลาง	2.92	.90	ปานกลาง	2.75	.93	ปานกลาง	2.55	.86	ปานกลาง	2.84	1.11	ปานกลาง	.168	5
21.	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับดำเนินงาน	2.74	.85	ปานกลาง	2.78	.88	ปานกลาง	2.68	.89	ปานกลาง	2.65	.80	ปานกลาง	2.84	.83	ปานกลาง	.775	6
22.	ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	2.91	.90	ปานกลาง	2.85	.85	ปานกลาง	2.70	.94	ปานกลาง	2.87	.76	ปานกลาง	3.21	1.03	ปานกลาง	.113	3
	รวม	2.63	.92	ปานกลาง	2.66	.96	ปานกลาง	2.60	.94	ปานกลาง	2.53	.83	ปานกลาง	2.70	.95	ปานกลาง	.520	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ บุคลากรมีวุฒิ วิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร ($\bar{x} = 2.57$) บุคลากรได้รับการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.11$) ความพร้อมในด้านการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้องเรียนก่อนเปิดเรียน ($\bar{x} = 2.69$) มีการจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการ ($\bar{x} = 3.01$) มีความเพียงพอของวัสดุ ครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.60$) วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรรมีความพอเหมาะและสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการ ($\bar{x} = 2.81$) โรงเรียนได้รับวัสดุฝึกอาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 2.77$) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.74$) ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ($\bar{x} = 2.91$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ บุคลากรมีความเพียงพอเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.24$) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ ($\bar{x} = 2.28$) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านงบประมาณในการปรับปรุงเพื่อให้ประโยชน์ของอาคาร ($\bar{x} = 2.33$) การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ ($\bar{x} = 2.15$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 21 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในการดำเนินโครงการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบ ปัจจัยเบื้องต้นมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ บุคลากรมีวุฒิ วิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร ($\bar{x} = 2.54$) บุคลากรได้รับการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.23$) ความพร้อมในด้านการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้องเรียนก่อนเปิดเรียน ($\bar{x} = 2.62$) มีการจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการขยายโอกาส ($\bar{x} = 2.82$) วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ได้รับการจัดสรรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการใช้งานของโครงการ ($\bar{x} = 2.66$) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.69$) ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ($\bar{x} = 2.84$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้น มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ บุคลากรมีความเพียงพอเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.33$) การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ ($\bar{x} = 2.10$) มีความเพียงพอของวัสดุ ครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.44$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ศิษยานิเทศก์อำเภอ, ศิษยานิเทศก์จังหวัด, กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในด้านการจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้

ในโครงการ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้ของ
โครงการ โรงเรียนได้รับค่าวัสดุฝึกวิชาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ มีความเห็น
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านทรัพยากรหรือความพร้อมปัจจัยเบื้องต้น ในการดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระยะเวลาหรือเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามระยะเวลา 1-2 ปี, เวลา 3-4 ปี, เวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม			เวลา 1-2 ปี			เวลา 3-4 ปี			ระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป			F	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
10.	บุคลากรมีความพึงพอใจเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด	2.31	.92	น้อย	2.18	.87	น้อย	2.32	.95	น้อย	2.43	.94	น้อย	.301	10
11.	บุคลากรมีวุฒิวิชา/ออกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร	2.58	.95	ปานกลาง	2.34	.89	น้อย	2.63	.97	ปานกลาง	2.76	.99	ปานกลาง	.025*	9
12.	บุคลากรได้รับการอบรมพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ก่อนลงมือปฏิบัติงาน	3.12	.98	ปานกลาง	2.90	.92	ปานกลาง	3.12	.96	ปานกลาง	3.33	1.05	ปานกลาง	.040*	1
13.	โรงเรียนมีความพึงพอใจด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ	2.27	.98	น้อย	2.09	1.06	น้อย	2.39	.87	น้อย	2.33	1.01	น้อย	.090	12
14.	โรงเรียนมีความพึงพอใจด้านงบประมาณในการปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์ของอาคาร	2.30	.89	น้อย	2.15	.86	น้อย	2.29	.85	น้อย	2.45	.94	น้อย	.173	11
15.	การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ	2.12	.93	น้อย	1.92	.95	น้อย	2.21	.92	น้อย	2.21	.92	น้อย	.069	13
16.	ความพร้อมในด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ต่องใช้ในห้องเรียน	2.65	.98	ปานกลาง	2.42	.94	น้อย	2.62	.93	ปานกลาง	2.90	1.06	ปานกลาง	.022*	7
17.	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	2.98	.91	ปานกลาง	2.89	.83	ปานกลาง	2.88	.95	ปานกลาง	3.17	.95	ปานกลาง	.135	2
18.	มีความพึงพอใจของวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด	2.60	.83	ปานกลาง	2.46	.78	น้อย	2.61	.91	ปานกลาง	2.72	.80	ปานกลาง	.208	8

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 22 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโครงการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.62$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ บุคลากรมีวุฒิ วิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตร ($\bar{x} = 2.58$) บุคลากรได้รับการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.12$) ความพร้อมในด้านการเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้ต้อง เรียบก่อนเปิดเรียน ($\bar{x} = 2.65$) มีการจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์ และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการ ($\bar{x} = 2.98$) มีความเพียงพอของวัสดุ ครุภัณฑ์และสื่อการเรียน การสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.60$) วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรรมีความพอเหมาะและสอดคล้องกับการใช้งาน ($\bar{x} = 2.80$) โรงเรียนได้รับวัสดุ สื่ออาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 2.75$) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 2.72$) ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ($\bar{x} = 2.85$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบปัจจัยเบื้องต้นมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ บุคลากรมีความเพียงพอเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{x} = 2.31$) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านอาคารสถานที่และอาคารประกอบ ($\bar{x} = 2.27$) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านงบประมาณในการปรับปรุงเพื่อให้ประโยชน์ของอาคาร ($\bar{x} = 2.30$) การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลนได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการ ($\bar{x} = 2.12$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ ระยะเวลา 1-2 ปี, ระยะเวลา 3-4 ปี ระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน ยกเว้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในคำเอนุสถากรมีวุฒิ วิชาเอก ตรงกับวิชาที่สอนตาม หลักสูตร บุคลากรได้รับการนิเทศและการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือ ปฏิบัติงาน ความพร้อมในด้าน การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ ที่ต้อง ใช้ในห้อง เรียนก่อนเปิดเรียน ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มีความเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การวิเคราะห์ในด้านการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรม การเรียนการสอน แผนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด ไลบรารีเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผลและกระบวนการนิเทศรวมปัจจัยรายละเอียดต่าง ๆ 18 ปัจจัย จากลำดับที่ 10-22 โดยนำ เสนอ 4 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนกระบวนการบริหาร ตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศชาย-หญิง และสรุปรวมทั้ง ชายหญิง (ตารางที่ 23)

2. ระดับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร ตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุ 20-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ (ตารางที่ 24)

3. ระดับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร ตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้อง โครงการจากตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ศึกษานิเทศก์อำเภอ, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง และหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ และสรุปรวมทั้งตำแหน่ง (ตารางที่ 25)

4. ระดับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร ตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีระยะ

เวลาปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ 1-2 ปี, ระยะเวลา 3-4 ปี และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม (ตารางที่ 26)

ในการวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 23-26) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อม ในด้านกระบวนการบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนก ตามเพศชาย-หญิง และสรุปรวมชายหญิง

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ลำดับที่	
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
23.	โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของ นักเรียนและหลักสูตร	3.08	.84	ปาน กลาง	3.06	.82	น้อย กลาง	3.09	.85	ปาน กลาง	.752	12
24.	โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น	3.30	.95	ปาน กลาง	3.28	.91	ปาน กลาง	3.31	.99	ปาน กลาง	.796	3
25.	โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องและ ครบถ้วน	3.49	.78	ปาน กลาง	3.46	.82	ปาน กลาง	3.52	.74	มาก กลาง	.527	1
26.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ	3.20	.79	ปาน กลาง	3.21	.84	ปาน กลาง	3.18	.74	ปาน กลาง	.794	7
27.	โรงเรียนมีการจัดหามาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน	3.13	.78	ปาน กลาง	3.13	.82	ปาน กลาง	3.12	.73	ปาน กลาง	.905	8
28.	โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพครบ ทุกกิจกรรม	3.11	.89	ปาน กลาง	3.14	.90	ปาน กลาง	3.07	.88	ปาน กลาง	.526	10
29.	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.03	.86	ปาน กลาง	3.05	.86	ปาน กลาง	3.00	.86	ปาน กลาง	.687	13
30.	โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	3.16	.91	ปาน กลาง	3.04	.94	ปาน กลาง	3.19	.87	ปาน กลาง	.177	11
31.	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับนักเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษา	2.74	1.07	ปาน กลาง	2.68	1.08	ปาน กลาง	2.80	1.06	ปาน กลาง	.364	16
32.	โรงเรียนมีห้องโสตทัศนูปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน	2.59	1.14	ปาน กลาง	2.54	1.17	ปาน กลาง	2.63	1.11	ปาน กลาง	.541	17

ตาราง 23 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
33.	โรงเรียนมีการวางแผนในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.28	.84	ปานกลาง	3.29	.92	ปานกลาง	3.27	.75	ปานกลาง	5
34.	โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา	3.29	.91	ปานกลาง	3.23	.95	ปานกลาง	3.35	.86	ปานกลาง	4
35.	โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิบัติการปฏิบัติงาน และผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม	3.40	.94	ปานกลาง	3.33	.97	ปานกลาง	3.46	.90	ปานกลาง	2
36.	โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม	3.40	.82	ปานกลาง	3.37	.83	ปานกลาง	3.43	.80	ปานกลาง	2
37.	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.25	.91	ปานกลาง	3.24	.86	ปานกลาง	3.25	.93	ปานกลาง	6
38.	มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศมาอย่างต่อเนื่อง	3.12	.93	ปานกลาง	3.10	.89	ปานกลาง	3.14	.96	ปานกลาง	9
39.	ผู้นิเทศใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง	2.99	.92	ปานกลาง	2.98	.94	ปานกลาง	3.00	.89	ปานกลาง	14
40.	ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	2.98	.92	ปานกลาง	2.94	.93	ปานกลาง	3.02	.91	ปานกลาง	15
	รวม	3.13	.90	ปานกลาง	3.11	.91	ปานกลาง	3.15	.88	ปานกลาง	.610

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าโรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียน ($\bar{x} = 3.08$) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น ($\bar{x} = 3.30$) โรงเรียนจัดทำเอกสารทางการวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{x} = 3.41$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.20$) โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.13$) โรงเรียนจัดให้ผู้บริหารแนะแนวศึกษาและอาชีพครบทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.11$) โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.30$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.10$) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยม ($\bar{x} = 2.74$) โรงเรียนมีห้องโสตทัศนอุปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.59$) โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.28$) โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.29$) โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิบัติปฏิบัติงานและรับผิดชอบที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.40$) โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.40$) โรงเรียนจัดทำปฏิทินการนิเทศภายในตามโครงการ ($\bar{x} = 3.25$) มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.12$) ผู้นิเทศใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง ($\bar{x} = 2.99$) ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{x} = 2.98$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพร้อมในด้านการค้าบริการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ 20-30 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี, อายุ 51 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่มอายุ

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ												F	ลำดับที่			
		อายุ 20-30 ปี			อายุ 31-40 ปี			อายุ 41-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป							
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	Prob				
23.	โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของ นักเรียนและหลักสูตร	3.04	.80	ปาน กลาง	3.17	.86	ปาน กลาง	3.06	.84	ปาน กลาง	2.95	.74	ปาน กลาง	2.95	.74	ปาน กลาง	.082	13
24.	โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น	3.35	.95	ปาน กลาง	3.36	1.08	ปาน กลาง	3.31	.92	ปาน กลาง	3.18	.90	ปาน กลาง	3.52	.90	มาก กลาง	.474	4
25.	โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	3.53	.81	มาก	3.46	.74	ปาน กลาง	3.47	.78	ปาน กลาง	3.45	.79	ปาน กลาง	3.73	.93	มาก กลาง	.558	1
26.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ	3.21	.81	ปาน กลาง	3.24	.76	ปาน กลาง	3.20	.82	ปาน กลาง	3.17	.75	ปาน กลาง	3.21	.91	ปาน กลาง	.973	8
27.	โรงเรียนมีการจัดหามาจัดทำเพื่อการเรียนการสอน	3.13	.85	ปาน กลาง	3.02	.85	ปาน กลาง	3.15	.76	ปาน กลาง	3.12	.74	ปาน กลาง	3.21	.97	ปาน กลาง	.788	10
28.	โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพครบ ทุกกิจกรรม	3.11	.89	ปาน กลาง	3.07	.87	ปาน กลาง	3.11	.95	ปาน กลาง	3.14	.80	ปาน กลาง	3.10	.93	ปาน กลาง	.977	11
29.	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.03	.89	ปาน กลาง	2.87	.87	ปาน กลาง	3.03	.89	ปาน กลาง	3.09	.78	ปาน กลาง	3.10	.99	ปาน กลาง	.590	14
30.	โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	3.09	.93	ปาน กลาง	3.31	.90	ปาน กลาง	3.20	.91	ปาน กลาง	2.88	.83	ปาน กลาง	2.94	1.07	ปาน กลาง	.032*	12
31.	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับบริการเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษา	2.80	1.05	ปาน กลาง	2.87	1.16	ปาน กลาง	2.67	1.13	ปาน กลาง	2.69	.98	ปาน กลาง	2.94	.91	ปาน กลาง	.577	16

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ			อายุ 20-30 ปี			อายุ 31-40 ปี			อายุ 41-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป			F	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
32.	โรงเรียนมีห้องโสตทัศนอุปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน	2.66	1.05	ปานกลาง	2.78	1.23	ปานกลาง	2.51	1.17	ปานกลาง	2.51	1.07	ปานกลาง	2.84	1.06	ปานกลาง	.421	17
33.	โรงเรียนมีการวางแผนในการดำเนินการควบคุมโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.31	.88	ปานกลาง	3.31	.84	ปานกลาง	3.28	.88	ปานกลาง	3.23	.81	ปานกลาง	3.42	.96	ปานกลาง	.847	6
34.	โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา	3.32	.98	ปานกลาง	3.31	.98	ปานกลาง	3.32	.90	ปานกลาง	3.16	.85	ปานกลาง	3.47	1.17	ปานกลาง	.466	5
35.	โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อสำรวจพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม	3.46	.92	ปานกลาง	3.45	.92	ปานกลาง	3.28	.98	ปานกลาง	3.43	.90	ปานกลาง	3.68	.88	มาก	.298	2
36.	โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม	3.41	.85	ปานกลาง	3.41	.80	ปานกลาง	3.36	.85	ปานกลาง	3.44	.72	ปานกลาง	3.42	1.01	ปานกลาง	.917	3
37.	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.29	.91	ปานกลาง	3.12	1.07	ปานกลาง	3.23	.90	ปานกลาง	3.27	.80	ปานกลาง	3.52	.84	มาก	.442	7
38.	มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศมาอย่างต่อเนื่อง	3.16	.93	ปานกลาง	3.02	1.03	ปานกลาง	3.12	.56	ปานกลาง	3.08	.80	ปานกลาง	3.42	.90	ปานกลาง	.466	9
39.	ผู้บริหารใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง	3.02	.89	ปานกลาง	2.85	1.06	ปานกลาง	3.00	.96	ปานกลาง	3.00	.83	ปานกลาง	3.21	.71	ปานกลาง	.574	15
40.	ผู้บริหารสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.02	.91	ปานกลาง	2.87	1.02	ปานกลาง	3.00	.98	ปานกลาง	2.90	.80	ปานกลาง	3.31	.82	ปานกลาง	.298	15
	รวม	3.14	.91	ปานกลาง	3.13	.94	ปานกลาง	3.23	.93	ปานกลาง	3.09	.82	ปานกลาง	3.11	.92	ปานกลาง	.540	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 24 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารโครงการอยู่ในระดับมากได้แก่ โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{x} = 3.53$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารโครงการอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียนและหลักสูตร ($\bar{x} = 3.04$) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น ($\bar{x} = 3.35$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.21$) โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.12$) โรงเรียนมีบริการแนะแนวศึกษาและอาชีพครบทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.11$) โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.03$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.09$) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยม ($\bar{x} = 2.80$) โรงเรียนมีห้องโสตทัศนอุปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.66$) โรงเรียนมีการวางแผนการค้าเงินการตามโครงการขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.31$) โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.32$) โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.46$) โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.41$) โรงเรียนจัดทำปฏิทินการนิเทศภายใน ตามโครงการ ($\bar{x} = 3.29$) มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.16$) ผู้นิเทศใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.02$) ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{x} = 3.02$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้าน โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานเชิงการวางแผน การจัดการคน กระบวนการบริหาร การดำเนินการตามโครงการของโครงการทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ตามโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน น.1-3, ทน.ทบ., ทน.ทปอ., การจัดการศึกษาหรือผู้ปกครอง, ทน.ปอ. และครูประจำชั้นตามโรงเรียน

ลำดับ	รายการประเมิน	ครูประจำชั้น		ผู้ช่วยผู้บริหาร ร.ร.		ผ.ข. ผู้บริหาร ร.ร.		ครูผู้สอน น.1-3		ทน.ทบ.		ทน.ทปอ.		กรรมการศึกษา/ผู้ปกครอง		ทน.ปอ.		F	ค่าสัมที่								
		\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ	\bar{X}	S.D. ระดับ										
23.	โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนการสอนตามความต้องการของ นักเรียนแต่ละชั้น	2.99	.79	ปาน	3.50	.96	ปาน	3.28	1.00	ปาน	3.12	.82	ปาน	2.28	.83	น้อย	2.66	.57	ปาน	2.88	.70	ปาน	3.25	.95	ปาน	.013*	12
				กลาง			กลาง			กลาง						กลาง			กลาง			กลาง					
24.	โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนตามทฤษฎี	3.21	.86	ปาน	3.81	.98	มาก	3.71	.84	มาก	3.37	.96	ปาน	2.40	.54	น้อย	2.66	.57	ปาน	2.97	.80	ปาน	3.50	1.29	ปาน	.009*	4
				กลาง															กลาง			กลาง					
25.	โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสม ครบถ้วน	3.42	.63	ปาน	3.75	.57	มาก	3.71	.84	มาก	3.52	.73	มาก	2.60	.54	ปาน	3.00	.00	ปาน	3.32	.89	ปาน	4.00	.81	มาก	.016*	1
				กลาง												กลาง			กลาง			กลาง					
26.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ	3.08	.66	ปาน	3.37	.61	ปาน	3.57	.74	มาก	3.25	.76	ปาน	2.40	.54	น้อย	2.66	.57	ปาน	3.02	.88	ปาน	3.25	.50	ปาน	.069	9
				กลาง			กลาง												กลาง			กลาง					
27.	โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน	2.99	.64	ปาน	3.25	.57	ปาน	3.38	.80	ปาน	3.15	.80	ปาน	2.20	.44	น้อย	2.66	.57	ปาน	3.04	.78	ปาน	3.25	.50	ปาน	.069	12
				กลาง			กลาง			กลาง									กลาง			กลาง					
28.	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมนอกเวลาศึกษาระดับอาชีวศึกษา ทุกกิจกรรม	3.20	.63	ปาน	3.43	.72	ปาน	3.61	.86	มาก	3.12	.93	ปาน	2.60	.54	ปาน	3.00	.00	ปาน	2.88	.82	ปาน	3.75	.50	มาก	.007*	5
				กลาง			กลาง												กลาง			กลาง					
29.	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมที่นักเรียนต้องทำ ตาม	2.91	.76	ปาน	3.25	.68	ปาน	3.57	.67	มาก	3.03	.90	ปาน	2.20	.44	น้อย	2.66	.57	ปาน	2.91	.78	ปาน	2.75	1.25	ปาน	.011*	13
				กลาง			กลาง												กลาง			กลาง					
30.	โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	2.75	.91	ปาน	3.18	.75	ปาน	3.33	1.06	ปาน	3.30	.88	ปาน	1.80	.44	น้อย	2.33	1.15	น้อย	2.77	.76	ปาน	2.50	1.29	ปาน	.000*	14
				กลาง			กลาง			กลาง									กลาง			กลาง					
31.	โรงเรียนจัดให้มีงานเทศกาลหรืองานรื่นเริง ประจำปี	2.66	.96	ปาน	3.06	.92	ปาน	3.33	1.01	ปาน	2.75	1.13	ปาน	1.80	.83	น้อย	2.66	.57	ปาน	2.51	.92	ปาน	2.50	1.29	ปาน	.020*	15
				กลาง			กลาง			กลาง									กลาง			กลาง					

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน การบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหารการค้า เหมืองตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียนและ หลักสูตร ($\bar{x} = 2.99$) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น ($\bar{x} = 3.21$) โรงเรียนจัดทำเอกสารทางการวัดผลและประเมินผล ได้ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{x} = 3.42$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.08$) โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.99$) โรงเรียนจัดให้มี บริการแนะแนวศึกษาและอาชีพครบทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.20$) โรงเรียนจัดให้มีการสอน ช่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 2.91$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 2.75$) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการ เรียนการสอนระดับมัธยม ($\bar{x} = 2.66$) โรงเรียนมีการวางแผนการค้า เหมืองตามโครงการ ($\bar{x} = 3.17$) โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยาย โอกาส ($\bar{x} = 3.19$) โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการค้า เหมือง เพื่อกำหนดปฏิทิน ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบที่ ($\bar{x} = 3.39$) โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครง การที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.42$) โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.18$) ผู้นิเทศฯใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.00$) ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{x} = 3.01$)

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปัจจัยองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหารการค้า เหมืองตามโครงการขยายโอกาสอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ โรงเรียนมีห้อง โสตทัศนูปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.47$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหาร โรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3,ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษา-นิเทศก์อำเภอ, ผู้ปกครองหรือกรรมการศึกษา, หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้าน โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ, โรงเรียนจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน, การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศสม่ำเสมอและต่อเนื่อง, ผู้นิเทศก์ใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง, ผู้นิเทศก์มีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระยะเวลาหรือถี่ของร่วมกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตาม
ระยะเวลา 1-2 ปี, เวลา 3-4 ปี, เวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่ม			เวลา 1-2 ปี			เวลา 3-4 ปี			เวลา 4 ปีขึ้นไป			F	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
22.	โรงเรียนจัดทำแผนการ เรียนครบถ้วนตามความต้องการของ นักเรียนและหลักสูตร	3.12	.81	ปาน กลาง	2.95	.81	ปาน กลาง	3.04	.86	ปาน กลาง	3.35	.74	ปาน กลาง	.021*	12
24.	โรงเรียนจัดทำแผนการสอนแต่ละตารางสอนครบทุกชั้น	3.33	.94	ปาน กลาง	3.02	1.00	ปาน กลาง	3.35	.84	ปาน กลาง	3.60	.98	มาก	.001*	4
25.	โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลได้ถูกต้องและ ครบถ้วน	3.50	.80	ปาน กลาง	3.31	.84	ปาน กลาง	3.51	.71	มาก	3.68	.83	มาก	.026*	1
26.	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ	3.24	.79	ปาน กลาง	3.00	.80	ปาน กลาง	3.21	.76	ปาน กลาง	3.49	.80	ปาน กลาง	.002*	8
27.	โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน	3.15	.78	ปาน กลาง	2.91	.77	ปาน กลาง	3.17	.76	ปาน กลาง	3.35	.79	ปาน กลาง	.004*	10
28.	โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพครบ ทุกกิจกรรม	3.16	.85	ปาน กลาง	2.34	.80	ปาน กลาง	3.15	.91	ปาน กลาง	3.47	.83	ปาน กลาง	.000*	9
29.	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.05	.87	ปาน กลาง	2.84	.80	ปาน กลาง	3.06	.84	ปาน กลาง	3.23	.95	ปาน กลาง	.026*	13
30.	โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	3.14	.92	ปาน กลาง	2.95	.83	ปาน กลาง	3.10	.90	ปาน กลาง	2.35	1.01	ปาน กลาง	.047*	11
31.	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับ มัธยมศึกษา	2.75	1.07	ปาน กลาง	2.60	1.06	ปาน กลาง	2.74	1.09	ปาน กลาง	2.90	1.04	ปาน กลาง	.311	15

ตาราง 26 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่ม			เวลา 1-2 ปี			เวลา 3-4 ปี			เวลา 4 ปีขึ้นไป			F ลำดับที่ Prob	
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
32.	โรงเรียนมีห้องโสตทัศนูปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน	2.60	1.12	ปานกลาง	2.35	1.20	น้อย	2.64	1.14	ปานกลาง	2.80	1.00	ปานกลาง	.062*	16
33.	โรงเรียนมีการวางแผนในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.31	.85	ปานกลาง	3.17	.85	ปานกลาง	3.29	.86	ปานกลาง	3.45	.83	ปานกลาง	.185	5
34.	โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา	3.28	.91	ปานกลาง	3.08	.97	ปานกลาง	3.32	.89	ปานกลาง	3.50	.85	ปานกลาง	.028*	6
35.	โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน และผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม	3.43	.93	ปานกลาง	3.18	.95	ปานกลาง	3.39	.92	ปานกลาง	3.70	.90	มาก	.007*	3
36.	โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม	3.44	.79	ปานกลาง	3.19	.89	ปานกลาง	3.40	.77	ปานกลาง	3.72	.69	มาก	.001*	2
37.	โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.26	.89	ปานกลาง	3.01	1.03	ปานกลาง	3.33	.79	ปานกลาง	3.43	.85	ปานกลาง	.012*	7
38.	มีการปฏิบัติตามกิจกรรมการนิเทศภายในตามแผนและคอ.เนื่อง	3.14	.91	ปานกลาง	2.84	.96	ปานกลาง	3.17	.86	ปานกลาง	3.41	.89	ปานกลาง	.001*	11
39.	ผู้นิเทศใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง	3.01	.90	ปานกลาง	2.71	1.04	ปานกลาง	3.07	.82	ปานกลาง	3.23	.83	ปานกลาง	.002*	14
40.	ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศกับผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.01	.91	ปานกลาง	2.73	.95	ปานกลาง	3.00	.86	ปานกลาง	3.29	.92	ปานกลาง	.002*	14
	รวม	3.08	.87	ปานกลาง	2.93	.92	ปานกลาง	2.90	.87	ปานกลาง	3.39	.80	ปานกลาง	.05*	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$) ทุกปัจจัย กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียนและหลักสูตร ($\bar{x} = 3.08$) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้น ($\bar{x} = 3.33$) โรงเรียนจัดทำเอกสารทางการวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{x} = 3.50$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.24$) โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.15$) โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวศึกษาและอาชีพครบทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.16$) โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.05$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.14$) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยม ($\bar{x} = 2.75$) โรงเรียนมีห้องโสตทัศนอุปกรณ์สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.60$) โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาส ($\bar{x} = 3.31$) โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยายโอกาสทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.28$) โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อกำหนดปฏิบัติปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.43$) โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.44$) โรงเรียนจัดทำปฏิทินการนิเทศภายในตามโครงการ ($\bar{x} = 3.28$) มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.14$) ผู้นิเทศใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศทุกครั้ง ($\bar{x} = 3.01$) ผู้นิเทศมีการสรุปผลการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{x} = 3.01$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาส ระยะเวลา 1-2 ปี, ระยะเวลา 3-4 ปี, ระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการบริหารโครงการขยายโอกาสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบค่าน โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา, โรงเรียนมีห้องโสตทัศนูปกรณ์ สำหรับสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน, โรงเรียนมีการวางแผนงานในการดำเนินงานตามโครงการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์ในด้านผลผลิตของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนที่จบหลักสูตร มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะวิชาชีพในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ ความรู้ ความสามารถทักษะวิชาสามัญ รวมไปถึงปัจจัยในด้านผลผลิต 4 ปัจจัย ลำดับที่ 41-44 เสนอประเด็นการวิเคราะห์ 4 ประเด็น ดังนี้

1. ระดับผลผลิตการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศชาย-หญิง และสรุปรวมทั้งชายหญิง (ตารางที่ 27)

2. ระดับผลผลิตการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุ 20-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ (ตารางที่ 28)

3. ระดับผลผลิตการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม. 1-3, ศึกษานิเทศก์อำเภอ, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และสรุปรวมทั้งตำแหน่ง (ตารางที่ 29)

4. ระดับผลผลิตการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ 1-2 ปี, ระยะเวลา 3-4 ปี และระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม (ตารางที่ 30)

ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 27-30) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศชาย-หญิง และสรุปรวมชายหญิง

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมชายหญิง			ชาย			หญิง			ลำดับที่	
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
41.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยตามคุณธรรมและ จริยธรรม	3.29	.77	ปาน กลาง	3.20	.84	ปาน กลาง	3.38	.70	ปาน กลาง	.079	2
42.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้	3.24	.79	ปาน กลาง	3.15	.78	ปาน กลาง	3.33	.80	ปาน กลาง	.068	3
43.	นักเรียนนำสรุปรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ	3.14	.85	ปาน กลาง	3.02	.81	ปาน กลาง	3.25	.98	ปาน กลาง	.035*	4
44.	นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพเพื่อ การศึกษาต่อ	3.44	.75	ปาน กลาง	3.33	.79	ปาน กลาง	3.54	.70	มาก	.030*	1
	รวม	3.27	.79	ปาน กลาง	3.17	.80	ปาน กลาง	3.37	.77	ปาน กลาง	.060	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 27 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง และผู้ให้การสนับสนุนโครงการ จำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลการดำเนินการ ขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่านักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 3.29$) นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{x} = 3.24$) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.14$) นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบในด้าน นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยคุณธรรมและจริยธรรม, นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามอายุ 20-30 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี, อายุ 51 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่มอายุ

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 4 กลุ่มอายุ												F	ค่าคัมที่			
		อายุ 20-30 ปี			อายุ 31-40 ปี			อายุ 41-50 ปี			อายุ 51 ปีขึ้นไป							
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	Prob				
41.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยตามคุณธรรมและ จริยธรรม	3.32	.82	ปาน กลาง	3.24	.83	ปาน กลาง	3.33	.76	ปาน กลาง	3.14	.77	ปาน กลาง	3.57	.90	มาก	.133	2
42.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้	3.25	.83	ปาน กลาง	3.29	.81	ปาน กลาง	3.22	.83	ปาน กลาง	3.18	.67	ปาน กลาง	3.31	1.00	ปาน กลาง	.864	3
43.	นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ	3.09	.84	ปาน กลาง	3.07	.94	ปาน กลาง	3.18	.80	ปาน กลาง	3.06	.76	ปาน กลาง	3.05	.77	ปาน กลาง	.773	4
44.	นักเรียนมีความรู้ความตามารถะทักษะวิชาชีพเพื่อ การศึกษาต่อ	3.71	.76	มาก	4.43	.77	มาก	3.41	.78	มาก	3.37	.73	ปาน กลาง	3.63	.76	มาก	.608	1
	รวม	3.35	.82	ปาน กลาง	3.50	.83	ปาน กลาง	3.28	.81	ปาน กลาง	3.18	.73	ปาน กลาง	3.39	.85	ปาน กลาง	.590	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 28 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง และผู้ให้การสนับสนุนโครงการ จำแนกตามกลุ่มอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลของการดำเนินการโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่านักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 3.32$) นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{x} = 3.25$) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.09$) นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.71$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอายุ 20-30 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับผลของการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกปัจจัยขององค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 29 มคอ.ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับปริญญา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามภาคตามกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ทน.ตบ., สบ.ตบ., การจัดการศึกษาหรือผู้ปกครอง, นน.นบ. และสรุปจำนวนทุกด้านหนึ่ง

ลำดับ	รายการประเมิน	ครูจำนวนที่ 4 กลุ่มอายุ ผู้บริหาร ร.ร. นร.ผู้บริหาร ร.ร. ครูผู้สอน ม.1-3 ทน.ตบ. สบ.ตบ. การจัดการศึกษา/ผู้ปกครอง นน.นบ.																F ลำดับที่									
		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.		ค.ร.ร.											
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}		S.D.	ระดับ	Prob						
41.	นักเรียนที่สนใจศึกษาระดับอุดมศึกษามีความกระตือรือร้น จริงจัง	3.26	.75	ปาน	3.43	.81	ปาน	3.61	.80	มาก	3.37	.76	ปาน	2.60	.54	น้อย	3.33	.57	ปาน	2.97	.77	ปาน	3.53	1.00	ปาน	.001*	1
42.	นักเรียนที่สนใจศึกษาระดับอุดมศึกษามีความกระตือรือร้น จริงจัง	3.17	.77	ปาน	3.37	.71	ปาน	3.42	.67	ปาน	3.31	.83	ปาน	2.80	.44	ปาน	3.00	1.00	ปาน	3.00	.73	ปาน	3.25	.95	ปาน	.091	3
43.	นักเรียนที่ให้ความสนใจวิชาที่สอนบ้างเพียงพอ	2.91	.93	ปาน	3.25	.77	ปาน	3.38	.66	ปาน	3.23	.85	ปาน	2.60	.54	น้อย	2.00	.00	น้อย	2.86	.87	ปาน	3.00	.00	ปาน	.005*	4
44.	นักเรียนมีการรู้ความสามารถของวิชาที่สอนเพื่อ การศึกษาต่อ	3.24	.49	ปาน	3.43	.81	ปาน	3.66	.65	มาก	3.47	.79	ปาน	2.80	.44	ปาน	3.00	.00	ปาน	3.32	.74	ปาน	3.00	.00	ปาน	.152	2
	รวม	3.14	.63	ปาน	3.37	.77	ปาน	3.51	.69	มาก	3.34	.80	ปาน	2.70	.49	ปาน	2.83	.39	ปาน	3.03	.77	ปาน	3.18	.48	ปาน	.062	

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการ จำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลการดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นว่านักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 3.26$) นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{x} = 3.17$) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 2.91$) นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.24$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน, ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน, ครูผู้สอน ม.1-3, ศึกษานิเทศก์จังหวัด, ศึกษานิเทศก์อำเภอ, กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และนักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
จำแนกตามระยะเวลา 1-2 ปี, เวลา 3-4 ปี, เวลา 4 ปีขึ้นไป และสรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม

ลำดับ	รายการประเมิน	สรุปรวมทั้ง 3 กลุ่ม			เวลา 1-2 ปี			เวลา 3-4 ปี			ระยะเวลา 4 ปีขึ้นไป			F ลำดับที่ Prob
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
41.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยความคุณธรรมและ จริยธรรม	3.33	.77	ปาน กลาง	3.14	.75	ปาน กลาง	3.23	.79	ปาน กลาง	3.60	.77	มาก	.003 [*] 2
42.	นักเรียนที่จบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้	3.26	.79	ปาน กลาง	3.07	.81	ปาน กลาง	3.23	.75	ปาน กลาง	3.47	.80	ปาน กลาง	.018 [*] 3
43.	นักเรียนนำคำขวัญทักษะวิชาชีพอย่างเที่ยงพอ	3.14	.84	ปาน กลาง	2.85	.87	ปาน กลาง	3.18	.77	ปาน กลาง	3.39	.87	ปาน กลาง	.000 [*] 4
44.	นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อ การศึกษาต่อ	3.45	.75	ปาน กลาง	3.21	.73	ปาน กลาง	3.44	.74	ปาน กลาง	3.68	.76	มาก	.002 [*] 1
	รวม	3.30	.79	ปาน กลาง	3.07	.79	ปาน กลาง	3.27	.77	ปาน กลาง	3.54	.80	มาก	.010 [*]

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 30 พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองและผู้ให้การสนับสนุนโครงการ จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลการดำเนินการโครงการขยาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างเห็นว่านักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยด้านคุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{x} = 3.33$) นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{x} = 3.26$) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.14$) นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.45$)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน หรือเกี่ยวข้องกับโครงการ ระยะเวลา 1-2 ปี, เวลา 3-4 ปี, เวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ทุกปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7. การวิเคราะห์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากโรงเรียนที่เปิดมาครบ 3 ปี จำนวน 21 โรงเรียน สํารวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบังคับ แขน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษา วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2536, 2537 จากแบบสำรวจข้อมูล (ตารางที่ 31) ดังต่อไปนี้

8. การวิเคราะห์เนื้อหาจากความคิดเห็นในการสัมภาษณ์ หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ ผู้นำท้องถิ่น และประธานกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าสภาพของสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมของชุมชน สภาพความพร้อมของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความพร้อมและเหมาะสมในการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาได้ เป็นโรงเรียนที่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ ว่ามีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ มีบุคลากรเพียงพอ ความต้องการของชุมชน เศรษฐกิจ ประชาชนมองเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี

2. จากผลการสัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ขาดแคลน ไม่เพียงพอในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ ด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ งบประมาณบางโรงเรียนมีปัญหาการขาดแคลนถึงขั้นวิกฤต จากความขาดแคลนและขาดปัจจัย ทรัพยากรดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษาในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

3. จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ มีความเห็นว่าการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ประสบผลสำเร็จในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) กระจายโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนในชนบทที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ ได้มีโอกาสเรียนต่อในชั้น ม. 1 เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2) การตอบสนองนโยบายของรัฐในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นไปตามเป้าหมายในด้านปริมาณของโครงการกำหนดไว้

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
จำแนกตามปีการศึกษา และวิชาบังคับแกน

ปีการศึกษา	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา					ระดับ
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	\bar{X}	
2536	70.55	63.95	66.90	71.45	68.21	ปานกลาง
2537	63.60	63.60	62.45	74.20	65.96	ปานกลาง
รวม	67.08	63.78	64.68	72.83	67.09	ปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตารางที่ 31 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 68.21$) กล่าวคือ วิชาภาษาไทยร้อยละ 70.55 วิชาคณิตศาสตร์ร้อยละ 63.95 วิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 66.90 วิชาสังคมศึกษาร้อยละ 71.45 และในปีการศึกษา 2537 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 65.96$) กล่าวคือ วิชาภาษาไทย ร้อยละ 63.60 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 63.60 วิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 62.45 วิชาสังคมศึกษาร้อยละ 74.20 เฉลี่ย 2 ปี การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 67.09$)

3) ในด้านคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับที่พอใจ หากได้รับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอแล้ว เชื่อได้ว่าคุณภาพการศึกษาจะสูงขึ้น

4. ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเห็นว่ามีปัญหาตามลำดับดังนี้

- 1) ปัญหาในการขาดแคลนบุคลากร ภูมิวิชาเอกต่าง ๆ
- 2) ปัญหาในการขาดแคลนอาคาร เรือนและอาคารประกอบ
- 3) ปัญหาในการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้
- 4) ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอและล่าช้า
- 5) ปัญหาสื่อการเรียนการสอนและเอกสารหลักสูตร

5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

1) รัฐควรสนับสนุนในด้านบุคลากร ตามภูมิวิชาเอกที่โรงเรียนต้องการ อาคารเรียน อาคารประกอบ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ กับความต้องการ และให้ทันตามกำหนดเวลาต้องการใช้ของ โรงเรียน และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2) ในการจัดสรรงบประมาณ ควรที่จะจัดให้เพียงพอกับความต้องการ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เสมอภาคและเป็นธรรม เช่น วัสดุการศึกษา ระดับมัธยม (รายหัว) งบประมาณค่าวัสดุต่าง ๆ ควรที่จะจัดให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เงินอุดหนุนต่าง ๆ ค่าวัสดุฝึกวิชาชีพ เป็นต้น ควรที่จะกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อที่จะได้จัดซื้อจัดจ้าง ได้วัสดุครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการ สภาพปัญหา และหลักสูตร การเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

3) ในด้านห้องเรียนห้องปฏิบัติการหรือห้องพิเศษต่างๆ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดระดับมัธยม ห้องดนตรีนาฏศิลป์ ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ตลอดจนห้องฝึกวิชาชีพ และห้องพิเศษอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน

มัธยมศึกษา ซึ่งกิจกรรมจะแตกต่างกับกิจกรรมในระดับประถมศึกษา ดังที่รัฐหรือหน่วยงานเจ้าสังกัดควรที่จะให้ความสำคัญ และสนับสนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้มีห้องเรียนปฏิบัติการครบ เป็นไปตามเกณฑ์ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะส่งผลไปสู่ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการศึกษาต่อไป

4) ในด้านคุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรจะได้กำหนดมาตรการวิธีการ ในการควบคุมคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองนักเรียนให้การสนับสนุนและส่งบุตรหลานเข้าเรียนแล้วคุณภาพจะไม่ค่อยไปกว่าโรงเรียนมัธยมในสังกัดอื่น

9. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 173 คน จากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน ม.1-3 ศึกษา-นิเทศก์อำเภอศึกษานิเทศก์จังหวัด กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีปัญหาและอุปสรรค ตามลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 เห็นว่าปัญหาที่โรงเรียนประสบปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดแคลนครูสอนครูผู้สอน ม.1-3 ขาดแคลนครูผู้สอนตามวุฒิวิชาเอกต่าง ๆ เช่น วิชาเอกวิทยาศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกคณิตศาสตร์ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับที่ 2 ปัญหาอุปสรรคเป็นอันดับ 2 ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการจัดชั้นเรียน ไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสำหรับการสอนวิชาชีพ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น

ลำดับที่ 3 ปัญหาอุปสรรคอันดับที่ 3 ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณล่าช้า และไม่เพียงพอกับความต้องการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน วัสดุ ครุภัณฑ์ ในการจัดสรร

งบประมาณระดับมัธยมศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์ และเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญ การจัดสรรงบประมาณ มีความแตกต่างกันมาก

ลำดับที่ 4 ปัญหาในด้านคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเห็นว่าเป็นผลมาจากปัญหาที่กล่าวแล้วข้างต้น ได้แก่ การขาดแคลนครูผู้สอนที่มีคุณวิชาเอกต่าง ๆ ในการสอนระดับมัธยมศึกษา การขาดแคลนอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การดำเนินการสัมมนางบประมาณไม่ทันกำหนดเวลาต้องใช้ ปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นอย่างมาก

ลำดับที่ 5 เป็นปัญหาในด้านอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาในระดับน้อย เช่น การเตรียมการอบรมล่าช้า ครูผู้สอนไม่ผ่านการอบรม ครูขาดทักษะในการสอน ปัญหาในด้านงานธุรการ งานทะเบียนเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ 32 ระดับของปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถาม แบบปลายเปิด จำนวน 176 คน
จำแนกตามข้อปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถาม ความถี่ ร้อยละ และระดับ
ของปัญหา

ลำดับ	ข้อปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้ตอบแบบ สอบถาม	ระดับของ ปัญหา
		ความถี่	ลำดับของ ปัญหา
1	ความไม่พร้อมไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรครูผู้สอน ในระดับมัธยมและครูผู้สอนตามวุฒิวิชา เอกต่างๆ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ พลศึกษา และครูผู้สอนทักษะวิชาชีพ เป็นต้น	176	1 มากที่สุด
2	ความไม่พร้อมและไม่เพียงพอ อาคารเรียนอาคาร ประกอบ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ในการ จัดเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการเพื่อจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษาได้ตามความต้องการและจำเป็นที่ต้องใช้	171	2 มากที่สุด
3	ความขาดแคลนวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์สื่อการเรียน การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ เช่น โต๊ะเก้าอี้นักเรียนเครื่องโสต ทัศนอุปกรณ์ วัสดุฝึกวิชาชีพ เอกสารหลักสูตรอุปกรณ์กีฬา	154	3 มากที่สุด

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อปัญหาจากผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้ตอบแบบ สอบถาม	ระดับของ ปัญหา	
		ความถี่ ลำดับของ ปัญหา		
4	ความไม่เพียงพอ ความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาการกระจายอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง งบประมาณค่าวัสดุการศึกษา (รายหัว) และค่าวัสดุอื่น ๆ ไม่เพียงพอ จัดให้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับมัธยมศึกษา	107	4	ปานกลาง
5	ปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ การอบรมเตรียมการล่าช้าไม่ทันตามกำหนดเวลาเปิดเรียนของแต่ละปีการศึกษา ครูผู้สอนไม่ผ่านการอบรม ไม่เข้าใจจิตวิทยาวัยรุ่น ขาดทักษะในการสอน ผู้ปกครองที่มีฐานะไม่สนับสนุนการเรียนต่อ ปัญหาการทำงานธุรการ งานทะเบียน ขาดการนิเทศดูแล ปัญหาการปกครองและความประพฤติแบบเรียนมีเนื้อหาไม่ตรงตามหลักสูตรหรือจุดประสงค์ ขาดการเอาใจใส่ในการบริหาร วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรไม่มีคุณภาพ ความเสมอภาคและความเท่าเทียมในการจัดสรรงบประมาณ หนังสือตำราค้นคว้าในระดับมัธยมไม่มี เป็นต้น	60	5	น้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 32 พบว่าปัญหาที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม
ปลายเปิดและเห็นว่ามีความมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ปัญหาในคำคุณลักษณะ
(N = 176) ปัญหาลำดับที่ 2 ได้แก่ ปัญหาในด้านอาคารเรียนอาคารประกอบ
(N = 171) ปัญหาลำดับที่ 3 ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียน
การสอน (N = 154) และความล่าช้าในด้านงบประมาณระดับปานกลางเป็นลำดับที่ 4
(N = 107)

บทที่ 5
สรุปการวิจัย
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา 2533 จำนวน 119 โรงเรียนทั่วประเทศ รับนักเรียนได้ 3,751 คน และได้มีการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา เพิ่มจำนวนมากขึ้น ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา 2537 มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 168 โรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1-3 จำนวน 14,181 คน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี 2536: 35) ผู้วิจัยต้องการทราบปัจจัยความพร้อมในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลของการดำเนินงาน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนมาครบ 3 ปีการศึกษา และมีนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 21 โรงเรียน

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการใช้ทรัพยากร ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 เพื่อประเมินกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ กลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ให้การสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา 3
กลุ่ม ดังต่อไปนี้

(1) ประชากรกลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 83 คน
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 83 คน ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน
498 คน

(2) ประชากรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนหรือกรรมการ
ศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 432 คน

(3) ประชากรกลุ่มที่ 3 ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
หรือกิ่งอำเภอ จำนวน 21 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน
3 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอจำนวน 5 คน รวม
29 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบร้อยละของ Kerlinger เป็นการ
สุ่มอย่างง่าย ดังนี้

(1) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 คน
ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 126 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 คน

(2) กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนหรือกรรมการศึกษา รวม กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

(3) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องและให้คำปรึกษา ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จำนวน 5 คน ศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 3 คน และศึกษาานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จำนวน 5 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 289 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

(1) แบบสอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนที่ดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต

(2) แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษา 3 ในปีการศึกษา 2536, 2537

(3) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลตามแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งทางไปรษณีย์ และการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 2 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

โปรแกรม SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

- 4.1 หาค่าร้อยละ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับร้อยละ มาก ปานกลาง หรือน้อย ปัจจัยในด้านต่าง ๆ
- 4.2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละปัจจัยในการประเมินตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของผู้ตอบแบบสอบถามให้สอดคล้องกับข้อมูลโดยใช้ F-test ในกลุ่ม อายุ ตำแหน่งและระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน หรือเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งเป็นรายปัจจัยและรวมทุกปัจจัย และใช้ t-test ในกลุ่มเพศชายและหญิงในการเปรียบเทียบความแตกต่าง
- 4.4 การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับแบบสัมภาษณ์

5. สรุปผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 257 คน เป็นเพศชาย 150 คน ร้อยละ 58.37 เพศหญิงจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 41.63

สถานภาพอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 116 คน ร้อยละ 45.14 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 81 คน ร้อยละ 31.52 และอายุ 20-30 ปี จำนวน 41 คน ร้อยละ 15.95 และอายุ 51 ปีขึ้นไป 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.39

สถานภาพตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนมากที่สุดคือ ครูผู้สอน ม.1-3 จำนวน 137 คน ร้อยละ 53.31 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองจำนวน 68 คน ร้อยละ 26.45 และตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน 3 คน ร้อยละ 1.16

ผู้ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องที่มีระยะเวลา 3-4 ปี จำนวน 124 คน ร้อยละ 48.25 ระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 82 คน ร้อยละ 31.91 และระยะเวลา 4 ปี ขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.84

5.2 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม ระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม.1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารหรือสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) กล่าวคือ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$) กล่าวคือ ความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณ อาคารเรียน อาคารประกอบ ด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ กระบวนการบริหาร การวัดผลและประเมินผล และปัจจัยด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

5.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูผู้สอน ม.1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จำแนกเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.70$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$)

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตาม

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.34$)

3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอน ม.1-3 เป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนชั้น ม. 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$) และในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.34$)

4) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง เป็นรายด้านพบว่า กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.48$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$)

5) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด เป็นรายด้านพบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.23$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.76$)

6) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นรายด้านพบว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอมิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในด้านบริบท

หรือสภาวะแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) ในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.92$) ในด้านกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.15$) ในด้านผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$)

5.4 ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้านในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) กล่าวคือ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของโครงการขยายโอกาสอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในชุมชนระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กในรับผิดชอบต่อในโรงเรียนขยายโอกาสในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) วัตถุประสงค์ของการขยายโอกาสทางการศึกษามีความชัดเจนในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) โครงการได้ระบุดูกลุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจนในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$)

2) ผลการวิเคราะห์ในด้านปัจจัยเบื้องต้นเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$) และ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายข้อ ดังนี้ บุคลากรมีความเพียงพอเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.33$) บุคลากรมีวุฒิวิชาเอกตรงกับวิชาที่สอนตามหลักสูตรในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.54$) บุคลากรได้รับการปฐมนิเทศในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.23$) โรงเรียนมีความเพียงพอด้านสถานที่และ

อาคารประกอบในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.27$) โรงเรียนมีความเพียงพอในด้านงบประมาณในการปรับปรุงและใช้ประโยชน์ของอาคารในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.26$) การจัดสรรงบประมาณก่อนก่อสร้างอาคารที่ขาดแคลน ได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.10$) ความพร้อมในด้าน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในห้องเรียนก่อนเปิดเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.62$) มีการจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) มีความเพียงพอของวัสดุครุภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.44$) วัสดุครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.66$) โรงเรียนได้รับค่าวัสดุศึกษาชีพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.58$) โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอสำหรับการดำเนินงานในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84$).

3) ผลการวิเคราะห์ในด้านกระบวนการ เป็นรายชื่อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) และมีความคิดเห็นเป็นรายชื่อดังนี้ โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียนและหลักสูตรในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$) โรงเรียนจัดทำแผนการสอนและตารางสอนครบทุกชั้นในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) โรงเรียนจัดทำเอกสารวัดผลและประเมินผลได้ถูกต้องและครบถ้วนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 33.42$) โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$) โรงเรียนจัดหาและจัดทำสื่อการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$) โรงเรียนจัดให้มีบริการและแนะแนวการศึกษาและอาชีพครบทุกกิจกรรมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 33.02$) โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.75$) โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.66$) โรงเรียนมีห้องโสตทัศนูปกรณ์ สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับน้อย

($\bar{x} = 2.47$) โรงเรียนมีการวางแผนในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) โรงเรียนจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผนงานขยาย โอกาสทางการศึกษาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินงานเพื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการที่เหมาะสมในระดับปาน กลาง ($\bar{x} = 3.42$) โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในตามโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) มีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ สม่ำเสมอและต่อเนื่องในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) ผู้นิเทศก์ใช้เครื่องมือประกอบ การนิเทศทุกครั้งในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$) และผู้นิเทศก์มีการสรุปผลการนิเทศ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$)

4) ผลการวิเคราะห์ในค่านผลผลิตเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับระดับในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.14$) และมีความคิดเห็นเป็นรายข้อ ดังนี้

(1) นักเรียนที่จบหลักสูตรมีคุณลักษณะนิสัยคุณธรรมและจริยธรรมใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) นักเรียนจบหลักสูตรมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) นักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่างเพียงพอ ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) และนักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาสามัญ เพื่อการศึกษาต่อในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$)

(2) ผลการสำรวจและเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ จบชั้นมัธยมปีที่ 3 จากกลุ่มตัวอย่างของวิชาบังคับแกน 4 วิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา เฉลี่ยในปีการศึกษา 2536 และ 2537 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 67.09$) คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 67.08$) คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 63.78$) คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 64.68$) และวิชาสังคมศึกษา ระดับคิ ($\bar{x} = 72.83$)

คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 ใน
ปีการศึกษา 2536 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 วิชา อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 68.21$) กล่าวคือ วิชาภาษาไทยคะแนนเฉลี่ยระดับดี ($\bar{x} = 70.55$)
วิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 63.95$) วิชาวิทยาศาสตร์เฉลี่ยระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 66.90$) และวิชาสังคมศึกษาเฉลี่ยระดับดี ($\bar{x} = 71.45$) และใน
ปีการศึกษา 2537 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 วิชา อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 65.96$) กล่าวคือ วิชาภาษาไทยคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{x} =$
63.60) วิชาคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 63.60$) วิชาวิทยาศาสตร์
เฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 62.45$) และวิชาสังคมศึกษาเฉลี่ยระดับดี ($\bar{x} = 74.20$)

5.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อระดับการดำเนินการตาม
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตามปัจจัย 4 ด้านคือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม
ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาที่
เกี่ยวข้องกับโครงการและตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นและผลของการวิเคราะห์
เปรียบเทียบ พบความแตกต่างและไม่แตกต่างกัน

1) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชาย
และหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบท
หรือสภาวะแวดล้อม ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตก
ต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ
20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่
จำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง
ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม. 1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้
ปกครอง ศึกษาพิเศษอำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่ง
อำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เวลา 1-2 ปี เวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05

2) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม. 1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครองศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เวลา 1-2 ปี เวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมในด้านปัจจัยด้านกระบวนการ ในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมในด้านกระบวนการ ไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม. 1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้

ปกครอง ศึกษาในเทศก้ออำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพร้อมด้านกระบวนการ ไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เวลา 1-2 ปี เวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลผลิตของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลผลิตของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ม.1-3 กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง ศึกษาในเทศก้ออำเภอหรือจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลผลิตของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่าง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เวลา 1-2 ปี เวลา 3-4 ปี เวลา 4 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับผลผลิตของการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพรราชธานี โดยใช้ CIPP Model เป็นกรอบแนวคิด ในการประเมินผลการวิจัย พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

6.1 จากผลการวิจัยในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ในการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความพร้อมเป็นลำดับที่ 1 คือ ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ลำดับที่ 2 ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ลำดับที่ 3 ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมีความพร้อมในด้านบริบทอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและประโยชน์ มีความต้องการและให้การสนับสนุนส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะโครงการได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ก่อนดำเนินการมีการเตรียมการเตรียมความพร้อมในการ เปิดเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต 10 (2531: 59) และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534: 3-8) ซึ่งพบว่าผู้ปกครองให้การสนับสนุนเพราะไม่เสียค่าเล่าเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองคาดหวังว่าลูกจะมีความรู้มากขึ้น มีการประกอบอาชีพที่ดีและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงเป็น เหตุผลที่สรุปได้ว่าสภาพความพร้อมในด้านบริบท กล่าวคือ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการ เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน และที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การอุตสาหกรรมผู้ที่เข้าสู่อุตสาหกรรมจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้น ม.3 เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการตอบสนอง

วัตถุประสงค์เป้าหมายของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

6.2 จากผลการวิจัย ในด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าระดับความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมทุกปัจจัยมีความพร้อม ความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความเพียงพอเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่บุคลากร ได้รับการปฐมภูมิเทศและการฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติงาน ลำดับที่ 2 ได้แก่ความครบถ้วนของ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรและลำดับที่ 3 ได้แก่โรงเรียนได้รับการจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการของโรงเรียน เมื่อดูความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเป็นรายข้อรายปัจจัย พบว่าทุกกลุ่มเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมความเพียงพอในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นศึกษานิเทศก์อำเภอและจังหวัดมีความคิดเห็นว่าคุณพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุครุภัณฑ์ ควรจะเพิ่มให้มากกว่านี้ จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นน้อย ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานตามโครงการ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ความไม่พร้อมไม่เพียงพอในด้านบุคลากร ความไม่เพียงพอในด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอตลอดจนการสนับสนุนในด้านงบประมาณไม่เพียงพอ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์อำเภอและจังหวัด มีความเห็นว่าโรงเรียนมีความไม่พร้อมไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกปัจจัย ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนที่ขาดแคลน ได้รับการสนับสนุนรวดเร็วทันการณ์ มีความเพียงพอของวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์กำหนดและวัสดุครุภัณฑ์ ที่ได้รับการจัดสรรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการใช้งานตามโครงการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2535: 115-117) บรรจบ กำภู (2532: บทคัดย่อ ประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) ทนกรัตน์ อินทรทัศน์ (2531: บทคัดย่อ) ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์ (2535: บทคัดย่อ) ประพัฒน์ ศรีสุข (2534: บทคัดย่อ) ปรีชาญ เวชกามา (2536: 68-69) พบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีปัญหา

ความไม่พร้อมไม่เพียงพอในด้านทรัพยากร ได้แก่อาคารเรียนอาคารประกอบ
วัสดุครุภัณฑ์ ขาดงบประมาณ บุคลากร ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องและตรงกับสภาพข้อเท็จจริงใน
ปัจจุบัน ที่ระดับความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ที่เป็นอยู่ ในด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น
ปัจจัยย่อยในด้านวัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณ บุคลากร อาคารเรียนอาคารประกอบ มี
ความพร้อมความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพดังที่คาดหวังและตั้งวัตถุประสงค์ไว้

6.3 จากผลการวิจัยในด้านกระบวนการ พบว่าระดับความพร้อมในด้าน
กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศทุกปัจจัยในภาพรวม
มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนจัดทำเอกสารวัสดุประเมินผลได้ถูกต้องครบถ้วนและโรงเรียนมี
การปฏิบัติตามแผนงานและโครงการลำดับที่ 2 โรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
เพื่อกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงาน และลำดับที่ 3 โรงเรียนจัดทำปฏิทินการนิเทศ
ภายใน เมื่อดูความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเป็นรายข้อรายปัจจัย พบว่าทุกกลุ่ม
เห็นว่าโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร การนิเทศ
ติดตามประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นความ
คิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและจังหวัด มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรอยู่ในระดับน้อย การจัดทำแผนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตรน้อย โรงเรียนจัด
ทำแผนการสอนครบทุกชั้นน้อย การหาสื่อ การสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
น้อย การพัฒนาการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการจัด
กิจกรรมห้องสมุดสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยดังกล่าว
สอดคล้องกับการวิจัยของ ประเสริฐ บุญท้าว (2533: 71) สมควร ป้อมราช (2534:
106) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535: 115-117) เดช ปรีดี (2535:
69-83) ที่พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้ในระดับน้อย สื่อการเรียน

การสอนไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศกำกับยังปฏิบัติน้อย มีปัญหาในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน การจัดการตารางเรียน ครูผู้สอนไม่มั่นใจในการสอนเท่าที่ควร

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น การดำเนินงานด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร การนิเทศติดตาม ประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามีบางปัจจัยอยู่ในระดับน้อย กล่าวคือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดหาสื่อการสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมห้องสมุดในระดับมัธยม การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าว เพราะเหตุว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยม ในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นโครงการใหม่ โดยพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่มาสอนในระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ที่มีอยู่เดิมใช้ร่วมกันกับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ครูอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการยังมีความไม่เข้าใจในองค์ประกอบในกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผลต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพตามที่ได้อาคัดหวัง ไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 จากผลการวิจัยในด้านผลผลิต พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2536 และปีการศึกษา 2537 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบังคับแก่นอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ วิชาภาษาไทยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.08 วิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยเท่ากับ 63.78 วิชาวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.68 และวิชาสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าทุกวิชา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.83 เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในระดับผลการดำเนินงานตามโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกปัจจัยกล่าวคือ นักเรียนที่จบหลักสูตร มีคุณธรรม จริยธรรมอันพึงประสงค์ นักเรียนมีทักษะวิชาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และนักเรียนมีความรู้ความสามารถทักษะวิชาสามัญ เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ยกเว้นความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด เห็นว่านักเรียนได้เรียนทักษะวิชาชีพอย่าง

เพียงพอบูอยู่ในระดับน้อย และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นลำดับที่ 1 คือนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ลำดับที่ 2 นักเรียนมีความรู้ทักษะวิชาสามัญเพื่อการศึกษาต่อ และลำดับที่ 3 นักเรียนมีทักษะวิชาชีพสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

จากผลการวิจัยดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลที่อธิบายถึงความก้าวหน้าความสำเร็จผลผลิตของการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่พึงพอใจในระดับหนึ่งต่อผลการดำเนินงานตามโครงการ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการ ซึ่งเป็นผลจากการสนองนโยบาย กระบวนการบริหาร การนิเทศติดตามผลตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนได้รับการเอาใจใส่ให้ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

ในการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุง ให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

7.1 จากการศึกษาครั้งนี้ ในด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ผู้ปกครองมีความสนใจ เห็นคุณค่าประโยชน์ มีความพร้อมที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีบางปัจจัยที่มีความพร้อมเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้ปกครองมีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้ โครงการระบุกลุ่มเป้าหมายในด้านปริมาณและคุณภาพชัดเจน ดังนั้นในการดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนควรที่จะได้มีการประชุมผู้ปกครอง นักเรียนให้มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร ในระดับมัธยมศึกษาการวัดผลประเมินผล เพื่อสร้างความ

มั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

7.2 ในการศึกษาวิจัยในด้านปัจจัยเบื้องต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) จากการศึกษาพบว่าความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง และบางปัจจัยมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ ดังนั้นในการกำหนดนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ว่าจะเป็นนโยบายตามมติคณะรัฐมนตรี นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หรือนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก็ตาม ควรที่จะให้การสนับสนุนในด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย ได้แก่ การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารเรียนอาคารประกอบ วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น ให้เพียงพอ เป็นปัจจัยที่จะดำเนินการสนองนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) จากผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมในด้านปัจจัยเบื้องต้นเพื่อดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดขยาย รัฐควรมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน มีการวางแผนในการกำหนดโรงเรียนเป้าหมายในการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และมีการวางแผนสนับสนุนปัจจัยเบื้องต้น ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน มีความเพียงพอกับความต้องการ มีการเตรียมการในด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารเรียน การประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมให้พร้อมไว้ล่วงหน้า ก็จะทำให้ลดปัญหาอุปสรรค ความยุ่งยากต่าง ๆ ลงได้ ทำให้การดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการสนับสนุนปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาบางปัจจัย มีความพร้อมความเพียงพออยู่ในระดับน้อย เช่นด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์ อาคารเรียนอาคารประกอบ ดังนั้นรัฐ

ควรที่จะให้การสนับสนุนในด้านปัจจัยเบื้องต้น หรือทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความ
ต้องการของโรงเรียน โดยยึดเกณฑ์เป็นหลักในการจัดสรร โรงเรียนที่ขาดแคลนปัจจัย
ต่าง ๆ ในอัตราที่สูงควรได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา
การขาดแคลนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือ บุคลากร ครูผู้สอนตามวุฒิ วิชาเอกต่าง ๆ
อาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานกิจกรรม
การเรียนการสอน

4) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านเอกสารหลักสูตร คู่มือครู
เอกสารประกอบหลักสูตรตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า มีความพร้อม
ความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ดังนั้น เอกสารหลักสูตร คู่มือครู เอกสารประกอบ
หลักสูตรที่จำเป็น ต้องใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
ควรจัดให้มักเรียนอย่างเพียงพอและทันกำหนดเวลาที่ต้องการใช้ในแต่ละปีการศึกษา

5) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณ เกี่ยวกับ
ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอเห็นว่า มีความ
พร้อมความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ดังนั้นรัฐควรสนับสนุนในด้านงบประมาณเกี่ยวกับห้อง
ปฏิบัติการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องสมุด
พร้อมด้วย เครื่องมือ เครื่องใช้วัสดุประจำห้อง ให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ภาพตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

7.3 ข้อเสนอแนะในด้านกระบวนการ จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอ
แนะดังนี้

1) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีค่า
เฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ การสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนโดยสม่ำเสมอการพัฒนา
หลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมโดยใช้ห้องสมุดและโสตทัศนอุปกรณ์
ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ ครูผู้สอนหมวดวิชาต่าง ๆ ควรที่จะให้ความสำคัญ
เอาใจใส่ในงานด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้นโดยการศึกษาหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอน การวัดผลประเมินผล ตลอดจนการศึกษาดู

งานจากโรงเรียนมัธยม ของกรมสามัญ เพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดทำ แผนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตรและครบทุกชั้น ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ จังหวัดอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ โรงเรียน ครูผู้สอน ควรที่จะได้ศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตั้งแต่วิชาเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ผู้บริหารมีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผล ให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนสมบูรณ์

3) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การรวมกลุ่มโรงเรียนมัธยมมุ่งเน้นงานด้าน กิจกรรมนักเรียนเป็นหลักสำคัญมากกว่างานด้านวิชาการ ดังนั้นในการรวมกลุ่มโรงเรียน มัธยม ควรที่จะรวมกลุ่มโดยวัตถุประสงค์มุ่ง เน้นในด้านงานวิชาการ การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากร ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริง

4) จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กระบวนการนิเทศโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษาของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.18$) กระบวนการนิเทศจะส่งผลต่อคุณภาพประสิทธิภาพของการดำเนินงานตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรมีการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศในการดำเนินการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยความสนใจ อย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องสม่ำเสมอจนกว่าจะครบเวลา 3 ปี และเห็นว่าโรงเรียนมีความ เข้าใจและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหาร สามารถนิเทศภายในหน่วยงานของตนได้

7.4 ข้อเสนอแนะในด้านผลผลิต มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาบังคับแกน 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา

ในปีการศึกษา 2536 และปีการศึกษา 2537 ชั้นมัธยมปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.09 ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาในด้านคุณภาพทางการศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดมาตรการ ในการควบคุมเกี่ยวกับคุณภาพทางวิชาการให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของประชาชน ผู้ปกครองโดยทั่วไป ทั้งนี้ควรที่จะสนับสนุนปัจจัยตัวป้อนต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ ในการที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ด้วย

2) จากการศึกษาในครั้งที่ผ่านมา นักเรียนได้รับการฝึกทักษะวิชาชีพเพียงพอตามความต้องการอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกทักษะวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนควรที่จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และให้การสนับสนุนในด้านวัสดุฝึก เครื่องมือ เครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอ ตลอดจนครูผู้สอนที่จะต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนวิชาชีพแก่นักเรียนด้วยความตั้งใจ ตลอดจนการเชิญวิทยากรบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่นักเรียนในแต่ละสาขาวิชาด้วย

7.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่เปิดขยายการศึกษามาครบ 3 ปีการศึกษา ได้แก่ปีการศึกษา 2534 , 2535 เพื่อทราบระดับความพร้อมความเพียงพอในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตในการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาว่าอยู่ในระดับใดประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข สำหรับผู้วิจัยที่ต้องการวิจัยต่อไปมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ศึกษาในด้านคุณภาพของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ว่ามีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพ เปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

- 2) ศึกษาผลกระทบของการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา
- 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถ
ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ 3 มี
คุณภาพและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 4) ศึกษาประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
โรงเรียนประถมศึกษาในภาคการศึกษาอื่น ๆ หรือจังหวัดอื่นว่ามีระดับผลการดำเนินงานตามโครงการสัมฤทธิ์ผลในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี, สำนักงาน เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน

โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน อุบลราชธานี

โรงพิมพ์สุเทพการพิมพ์-ออฟเซต 2536

กนกรัตน์ อินทรทัศน์ "การศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านนวัตกรรมทางการเรียนการสอนในโรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตชนบทยากจน" ปรินต์มานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กล้า ทองขาว "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะ

ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ" วิทยานิพนธ์

พัฒนบริหารศาสตร ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการพัฒนา

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2534

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น มปป

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือการดำเนินงานขยายโอกาส

ทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร ห.จ.ก. เอ็นที 2535

คู่มือดำเนินงานสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

โรงพิมพ์คุรุสภา 2536

วิจัยการประเมินโครงการสำรวจปัญหาการดำเนินงานโครงการขยายโอกาส

ทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร วิทยาการพิมพ์ 2533

- เจียร ทองนุ่น "การศึกษาการบริหารงานธุรการและการเงิน ของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช"
 ปรินญาณินท์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2535
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่องการประเมินหลักสูตร
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2529 (เอกสารอัดสำเนา)
- เดช ปรีดี "โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี" ปรินญาณินท์
 การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2535
 (เอกสารอัดสำเนา)
- ดุสิต ปรีพุต "การติดตามการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษา
 ภาคบังคับ เขตการศึกษา 10" วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต-
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2534
- นิภา ศรีไพโรจน์ หลักการวิจัยเบื้องต้น กรุงเทพมหานคร ศึกษาพร 2531
- นิตา ชูโต การประเมินโครงการ กรุงเทพมหานคร บรรณาธิการพิมพ์ 2527
- บุญชม ศรีสะอาด การวิจัยเบื้องต้น มหาสารคาม อภิชาดการพิมพ์ 2532
- _____ วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญผล
 2532
- บรรจบ คำคุณ "สภาพและปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการ
 ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขต
 การศึกษา 9" วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532

- บัณฑิต เกตุช้าง "สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : การศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนนาบัววิทยา" จังหวัดพิษณุโลก กุรุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน "การดำเนินงานสนองนโยบายเร่งรัดการขยายโอกาสทางการศึกษา ในระดับจังหวัด" กรุงเทพมหานคร สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2534
-
- รายงานผลการสัมมนาเรื่อง การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2535
- ประเสริฐ บุญท้าว "สภาพการดำเนินงานในโรงเรียนนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ เขต 8" อุตรธานี สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 9 2534
- ประพัฒน์ ศรีสุข "การสำรวจปัญหาและความต้องการของครูระดับประถมศึกษาเขตการศึกษา 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา" ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2536
- ปรีชา เวชกามา "ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนและครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร" ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2536
- วิระพล สุวรรณันท์ การประเมินแผนและโครงการ กรุงเทพมหานคร อักษรพัฒนา 2524
- ศึกษาธิการ, กระทรวง 100 ปี กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ กระทรวงศึกษาธิการ 2535
- ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11, สำนักงาน "สภาพการเรียนการสอนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2531 นครราชสีมา สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 11 2531

สมควร ปังราช "ปัญหาการบริหารทางวิชาการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย" ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร 2534

สุวิทย์ พรหมทา "ปัญหาการปฏิบัติงานผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตพื้นที่ตากจนหนาแน่น จังหวัดอุบลราชธานี" ปรินญาณิพนธ์ การศึกษา-
มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2538

สมหวัง พิธยานุวัฒน์ รวมบทความทางการเมืองโครงการ กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535

สมนึก นนธิจันทร์ สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7
(พ.ศ. 2535-2539) สุรินทร์ สุรินทร์การพิมพ์ 2534

สุดใจ แสันทวีสุข "รายงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัด
อุบลราชธานี" อุบลราชธานี หน่วยงานพิเศษ 2534 (เอกสารอัดสำเนา)

ประชุม รอดประเสริฐ การบริหารโครงการ กรุงเทพมหานคร เนติกุลการพิมพ์ 2529

ภานูวัฒน์ ภักดีวงศ์ "สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพิษณุโลก"
ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2535

พนม พงษ์ไพบูลย์ ทิศทางมัธยมศึกษาในอนาคต กรุงเทพมหานคร : การศึกษา
แห่งชาติ 2532

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย ชุติศกอบรมเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานตาม
แผนและโครงการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2532

เยาวดี วิบูลย์ศรี บทความทางวิชาการ การประเมินโครงการ กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535

- รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ "การศึกษาสภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน
โครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับต่อจากระดับประถมศึกษา
ศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี" กรุงเทพมหานคร การศึกษาแห่งชาติ 2534
- วิเลศ เวียงแสง "ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด" ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2535
- วิจัยทางการศึกษา, กอง "รายงานประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาปี
2534-2535" กรมวิชาการ 2536
- วิชาการ, กรม "รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาส
ทางการศึกษา" กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ, 2535
- อุทุมพร จามรมาน การสร้างและ การใช้แบบสอบถาม เล่ม 1 กรุงเทพมหานคร
ศูนย์วิจัยหนังสือจุฬาลงกรณ์ 2530
- อินทร์ ศรีคุณ การประเมินผลการศึกษา นครราชสีมา วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2522
- อำนาจ ไมยฤทธิ์ "การศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากร ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา" ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา 2532
- อุคม ภูประคิมฐ์ "โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกประเภท
โรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2531
- Stufflebeam, Daniel L. and Anthony J. Shinkfield. Systemetic
Evaluation. Boston : Kluwep-Nijhoff Publishing, 1985

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา เสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

1. ดร.วรรณวิภา โพร้น้อย งานนิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ดร.นิราศ จันทรจิตร หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
3. ดร.วิสุทธิ์ ราตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงแตง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
4. นายศักดิ์ กุบแก้ว หัวหน้าหน่วยงานนิเทศ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโขงไฉน จังหวัดอุบลราชธานี
5. นายชัยรัตน์ สุขพันธ์ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโขงไฉน จังหวัดอุบลราชธานี
6. ดร.รังสรรค์ สิงหเลิศ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนชุมชนกลางแก้งส้มป่อย
 ต.ค้อทอง อ.เขื่องใน จ.อุบลฯ
 34150

17 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
 เรียน อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน
 ส่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ชุด

ช่วยข้าพเจ้า นายสนิท รุ่งเรือง ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนกลาง
 แก้งส้มป่อย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขื่องใน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา เลขประจำตัว 2362300550 มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ศึกษาวิจัยเรื่อง "การประเมินโครงการ
 ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี" ขณะนี้กำลังเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเพื่อนำไป
 วิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

ดังนั้นจึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือกับท่านในการตอบแบบสอบถาม ที่ส่ง
 มาเรียนพร้อมนี้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 1 ชุด ผู้ช่วย
 ผู้บริหารจำนวน 1 ชุด ครูผู้สอนในระดับชั้น ม.1-ม.3 จำนวน 6 ชุด รวม 8 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการ และขอขอบพระคุณ
 อย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

สนิท รุ่งเรือง

(นายสนิท รุ่งเรือง)

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนกลางแก้งส้มป่อย

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจเพื่อการวิจัยการ
ประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด
อุบลราชธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้สอน, ศึกษาานิเทศก์อำเภอ, ศึกษาานิเทศก์จังหวัด
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ
บริหาร โครงการ และผลผลิตของโครงการ ตามลำดับ
3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และจะเป็น
ข้อมูลในการพัฒนาโครงการในอนาคต ดังนั้นขอความกรุณา ได้ตอบคำถามทุกข้อตามความ
เป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับโดยจะประมวลผลเพื่อการวิจัย
ครั้งนี้เท่านั้น
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 4.2 การประเมินองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของโครงการ
5. ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับข้อความหรือ
รายการคำตอบที่ท่านเลือก

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () 20-30 ปี
 () 31-40 ปี
 () 41-50 ปี
 () 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งที่ท่านดำรงอยู่ในขณะนี้

() ผู้บริหารโรงเรียน	() ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
() ครูผู้สอน	()ศึกษานิเทศก์จังหวัด
() ศึกษานิเทศก์อำเภอ	() กรรมการศึกษาหรือผู้ปกครอง
() หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	

4. ระยะเวลาที่ท่านร่วมปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

() 1-2 ปี
() 3-4 ปี
() มากกว่า 4 ปี

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติงาน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้ท่านพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของรายการประเมินตามความเห็นของท่าน โดยการกาเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความจริงมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ลำดับ	รายการประเมิน	ระดับความถี่ประโชชน์ ต่อโครงการ					สำหรับ ผู้ วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
17	มีการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์และการจัดซื้อจัดจ้างตามความต้องการใช้ในโครงการขยายทางการศึกษา	[]
18	มีความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด	[]
19	วัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับจัดสรร มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้งานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	[]
20	โรงเรียนได้รับค่าวัสดุศึกษาวิชาที่เกณฑ์ที่กำหนดอย่างเพียงพอ	[]
21	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนค่านายหน้าเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน	[]
22	ความครบถ้วนของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	[]
23	โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนครบถ้วนตามความต้องการของนักเรียนและหลักสูตร	[]

ลำดับ	รายการประเมิน	ระดับความเชื่อใจประโยชน์ ต่อโครงการ					สำหรับ ผู้ วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
24	โรงเรียนมีการจัดทำแผนการตอนและตาราง สอนครบทุกชั้น	[]
25	โรงเรียนจัดทำเอกสารการวัดและประเมิน ผลได้ถูกต้องและครบถ้วน	[]
26	โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่าง เพียงพอ	[]
27	โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่อการเรียน การสอน	[]
28	โรงเรียนจัดให้มีบริการแนะแนวการศึกษา และอาชีพครบทุกกิจกรรม	[]
29	โรงเรียนจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมแก่นัก เรียนอย่างสม่ำเสมอ	[]
30	โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรไว้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น	[]
31	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดสำหรับการเรียน การสอนระดับมัธยมศึกษา	[]

45. ในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ท่านเห็นว่ามีปัญหา
และอุปสรรคอย่างไร โปรดระบุ

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

46. โปรดเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
โรงเรียน.....สถานที่สัมภาษณ์.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

2. ข้อคำถามที่สัมภาษณ์

2.1 สภาพของโรงเรียน สภาพของชุมชน เศรษฐกิจ สังคม มีความพร้อมและเหมาะสม

ที่จะได้รับบริการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามากน้อยเพียงใด.....

.....
.....
.....
.....

2.2 การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีปัจจัยสนับสนุนด้านบุคลากร

งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่เพียงพอหรือไม่.....

.....
.....
.....
.....

2.3 กระบวนการปฏิบัติงาน การขยายโอกาสทางการศึกษา มีการทำงานตามขั้นตอนหรือไม่
และมีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ระดับใด.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านเห็นว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาประสบความสำเร็จในเชิงใด.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 การดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร..

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 ท่านมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ประสบ
ผลสำเร็จอย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสำรวจข้อมูลการศึกษาต่อและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลแบบสำรวจตามความเป็นจริง

1. จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาค่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในโรงเรียนของท่านมีดังนี้
 - 1.1 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 จำนวน.....คน
ศึกษาค่อ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคน
 - 1.2 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 จำนวน.....คน
ศึกษาค่อ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคน
 - 1.3 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 จำนวน.....คน
ศึกษาค่อ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคน
2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา
2536 และ 2537 วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา
 - 2.1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
 - ปีการศึกษา 2536 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - ปีการศึกษา 2537 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - 2.2 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
 - ปีการศึกษา 2536 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - ปีการศึกษา 2537 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - 2.3 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
 - ปีการศึกษา 2536 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - ปีการศึกษา 2537 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - 2.4 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 - ปีการศึกษา 2536 เฉลี่ยร้อยละ.....
 - ปีการศึกษา 2537 เฉลี่ยร้อยละ.....

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นราชค้ำน

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ

แสดงค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามประเมิน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	ปัจจัยการประเมินรายด้าน	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม
1	ปัจจัยด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม	.95
2	ด้านปัจจัยเบื้องต้น	.95
3	ด้านกระบวนการ	.95
4	ด้านผลผลิต	.95
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ		.95

ภาคผนวก จ

- โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
- โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
- ตารางแสดงโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พ.ศ. 2521 (แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. 2533)
แสดงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ ห้องพิเศษในอาคารเรียน

โครงการ	ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
แผนงาน	จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กองนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินงาน	ตุลาคม 2534 - กันยายน 2535

1) หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านอื่น ๆ ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยเปิดขยายกว้างขึ้น ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ในประเทศอย่างกว้างขวางต่อเนื่อง รวมทั้งแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและยกระดับคุณภาพของชีวิตประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานให้ประชาชนอย่างทั่วถึง และเพียงพอ จะช่วยให้ประชาชนสามารถปรับตัว และพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอารยะประเทศทั่วโลก ส่วนใหญ่จะจัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ 9-12 ปี เป็นอย่างน้อย ในขณะที่ประชาชนในประเทศส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปี และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาทั้งในและ

นอกโรงเรียนเพียงร้อยละ 50.87 จึงมีเด็กที่จบชั้น ป. 6 แล้วไม่ได้เรียนต่ออีก ประมาณร้อยละ 49.13 หรือประมาณ 517,600 คน/ปี (ข้อมูลปีการศึกษา 2532) ซึ่งเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11-12 ปี .ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เนื่องจากขัดกับหลักสากลว่าด้วยสิทธิใช้แรงงานเด็กและแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันซึ่งต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้อย่างต่ำ ม.3 ดังนั้น การจัดการศึกษาภาคบังคับซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียง 6 ปี จึงไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการในการพัฒนาประเทศ

รัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดนโยบาย ที่จะยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ประชาชนให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ โดยได้แถลง ในนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 ความว่า "เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างต่ำ" เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษาให้กว้างขวางขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น โดยดำเนินการต่อเนื่องจากโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 และโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2534 มีโรงเรียนในโครงการทั้งสิ้น 1,366 โรงเรียน ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไปเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่วางไว้

2) วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีโอกาสศึกษาต่อได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น

2.2 เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพเพียงพอแก่การออกไปประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

3) เป้าหมาย

3.1 ปีการศึกษา 2535 เปิดขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) รวม 2,500 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนเพิ่ม 1,134 โรงเรียน

3.2 นักเรียนที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้รับความรู้พื้นฐาน มีความรู้ ความสามารถและทักษะวิชาชีพตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

4) งาน/ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 เปิดโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเพื่อเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2,500 โรงเรียน

4.2 ผลิตสื่อ เอกสาร แผนการสอน แบบเรียนสำหรับโรงเรียนในโครงการ ดังนี้

4.2.1 จัดพิมพ์เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา

4.2.2 จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

4.3 จัดประชุมอบรมสัมมนาครูผู้สอนรายวิชา ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดเพิ่ม 1,134 โรงเรียน และศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้เกี่ยวข้อง

4.4 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ เงินอุดหนุน ในจังหวัด อำเภอ โรงเรียน เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

4.4.1 ค่าจ้างวิทยากรพิเศษให้โรงเรียน 2,500 โรงเรียน

4.4.2 ครุภัณฑ์การศึกษา ได้แก่ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ม.1-3 อุปกรณ์พละนาฏศิลป์ โต๊ะนักเรียน พร้อมเก้าอี้เดี่ยว

4.4.3 เงินทุนอุดหนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน

4.5 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

- 4.6 สปช. สปจ. สปอ. นิเทศติดตามผลและการดำเนินงาน
- 4.7 โรงเรียน สปอ./ก. สปจ. รายงานผลการดำเนินงาน
- 4.8 ประเมินผล สรุป และรายงาน

5) ปฏิทินปฏิบัติงาน

รายการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
	คค. พช. ชค. มค. กพ. มีค. เมษ. พค. มิถ. กค. สค. กช.	
เปิดโรงเรียนประถมศึกษาที่		สพข. สปอ.
เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
ผลิตเอกสาร สื่อ แผนการสอน		สพข. สปจ.
แบบเรียน		
ประชุมอบรมสัมมนาครูผู้บริหาร		สพข. สปจ.
โรงเรียนที่เกี่ยวข้อง		
จัดสรรวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาที่		สพข. สปจ. /อ.
จำเป็นให้โรงเรียน		
จัดการเรียนการสอนให้ นร.		สปอ. /ก/รร.
ความหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น		
นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน		สพข. สปจ. สปอ. /ก.
รายงานผลการดำเนินงาน		สพข. สปจ. สปอ. /ก.
ประเมินผลและสรุปผล		

6) งบประมาณ

	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าครุภัณฑ์	เงินอุดหนุน	รวม
ส่วนกลาง	36,000	9,308,500	51,075,000	-	-	60,419,500
ส่วนภูมิภาค	24,000,000	21,043,500	-	133,055,400	68,166,000	-
					รวม	306,684,400

7) การติดตามและประเมินผล

ข้อบ่งชี้สภาพความสำเร็จ	วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้วัดผลประเมิน
จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการเรียนทุกรายวิชาผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด	1. สํารวจข้อมูล 2. รายงานผลการดำเนินการ 3. นิเทศติดตามผล 4. ทดสอบ หาค่าเฉลี่ยร้อยละ	1. แบบสำรวจ 2. แบบรายงาน 3. แบบนิเทศติดตาม 4. แบบทดสอบ/แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์

8) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2534 ได้เข้าเรียนต่อในระบบโรงเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น
2. ผู้ปกครอง ประชาชน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น

รายการค่าใช้จ่าย					
กิจกรรม	ตอบแทน	วัสดุ	ครุภัณฑ์	เงินอุดหนุน	รวม
ท่านภูมิภาค					
1. ประชุมอบรมครูผู้สอน		17,293,500			17,293,500
รายวิชา โรงเรียนละ 5 คนรวม 5,670 คนดำเนินการ การร่วมกับวิทยาลัยครูและ ทปอ.ที่ใช่เป็นสถานที่ฝึก อบรม 22 จุดครั้งละ 5 วัน เฉลี่ยคนละ 3,050 บาท x 5,670 คน					
2. ทปอ.ทปอ.นิเทศติดตาม		3,750,000			3,750,000
ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ในโครงการ 2,500 โรงเรียน เฉลี่ยโรงเรียน ละ 1,500 บาท					
3. ค่าใช้จ่ายสำหรับโรงเรียน	24,000,000				24,000,000
เรือนักเรียนเรือนการสอน ให้กับนักเรียนชั้น ม.1-3 ค่าตอบแทนช่างวิชาการ สอนพิเศษ ครูสอนวิชาชีพ 2,500 บาท x12คาบ x 80 บาท					

รายการค่าใช้จ่าย

กิจกรรม	คอบแทน	ใช้สอย	ครุภัณฑ์	เงินอุดหนุน	รวม
-ครุภัณฑ์การศึกษาให้โรงเรียน นักเรียน			133,055,400		133,055,400
อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ม.1 2,500 ชุด			31,750,000		
อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ม.2 1,366 ชุด			19,670,400		
อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ม.3 119 ชุด			1,913,520		
อุปกรณ์สถานามัย 2,057ชุด			39,721,400		
เก้าอี้นักเรียนม.1 2,500 โรงเรียน โรงเรียนละ 40 ชุด ชุดละ 400 บาท			40,000,000		
เงินอุดหนุนแก่ศึกษาจากงาน จัดสรรไว้ประมาณ 97 % ของนักเรียน ชั้น ม.1 รายหัวละ 700 บาท				68,166,000	68,166,000
รวม	24,000,000	21,043,500	133,055,400	68,166,000	246,264,900

 รายการค่าใช้จ่าย

กิจกรรม	ตอบแทน	ใช้ต่อช	วัสดุ	รวม
ค่าตอบแทน				
-ค่าอาหารทำการนอกเวลาสำหรับเจ้าหน้าที่จะจัดทำเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาและเอกสารสรุป 15x10x40x2 (2 ครั้ง 10 คน 15 วัน)	12,000			
-ค่าตอบแทนวิทยากร 16 ชั่วโมงx300 บาท	4,800			
-ผลิตเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา 800 เล่ม เล่มละ 65 บาท			52,000	
-ประชุมอบรมครูผู้สอนรายวิชาในโรงเรียนที่เปิดเพิ่ม 1,134 โรงเรียน สำหรับเจ้าหน้าที่โครงการและผู้เกี่ยวข้อง 5 คนประสานงานและร่วมประชุมอบรม 22 จุดอบรมแห่งละ 5 วัน		455,900	567,000	1,022,900
ค่าใช้จ่ายต่อช				
-เบื้อเลี้ยง 150x5x7x22	115,500	115,500		
-ที่หัก 450x5x5x22	247,500	247,500		
-พาหนะเฉลี่ยประมาณคนละ845 บาท/		92,900		
จุดอบรม				
ค่าวัสดุ				
-ค่าวัสดุอุปกรณ์สำหรับผู้ปฏิบัติในการอบรมสำหรับผู้อบรม 5,670 คน			567,000	

 รายการค่าใช้จ่าย

กิจกรรม	กรอบแทน	ใช้สอย	วัตถุประสงค์	รวม
คนละ 100 บาท				
ค่าเอกสารแบบเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1-3			50,339,000	50,339,000
ม.1 75,590 ชุด x 400 บาท				
30,236,000 บาท				
ม.2 53,055 ชุด x 360 บาท				
19,099,800 บาท				
ม.3 3,344 ชุด x 300 บาท				
1,003.000 บาท				
นิเทศติดตามผลการดำเนินงานเจ้าหน้าที่โครงการและคน. ๗๗. ผู้เกี่ยวข้อง		309,600		309,600
12 เขตการศึกษา เขตละ 2 คน 3 ครั้ง ครั้งละ 5 วัน				
- เบี้ยเลี้ยง 150x24x7x3		75,600		
- ที่พัก 450x24x5x3		16,200		

9. รายละเอียดการใช้งบประมาณ

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย			
	ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ	รวม
<u>ส่วนกลาง</u>				
1. ประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน เปิดใหม่ 1,134 โรงเรียนและเจ้าหน้าที่โครงการผู้เกี่ยวข้อง 1,170คน 4วัน	19,200	5,514,000	117,000	5,650,200
<u>ค่าใช้จ่าย</u>				
- เบี้ยเลี้ยง 150x1,170x6	1,053,000	5,031,000		
- ที่พัก 600x1,170x4	2,808,000			
- พาหนะเฉลี่ยคนละ 60.47 บาท/คน/วัน		283,000		
- ค่าเช่าห้องประชุม 4 วัน วันละ 50,000 บาท		200,000		
<u>ค่าตอบแทน</u>				
- ค่าอาหารทำการนอกเวลาสำหรับเจ้าหน้าที่ทำเอกสารประกอบการประชุมและเอกสารผลการประชุม 2 ครั้ง ครั้งละ 15 คน 10 วัน (15x10x40x2)	12,000			
<u>ค่าวัสดุ</u>				
- ผลิตเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาและเอกสารสรุปผลการประชุม 2 ชุด ชุดละ 170 เล่ม เล่มละ 50 บาท			117,000	
- ประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับฝึกชอบ รวม 800 คน 3 วัน	16,800	3,029,000	52,000	3,097,800

 รายการค่าใช้จ่าย

กิจกรรม	ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ	รวม
<u>ค่าใช้จ่าย</u>				
- เบี้ยเลี้ยง 150x800x5 600)000		2,840,000		
ที่พัก 600x800x3 1,440,000				
พาหนะ 1,000x800 800,000				
เครื่องคิด 800x3x60 144,000		144,000		
เช่าห้องประชุม 3x1,500 45,000		45,000		

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (สุดใจ แสตนวิสุข 2535 : 12-13)

หลักการ

จากนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งแถลงเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2534 กระทรวงศึกษาธิการสนองตอบนโยบายดังกล่าว จึงได้เร่งพัฒนาในส่วนที่รับผิดชอบเพื่อตอบสนองและสนับสนุนการพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่พึงประสงค์ จึงกำหนดนโยบายการดำเนินงานการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม โดยเร่งรัดและจัดในระยะสั้นและระยะยาวขึ้นมา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 ได้จัดทำโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป จะเปิดโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2534 โดยขยายการศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และทำการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) จำนวน 51 โรงเรียน

วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้น ป.6 ที่มีโอกาสศึกษาต่อ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี
- 2) เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี เป็นพลเมืองที่ดีมีความรู้ความสามารถและทักษะวิชาชีพเพียงพอแก่การไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

เป้าหมาย

- 1) ปีการศึกษา 2534-2537 เปิดขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา เฉลี่ยปีละ 46 ห้องเรียน
- 2) นักเรียนได้รับการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้รับความรู้พื้นฐาน มีความรู้ ความสามารถและทักษะวิชาชีพตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) โรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับการสนับสนุนในด้าน ทรัพยากร บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณและอาคารสถานที่ ตามความจำเป็นพื้นฐานที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จัดหาให้ได้

งบประมาณ

งบประมาณทั่วประเทศ พ.ศ. 2533 จำนวน 16,200,800 บาทแยกเป็น งบประมาณส่วนกลาง 583,000 บาท ส่วนภูมิภาค 15,616,800 บาท งบประมาณที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีได้รับจำนวน 1,117,440 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2534-2537

การประเมินผล

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้
1. จำนวนโรงเรียนที่เปิดทำการสอน	1. สํารวจข้อมูล	แบบสอบถาม
2. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนและทงอยู่	2. รายงานผลการดำเนินงาน	2. แบบรายงาน
3. จำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียน	3. การนิเทศหาค่าเฉลี่ย 4. ทดสอบหาค่าเฉลี่ย	3. แบบนิเทศติดตามผล 4. แบบทดสอบ แบบสำรวจ ผลสัมฤทธิ์

เกณฑ์มาตรฐานห้องพิเศษในอาคารเรียน

ขนาดโรงเรียน(จำนวน นักเรียน/ห้องเรียน	เล็ก (1-499)	กลาง (500-1,499)	ใหญ่ (1,500-2,499)	ใหญ่พิเศษ (2,500 คนขึ้นไป)	หมายเหตุ
ห้องพิเศษ	6	12	18 24 30 36 42	48 54 60	61 ห้องขึ้นไป

1. ห้องวิทยาศาสตร์

2. ห้องภาษาต่างประเทศ

3. ห้องสังคมศึกษา

4. ห้องคณิตศาสตร์

5. ห้องภาษาไทย

6. ห้องนาฏศิลป์ 4 4 5 6 8 9 10 13 14 15 16

7. ห้องศิลป์

8. ห้องดนตรี

9. ห้องธุรกิจ

10. ห้องจริยธรรม

11. ห้องกิจกรรม

12. ห้องคอมพิวเตอร์

เกณฑ์มาตรฐานอาคารประกอบ

ขนาดโรงเรียน(จำนวน นักเรียน/ห้องเรียน	เล็ก		กลาง				ใหญ่			ใหญ่พิเศษ	หมายเหตุ	
	(1-499)	(500-1,499)	(500-1,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(2,500 คนขึ้นไป)		
อาคารประกอบ	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	61	ห้องขึ้นไป
1. อาคารฝึกงาน (หน่วย)	1	6	10	13	16	20	23	26	29	33	36	
2. อาคารโรงอาหาร	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3. อาคารหอประชุม	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
4. ถังน้ำนักเรียน (หน่วย)	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	
5. อาคารพลศึกษา*	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
6. อาคารศิลปศึกษา*	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	
7. อาคารแสดงผลิตภัณฑ์.ร.*	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	
8. อาคารจอดรถนักเรียน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9. เรือนเพาะชำ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
10. อาคารเลี้ยงสัตว์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
11. อาคารที่พักนักเรียน	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
12. บ้านพักครู	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	
13. บ้านพักภารโรง	2	3	4	6	7	9	10	12	13	15	16	

*แบบและขนาดของอาคาร เปลี่ยนแปลงตามขนาดของโรงเรียน

บัญชีกำหนดครุภัณฑ์ขั้นต่ำของโรงเรียน

จำนวนครุภัณฑ์ขั้นต่ำแต่ละชนิดที่โรงเรียนควรมีตามขนาดโรงเรียน มีดังนี้

ขนาดโรงเรียน(จำนวน นักเรียน/ห้องเรียน	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ	หมายเหตุ				
	(1-499)	(500-1,499)	(1,500-2,499)	(2,500 คนขึ้นไป	(1-6	7-12	11-14		25-36	37-48	49-60	61
อาคารประกอบ	1-6	7-12	11-14	25-36	37-48	49-60	61	ห้องขึ้นไป				
ก. ครุภัณฑ์สำนักงาน												
1. พิมพ์ดีดภาษาไทย												
แถว 18"	2	3	4	5	6	7	7					
2. เครื่องอัดสำเนา	1	1	1	2	2	2	3					
3. พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ												
แถว 18"	1	1	2	2	3	3	4					
4. เครื่องคำนวณเลข	1	1	2	2	3	3	4					
5. เครื่องขยายเสียง	1	1	1	1	2	2	2					
6. เครื่องบันทึกเสียง	1	3	3	5	7	9	11					
7. เครื่องรับวิทยุ	1	1	1	1	1	1	1					
8. กล้องถ่ายรูป	1	1	1	1	1	1	1					
9. ตู้เหล็ก 4 ล็อก	2	4	6	8	12	16	20					
10. ตู้เหล็ก 2 บาน	2	4	6	8	12	16	20					
11. เครื่องตัดกระดาษ	1	1	1	2	2	2	2					
12. ตู้เซฟ	1	1	1	1	1	1	1					
13. โต๊ะทำงานครู	*	*	*	*	*	*	*					* ตามจำนวน
14. เครื่องถ่ายเอกสาร	1	1	1	1	1	1	1					ครู
15. เครื่องปรุกระดาษไข	-	-	-	1	1	1	1					

ขนาดโรงเรียน(จำนวน นักเรียน/ห้องเรียน	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ	หมายเหตุ
	(1-499)	(500-1,499)	(500-1,499)	(1,500-2,499)	(1,500-2,499)	(2,500 คนขึ้นไป		
อาคารประกอบ	1-6	7-12	11-14	25-36	37-48	49-60	61	ห้องขึ้นไป
3. เครื่องฉายฟิล์มสตริป	1	1	1	1	1	1	1	
4. เครื่องฉายภาพทึบแสง	-	-	1	1	1	1	1	
5. เครื่องถ่ายภาพวิทัศน์	1	1	1	1	1	1	1	
6. เครื่องเล่นวิทัศน์	1	2	3	6	8	10	12	
7. เครื่องกรอเทปวิทัศน์	1	1	1	1	1	1	1	
8. เครื่องดนตรีไทย	1	1	1	1	1	1	1	
9. อังกฤษ	1	1	1	1	1	1	1	
10. เครื่องดุริยางค์	1	1	1	1	1	1	1	
11. รถจักรยานยนต์	-	-	-	-	-	-	-	* มีตามความ จำเป็น
12. รถตัดหญ้า	1	1	1	1	1	1	1	
13. ห้องสมุด	1	1	1	1	1	1	1	
14. ดึงเก็บน้ำ	-	-	-	-	-	-	-	* 4 ดึงต่อ 1 อาคารเรียน
15. แทนอินบรราชอาณาจักร	1	1	1	1	1	1	1	
16. โทรทัศน์	1	2	3	6	8	10	12	
17. รถยนต์ไม่เกิน 2,000 ซี.ซี.	1	1	1	2	2	2	3	* เครื่องดีเซล ไม่เกิน 2,500 ซี.ซี.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช
227
สำนักบรรณสารสนเทศ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายสมิท รุ่งเรือง

วัน เดือน ปีเกิด วันจันทร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2490

ภูมิลำเนา บ้านกลางน้อย ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

วุฒิการศึกษาผู้วิจัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีทองวิทยา 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2506

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2508

ประกาศนียบัตรครุพิทยามัชฌิม (พ.ม.) ศึกษาด้วยตนเอง ปี พ.ศ. 2514

ปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2525

ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช ปี พ.ศ. 2531

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.) วิชาเอกบริหาร - การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช ปี พ.ศ. 2538

ผลงานทางวิชาการ ผลงานทางวิชาการเรื่อง "การจัดทำโครงการอาหารกลางวันเชิงปฏิบัติกร ของโรงเรียนชุมชนกลางแก้งส้มป่อย" ได้รับอนุมัติจาก ก.ศ. เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2536

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานในปัจจุบัน

อาจารย์ใหญ่ระดับ 8 โรงเรียนชุมชนกลางแก้งส้มป่อย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขื่องใน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 24/1 บ้านกลางน้อย ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

